
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Monjonell Gomez, Elena. *Quines són les diferències intergeneracionals en el procés de sortida de l'armari de les dones lesbianes?*. Treball de Final de Grau (Universitat Autònoma de Barcelona), 2025 (Sociologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/324566>

under the terms of the license.

**Quines són les diferències
intergeneracionals en el procés de sortida
de l'armari de les dones lesbianes?**

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

2024/2025

Elena Monjonell Gómez

Tutor: Xavier Bonal

Grau en Sociologia

*Gràcies a totes les dones que, en veu alta o en silenci,
fan possible pensar-nos fora del que ens és donat.*

Abstract: Aquest treball analitza les diferències intergeneracionals en el procés de sortida de l'armari de dones lesbianes cisgènere, a partir d'una investigació qualitativa basada en entrevistes semiestructurades. Es comparen les vivències de dones joves (18-25 anys) i dones grans (50-60 anys) per explorar com la influència del context social i familiar, l'accés a referents lèsbics i els condicionats estructurals i de gènere configuren les seves trajectòries d'identificació i visibilització. Els resultats mostren que, tot i els avenços cap a una societat més oberta a la diversitat, sortir de l'armari continua sent un procés complex, iteratiu, i altament condicionat pel sistema sexe/gènere. Aquestes dinàmiques generen inseguretats en la pròpia percepció i dificultats per construir una identitat lliure. L'estudi evidencia la persistència de la invisibilització del lesbianisme i reivindica la importància d'espais segurs on es legitimin totes les formes d'existència dissidents.

Paraules clau: Sortida de l'armari, Lesbianisme, Identitat sexual, Diferències generacionals.

Abstract: This paper analyses intergenerational differences in the coming out process of cisgender lesbian women through qualitative research based on semi-structured interviews. The experiences of young women (18-25 years old) and older women (50-60 years old) are compared to explore how the influence of social and family context, access to lesbian references and structural and gender conditioning factors shape their trajectories of identification and visibility. The results show that, despite progress towards a society that is more open to diversity, coming out is still a complex and iterative process, highly conditioned by the sex/gender system. These dynamics generate insecurities in their own perception and difficulties in constructing a free identity. The study highlights the persistence of the invisibilisation of lesbianism and vindicates the importance of safe spaces in which all forms of dissidents existence are legitimised.

Keywords: Coming out, Lesbianism, Sexual identity, Generational difference.

Índex

1.	INTRODUCCIÓ	2
1.1	PRESENTACIÓ DE LA PREGUNTA DE RECERCA	2
1.2	OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS	3
2.	MARC TEÒRIC.....	4
2.1	LA CONSTRUCCIÓ DEL GÈNERE I L'HETEROSEXUALITAT NORMATIVA.....	4
2.2	LA IDENTITAT LÈSBICA	5
2.3	LA SORTIDA DE L'ARMARI COM A PROCÉS SOCIAL I GENERACIONAL	6
3.	MODEL D'ANÀLISI	7
3.1	HIPÒTESIS	7
4.	METODOLOGIA	9
4.1	CAMP D'ANÀLISI	9
4.2	UNITATS D'INFORMACIÓ	9
4.3	CONSIDERACIONS ÈTIQUES I LIMITACIONS	10
5.	ANÀLISI DE RESULTATS	11
5.1	DIFERÈNCIES EN LA SORTIDA DE L'ARMARI.....	11
5.2	INFLUÈNCIA DEL CONTEXT SOCIAL I FAMILIAR	13
5.3	ACCÉS ALS REFERENTS LÈSBICS.....	15
5.4	IDENTIFICAR-SE COM A LESBIANA.....	16
5.5	CONDICIONANTS ESTRUCTURALS I DE GÈNERE	19
6.	CONCLUSIÓ I DISCUSSIÓ	21
7.	BIBLIOGRAFIA	24
	ANNEX 1: GUIÓ D'ENTREVISTA	27
	ANNEX 2: TRANSCRIPCIÓ D'ENTREVISTES.....	30
	ENTREVISTA GJ1	30
	ENTREVISTA GJ2	40
	ENTREVISTA GJ3	56
	ENTREVISTA GG1	68
	ENTREVISTA GG2	100

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Presentació de la pregunta de recerca

Qüestionar les normes socials i culturals sobre el gènere i la sexualitat és essencial per avançar cap a una societat en què la diversitat sexual i de gènere sigui plenament acceptada i integrada. S'han de posar en dubte les nocions rígides i imposades d'heteronormativitat, juntament amb les categories binàries d'“home/dona” i “heterosexual/homosexual”, les quals han configurat durant segles rols i estereotips que han determinat la vida de les persones del col·lectiu LGBTIQ+.

Dins aquest col·lectiu, la sortida de l'armari¹ constitueix una experiència compartida, però alhora profundament condicionada pel context social, cultural i històric en què es produeix. El grau d'acceptació, la percepció pública i els suports disponibles han evolucionat al llarg del temps, fent que la vivència d'aquest procés vagi canviant per a cada generació.

Les actituds socials envers la diversitat sexual i de gènere es troben en constant transformació, propiciant canvis substancials en les experiències de sortir de l'armari. Aquest treball pretén analitzar aquesta evolució, posant el focus en les diferències intergeneracionals i explorant aspectes clau com la influència familiar, els referents o els condicionants socials, entre altres.

Per tal de limitar l'objecte d'estudi i posar en valor l'experiència de les dones dins el col·lectiu – sovint menys visibilitzades en la recerca –, aquest treball se centra en les dones cisgènere lesbianes². Es tracta de dones que han estat assignades com a dones en néixer i que s'identifiquen com a tal (cisgènere), i que experimenten

¹ L'expressió “sortir de l'armari” és una forma col·loquial i àmpliament coneguda per referir-se al procés pel qual una persona fa visible la seva orientació sexual o identitat de gènere a altres persones. Es tracta d'una metàfora que simbolitza l'alliberament d'un lloc on et sentis tancat o ocultat, i suposa una ruptura amb el silenci i la invisibilització. Implica, sovint, un acte de reconeixement personal i afirmació davant el context social.

² La selecció d'aquest perfil respon a criteris metodològics i d'accessibilitat, i no pretén invisibilitzar altres realitats dins el col·lectiu LGBTIQ+, com les dones trans lesbianes, que també són dones i mereixen espais propis de recerca.

atracció afectiva i/o sexual envers altres dones. Concretament, es comparen dues franges d'edat: dones d'entre 18 i 25 anys, que s'identificaran com a GJ (grup de dones lesbianes joves), i dones d'entre 50 i 60 anys, com a GG (grup de dones lesbianes grans). Així sorgeix la següent pregunta de recerca:

Quines són les diferències intergeneracionals en el procés de sortida de l'armari de les dones lesbianes?

1.2 Objectius generals i específics

L'objectiu general del treball, derivat de la pregunta de recerca, és:

- Analitzar les diferències intergeneracionals en el procés de sortida de l'armari de les dones lesbianes.

Els objectius específics són:

- Comparar les experiències de sortida de l'armari i la seva recepció en l'àmbit familiar i social.
- Detectar les figures de referència que han tingut les lesbianes durant la seva experiència de sortir de l'armari.
- Analitzar com les dones dels grups GJ i GG construeixen i visibilitzen la seva identitat.
- Examinar com les normes socials han condicionat les estratègies emprades en la sortida de l'armari.

A partir d'aquests objectius, es planteja la següent hipòtesi general:

Els canvis socials i culturals de les darreres dècades han contribuït a generar un entorn més obert i permissiu, afavorint que les GJ visquin una sortida de l'armari de manera més naturalitzada i amb menys dificultats que les GG.

2. MARC TEÒRIC

2.1 La construcció del gènere i l'heterosexualitat normativa

La forma en què la societat organitza la reproducció i la sexualitat és a través del sistema sexe/gènere, que es fonamenta en el discurs essencialista biologista. Aquest fa servir la ciència per reforçar que l'estructura biològica és la que explica el que succeeix a la dimensió social, determinant el comportament humà. Se segueix un model bipolar (dos sexes, dos gèneres), que es basa en les formes anatòmiques i que té finalitats reproductives com a base, des de l'hegemonia de l'heterosexualitat (Boscán, 2015).

Els processos de socialització del gènere i la construcció de rols i estereotips estan lligats a la interiorització d'una realitat dominada per un sistema cultural que genera comportaments i pensaments socialment associats amb el considerat masculí o femení (Monreal et al., 2019). Així, es transmet una estructura social patriarcal, binària i essencialista sobre la base de la diferència sexual (Santoro et al., 2018).

Aquesta concepció porta a l'heterosexualitat donada per descomptat, on s'assumeix que tothom és heterosexual. Segons Wittig (2006), es fa una relació obligatòria social entre l'“home” i la “dona”, que provoca una interpretació totalitzadora de la història, la realitat social, i tots els fenòmens subjectius. Rodríguez-Blanco i Zurian (2022) assenyalen que aquesta lògica de complementarietat entre sexes defineix les formes legítimes de gènere i expressió, on les identitats i orientacions dissidents són percebudes com a alteritat, i afegeixen que:

“Les vides trans, mariques, butch, gai, lesbianes, no binàries, intersex, en tant que orientacions sexuals i expressions de gènere “altres” o “diverses” o “desviades”, en irrompre en el sensible i en el marc social de la norma del sistema sexe-gènere (Rubin, 1975), posen en qüestió el que s'ha construït com a normatiu i acceptable” (p. 1).

2.2 La identitat lèsbica

Les persones del col·lectiu LGBTIQ+ han qüestionat l'heteronormativitat, desestabilitzant els règims binaris de gènere i del sexe, donant lloc a una multiplicitat d'identitats de gènere i orientacions sexuals. Aquestes identitats són fluides i multiformes, i generen diversitat en la vivència i la significació de la sexualitat (Platero, 2009).

Aquesta pluralitat d'identitats mostra com la identitat no es defineix només per qui som o d'on venim, sinó per com ens han representat i com ens podrien representar. La identitat, segons Hall (1996), és el punt de trobada entre els discursos socials que ens interpel·len i els processos que ens construeixen com a subjectes. Aquesta identitat és fragmentada i en constant transformació, i tot i ser una construcció simbòlica, té una gran força material en la vida de les persones.

La construcció de la identitat lèsbica és un procés de resignificació, en tant que es reinterpreten i qüestionen els discursos hegemònics, cosa que permet a la persona redefinir la seva identitat en els seus propis termes (Cuba, 2018). Aquesta identitat ha estat històricament estigmatitzada per apel·latius com “malaltes”, “perilloses” o “desviades”, en tant que les lesbianes han estat associades a la ruptura de les normes de gènere i l'apropiació de pràctiques i formes d'expressió típicament masculines (Platero, 2009).

En aquest marc de resistència, han sorgit formes d'expressió identitària dins la comunitat lèsbica, com les figures de la “butch” i la “femme”. Segons Huxley, Clarke i Halliwell (2011), les normes d'aparença lèsbica s'han associat històricament amb estils “butch”, com a senyals de no heterosexualitat i vinculats a la masculinitat, mentre que les “femme” han estat invisibilitzades o hipersexualitzades, llegides erròniament com a heterosexuals. Lluny de reproduir rols tradicionals, aquestes identitats neixen com a estratègies de supervivència i comunitat davant la violència social, estructurant espais de suport mutu i resistència (Bafaluy, 2022). Avui, aquestes categories s'han reinterpretat des d'una perspectiva més flexible, adaptant-se a formes diverses d'expressar el gènere i la sexualitat.

2.3 La sortida de l'armari com a procés social i generacional

Sortir de l'armari (o *coming out*) és un procés construït socialment que cerca el reconeixement públic de l'orientació sexual o la identitat de gènere de la persona dissident, deixant al subjecte en estat de vulnerabilitat a causa del context de repetició i la seva exterioritat constitutiva (Canseco, 2009). És una pràctica discursiva fràgil que s'emmarca en un procés iteratiu, portant a una inestabilitat de la sortida de l'armari depenent del context social. Tal com exposa Canseco (2009), “és probable que ens veiem obligats una vegada i una altra a entrar i sortir de l'armari, en situacions diverses, davant de persones diferents” (p. 4).

Aquest procés pren rellevància dins l'àmbit familiar, ja que els vincles amb la família poden influir en la creació de la pròpia identitat. “La família assumeix i reproduceix els valors de la societat en què està immersa i, entre ells està l'acceptació o el rebuig de les persones LGBTIQ+” (Fernández, 2021, p. 5), fet que genera por davant possibles reaccions negatives. Aquesta vulnerabilitat converteix la sortida de l'armari dins l'entorn familiar en un moment sensible, marcat per la incertesa i la necessitat de validació.

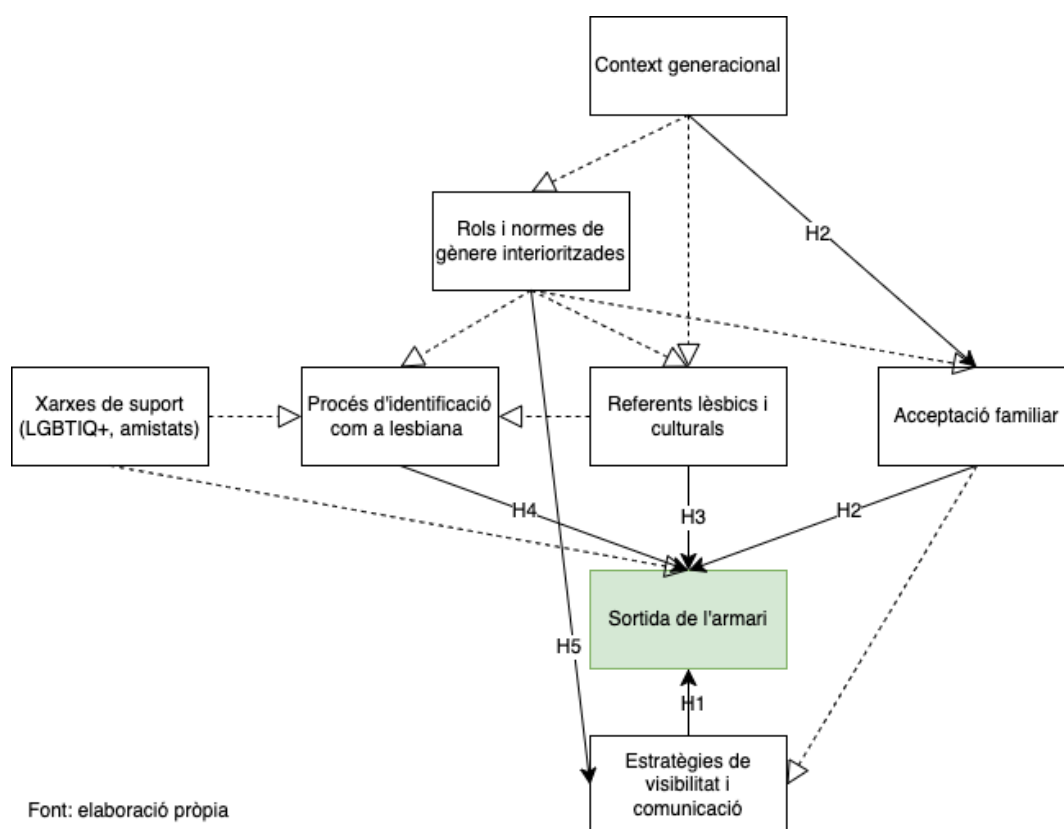
També cal tenir en compte el context històric, especialment durant el règim franquista, quan les persones homosexuals es presentaven com a enemics de l'Església i simpatitzants del comunisme, motiu pel qual patien una intensa discriminació i opressió per part de la societat, que relegava les dissidències sexuals al càstig o al rebuig per la majoria heterosexual (Altmann, 2001). Aquesta repressió ha afectat les vivències de les generacions més grans, que sovint es van veure obligades a viure la seva identitat clandestinament.

A més, la presumpció d'heterosexualitat ha problematitzat la uniformitat de les identitats sexuals, dificultant especialment la visibilització de les dones lesbianes. Aquesta invisibilitat és una qüestió d'identitat, condicionada pels rols de gènere i la doble opressió que pateixen com a dones i com a lesbianes. Davant la manca de reconeixement institucional i cultural, sortir de l'armari no només implica fer-se visible, sinó també desafiar el sistema que les invisibilitza (Osborne, 2008).

3. MODEL D'ANÀLISI

A partir dels conceptes clau identificats a la revisió bibliogràfica, es construeix l'estructura per interpretar els testimonis de les dones lesbianes de cada generació. Tal com veiem a la Figura 1, el model conceptual parteix de la sortida de l'armari com a concepte central. Al voltant s'articulen relacions teòriques importants (no formulades com a hipòtesis) i les hipòtesis com a factors clau.

Figura 1: Model d'anàlisi

3.1 Hipòtesis

A partir dels objectius específics plantejats a la introducció, s'estableixen les següents hipòtesis, que serviran com a guia per a l'anàlisi i interpretació de resultats.

- H1: GG ha viscut un procés de sortida de l'armari més progressiu i cautelós, mentre que GJ l'ha experimentat de manera més directa i afirmativa.

- H2: GJ ha crescut en un context social i familiar més favorable a la diversitat sexual que GG, facilitant el seu procés de sortida de l'armari.
- H3: GG ha tingut accés a menys referents lèsbics que GJ durant la seva trajectòria d'identificació i sortida de l'armari.
- H4: GG té majors dificultats per identificar-se i assumir la seva orientació sexual, a conseqüència d'un context social amb menor acceptació de la diversitat i una menor presència de referents, en comparació amb GJ.
- H5: Les normes socials i de gènere han condicionat més intensament les estratègies de sortida de l'armari a GG que GJ.

4. METODOLOGIA

El present treball segueix un enfocament metodològic qualitatiu basat en entrevistes semiestructurades, focalitzades i individuals. Es va elaborar una guia organitzada a partir de les dimensions: descobriment i acceptació personal, sortida de l'armari, impacte en la vida personal i social, i diferències intergeneracionals (guió d'entrevista a l'[Annex 1](#) i transcripcions a l'[Annex 2](#)). Es realitzen cara a cara o en línia – segons la preferència de les entrevistades – i són de sessió única. Aquestes han sigut analitzades mitjançant codificació temàtica.

L'objecte d'estudi – la construcció de la identitat lèsbica i la sortida de l'armari – requereix una aproximació sensible als matisos. Per aquest motiu, s'ha seguit un enfocament a partir de l'estratègia de relat biogràfic, atès que es tracta d'una metodologia que permet comprendre les trajectòries identitàries com a processos complexos, situats en contextos socials, culturals i històrics específics.

4.1 Camp d'anàlisi

L'estudi se centra en el context de Barcelona i àrea metropolitana per facilitar la recopilació de dades i aprofitar millor els recursos disponibles, tot i que no s'exigeix que la seva experiència de sortida de l'armari s'hagi produït en aquest territori concret. Pel que fa al context temporal, no es requereix que la vivència sigui recent, però queda delimitat indirectament per la selecció de la mostra.

4.2 Unitats d'informació

Les unitats d'anàlisi de l'estudi són dones lesbianes cis. Es distingeixen en dos grups d'edat:

- Grup jove (GJ): dones lesbianes d'entre 18 i 25 anys
- Grup Gran (GG): dones lesbianes d'entre 50 i 60 anys

En total es realitzen cinc entrevistes: tres al GJ i dos al GG. Aquesta distribució respon a criteris d'accessibilitat.

4.3 Consideracions ètiques i limitacions

L'estudi garanteix l'anonimat de les persones participants en les entrevistes i la confidencialitat de totes les seves dades. Totes les entrevistades són informades dels objectius de la investigació i han donat el seu consentiment informat abans de començar l'entrevista. Per preservar la seva privacitat, s'ha optat per codificar les entrevistes segons el grup generacional (GG i GJ), amb una numeració pròpia dins cada grup (GG1, GG2, GJ1, GJ2, GJ3).

La tria de les unitats d'informació presenta limitacions: s'exclouen les dones trans i les persones racialitzades per tal de delimitar l'abast de l'estudi i centrar-se en un grup específic amb més facilitat d'accés. A més, totes les participants es poden considerar de classe mitjana, atesa la seva formació, ocupació i context socioeconòmic. Aquesta homogeneïtat en la mostra limita la possibilitat de desenvolupar una anàlisi interseccional.

El fet que el grup de persones grans es limiti fins als seixanta anys es deu a la dificultat d'accedir a participants de més edat, sovint més reticents a compartir la seva experiència a causa del context històric viscut.

Aquestes limitacions obren vies futures per explorar la sortida de l'armari de manera més interseccional i multidimensional.

5. ANÀLISI DE RESULTATS

A continuació, es presenten els resultats obtinguts a partir de l'anàlisi de les entrevistes realitzades a les dones lesbianes cisgènere de dues generacions (GG i GJ), amb l'objectiu de contrastar les hipòtesis formulades. Els resultats s'estructuren en cinc blocs temàtics: les diferències en la sortida de l'armari, la influència del context familiar i social, l'accés als referents lèsbics, la identificació com a lesbiana i els condicionants estructurals i de gènere.

5.1 Diferències en la sortida de l'armari

La sortida de l'armari és un moment clau, condicionat per estructures socials que generen rebuig envers les dissidències sexuals. Tot i que les GG solen viure una sortida més cauta i envoltada de pors, les GJ també evidencien la complexitat emocional, estratègica i estructural que travessa aquest procés. Les entrevistades descriuen maneres diverses de sortir de l'armari, segons el context i les pròpies experiències.

Entre les GG, la sortida de l'armari no es tracta d'un moment puntual. És un procés on, com apunta Canseco (2009), es veuen obligades a sortir de l'armari repetidament, en diferents situacions i davant diverses persones. GG1 (2025) ho remarca durant tota l'entrevista: “són vint anys de sortida progressiva”, i GG2 (2025) explica que “va ser als trenta-tres anys que [...] vaig dir ‘ja, fins aquí’”.

Durant el procés, desenvolupen estratègies d'avaluació per evitar el risc de la vulneració que suposa fer-se visible (Canseco, 2009). GG1 (2025) diu: “desenvolupes unes antenes molt subtils, de captar actituds, comentaris, miradetes, somriures, per veure si amb aquestes persones hi haurà aprovació o no. [...] Fas una sobreadaptació a l'ambient”. Aquesta actitud revela una estratègia de precaució sostinguda, on la gestió de la pròpia exposició implica calibrar constantment context per evitar riscos.

Aquest patró d’alerta i autoregulació no és exclusiu de les GG. El caràcter iteratiu i la incertesa constant també són descrits per les GJ. Segons GJ2 (2025):

“Mai em surt de forma 100% natural en un ambient nou dir que m'agraden les dones. [...]Aquesta petita por es fa cada cop més petita, cada cop se'm fa més fàcil, i sento que en els ambients en els quals em trobo, cada cop ho dic de manera més natural, o tinc menys por de dir-ho”.

Així i tot, afegeix que, malgrat que la por disminueix amb el temps, “quan penso que em poden jutjar, simplement no surto de l’armari i em guardo aquesta part de manera privada cap a mi” (GJ2, 2025). Seleccionar quan i on fer-se visible constitueix una estratègia per evitar el rebuig en entorns percebuts com a insegurs.

Ara bé, les estratègies d’avaluació no són tan presents entre les GJ, i són freqüents els casos en què la sortida es produeix de manera espontània. GJ1 (2025) explica: “me iba de Erasmus a República Checa, y mi padre me dijo: ‘a ver si vuelves con un checo’. [Ella va respondre]: ‘o con una checa’. Y me contestó [...]: ‘bueno, que sea checo o checa, pero que tenga cheque’”. GJ1 il·lustra la quotidianitat amb què, tan ella com el seu entorn, gestionen la sortida de l’armari.

Sovint, la sortida es viu com un alliberament, ja que les expectatives que té l’entorn social de nosaltres dificulten la sinceritat personal (Fernández, 2021, p. 9). GJ3 (2025) diu: “saps que portes molt de temps dient-te mentides, doncs [vaig treure’m] un pes de sobre brutal de poder ser completament jo” (GJ3, 2025). Aquesta reconfiguració del vincle amb una mateixa també permet connectar amb els altres. En paraules de GJ2 (2025): “el que em passava és que estava mentint [...] si no connectava amb la gent, no era perquè fos tímida, sinó perquè no m'estava obrint de veritat amb aquesta gent”.

També dins les GG hi ha experiències d’aquest tipus. GG2 (2025) recorda:

“va haver-hi un moment que em vaig enamorar molt d'una noia [...] i aquesta experiència per mi va ser molt reveladora. Va ser ‘això és el que encaixa a totes les peces de qui jo soc, de com em vull relacionar’. I llavors va ser la necessitat de viure aquesta llibertat, perquè fins llavors jo havia viscut amb una peça desencaixada”.

Ara bé, aquest alliberament també ha tingut conseqüències doloroses en el cas de les GG. GG2 (2025) rememora el que va viure quan companys de classe van assabentar-se de la seva orientació:

“recordo que em van trencar la guitarra, [...] van fer coses contra objectes meus. [...] Va ser realment molt bèstia, aquella experiència. I em va tallar la meva evolució com a adolescent i jove en el camp afectiu sexual, perquè no vaig ser lliure d'escollir amb qui volia estar, perquè tenia molta por i molta autovergonya, sobretot”.

Per tant, tot i que ambdues generacions viuen la sortida com un alleujament, les GJ ho fan amb més naturalitat i no sempre descriuen processos traumàtics. Tot i les pors, poden sortir de l'armari de forma quotidiana, sovint expressant la seva identitat de forma immediata. En canvi, les GG tendeixen a ser més prudents, esperant tenir fets consolidats abans de comunicar-ho. No solen fer la sortida fins a tenir molta seguretat en la decisió. GG1 (2025) creu que “és molt diferent que li diguis a la teva mare que et sembla que t'agrada una noia a dir-li que vas a casar-te, que una noia ve a viure amb tu, que és la teva parella”.

5.2 Influència del context social i familiar

El context familiar i les relacions d'amistat condicionen la sortida de l'armari i la manera en què les dones entrevistades es conceben i expressen la seva identitat. Les GJ han crescut en ambients més oberts a la diversitat sexual que les GG, afavorint una sortida més fàcil i normalitzada.

Entre les entrevistades del GG, la família va ser un espai de tensió, vigilància i ocultació. GG1 (2025) explica: “el meu pare, com era ultracatòlic, [l'homosexualitat] no li semblava bé, perquè ell considerava que la sexualitat havia d'estar dintre del matrimoni entre home i dona, i la sexualitat era amb la finalitat de muntar una família i tenir fills”. Aquests discursos que reforcen l'heteronormativitat porten al rebuig cap a les dissidències sexuals, i “no cauen sobre una dona lesbiana ‘abstracta’, sinó que cauen directament sobre els seus cossos” (Cuba, 2018, p.55). Per això, des de la infància es generen estratègies de silenci, intentant protegir-se de les conseqüències socials i emocionals que podia tenir mostrar-se.

Aquest posicionament familiar sovint allargava la sortida de l'armari, i condicionava les estratègies de visibilitat. GG2 va confessar-li al seu pare que era lesbiana quan aquest tenia vuitanta-set anys: “Al principi va fer com “això és cosa teva”, però estava com molest. Però al cap d’uns dies em va trucar per preguntar-me si aniria a dinar [...] i si portaria la meva novia” (GG2, 2025). Tot i que les respostes no siguin de rebuig obert, la família intenta actuar com a restablidora de l’heteronormativitat a través de la invisibilització cap a l’exterior (Cuba, 2019). GG1 (2025) explica: “[ma mare em va dir] ‘que te quiera quien sea, pero no vayas explicándolo por ahí’”.

A més, les amistats “de tota la vida”, tot i no rebutjar les entrevistades per la seva orientació sexual, tampoc suposaven un suport ni afavorien l’autoacceptació. Les GG va buscar noves relacions en què la dissidència fos acceptada i celebrada (Francisco i Moliner, 2018), configurant noves estratègies de visibilitat més segures fora del cercle familiar. L’oci apareix com a font d’alliberament, com explica GG1 (2025): “vaig tenir la sort que quan jo era jove [...] va haver-hi tota aquesta explosió de bars gais i lesbianes”, “em va ajudar molt, perquè [...] socialitzar amb dones com tu, això ja ho vaig poder fer”. GG2 (2025) ho reafirma: “em vaig moure en uns ambients de lesbianes, de feminisme autònom” (GG2, 2025).

En canvi, les GJ relaten experiències més positives i entorns més permissius. GJ1 (2025) descriu la seva família com un espai molt segur, on ni tan sols ha hagut de sortir de l’armari: “[des que ho han intuït] me hablan en femenino cuando me preguntan por si tengo novia”. En aquest cas, es pot parlar d’una estratègia de visibilitat naturalitzada, on la identitat s’expressa amb espontaneïtat, reflectint una major confiança en l’acceptació de l’entorn. GJ2 tampoc ha patit aquest procés: “als meus pares, mai els he dit com... “No soc hetero, soc lesbiana”. Però [...] s’assumeix” (GJ2, 2025).

Tot i això, la família encara transmet pressió i angoixa. Els pares continuen assumint l’heterosexualitat dels seus fills, i quan aquesta es desmunta, experimenten sentiments de pèrdua (LaSala, 2000). GJ3 (2025) va viure-ho: “ma mare ve d’una família molt tradicional, [...] tenia muntades en mi una sèrie

d'expectatives que ella esperava que jo li donés. [...] Va haver de fer un procés d'acceptar com jo era”.

Aquesta por a la decepció persisteix tot i que l'entorn sigui més obert. Hi ha una inseguretat generalitzada cap a la resposta externa que implica una gran càrrega mental i emocional. GJ1 (2025) diu: “me di cuenta de que eso era una parte de mi vida que no sabían”, i això la va portar a qüestionar-se si havia de dir-ho, com i quan, posant en joc una estratègia comunicativa basada en l'avaluació del moment i el context. GJ3 (2025) recorda que, quan ho va explicar als seus pares, “va ser com treure'm un pes de sobre immens”.

Pel que fa a les amistats, poden arribar a tenir més influència que un membre de la família, ja que solen ser les primeres persones que viuen la sortida de l'armari (Lewis, 2011). Per les GJ han estat una font de suport immediat i segur. GJ2 (2025) relata: “visc en un ambient on molta gent és del col·lectiu. Per tant, sento que mai va haver-hi aquest procés de dir: ‘Soc lesbiana’”. Aquesta normalització s'evidencia també en el relat de GJ1 (2025): “[quan vaig estar amb una noia] nunca nadie me preguntó al respecto, simplemente asumieron que era una chica”.

5.3 Accés als referents lèsbics

L'accés a referents del col·lectiu LGBTIQ+ és una peça clau en la sortida de l'armari, i marca una de les diferències generacionals més significatives. Les GG van créixer envoltades de silenci simbòlic i violència envers les dissidències, mentre que les GJ han tingut accés a models més diversos.

GG2 (2025) ho expressa clarament: “a finals dels vuitanta [...] no hi havia cap mena de referent, i va ser molt difícil”. Aquesta absència suposa un buit simbòlic que priva de referents les dones a l'hora de desenvolupar la seva sexualitat (Francisco i Moliner, 2018). A més, no només hi havia una manca de referents, sinó que les representacions disponibles solien ser tràgiques o patologitzants: “He vist moltes pel·lícules on les dones lesbianes o són psicòpates o [se suïciden]” (GG1, 2025).

Tot i aquest context, algunes GG troben referents a l'entorn més proper. GG1 (2025) comenta: “La meva tieta [...] no era una lesbiana explícita, tenia la seva amiga de tota la vida que portava a les reunions familiars, i ja m’imaginava que no eren només amigues”. GG2 (2025) afegeix: “va coincidir que a la meua oficina hi va anar a treballar un noi gai, i llavors va ser molt fàcil”.

El GJ, en canvi, ha crescut en un context marcat per la presència d'internet, que ha transformat la manera com les minories socials poden autoexplorar-se i construir comunitat (Francisco i Moliner, 2018). GJ2 (2025) afirma: “el contingut que consumeixo a les xarxes socials, és com que hi ha molt contingut de gent del col·lectiu”. A més, en espais on l'homosexualitat s'ha normalitzat, els models a seguir sovint es troben en la pròpia xarxa de suport: “vaig tenir la sort de tenir gent al meu voltant que sortia de l'armari a l'hora que jo. Llavors això em va servir com a referent” (GJ2, 2025).

5.4 Identificar-se com a lesbiana

L'acceptació i la identificació com a lesbiana no es pot entendre com un procés lineal i íntim, sinó com una trajectòria de vida travessada per condicionants socials, culturals i històrics. Les trajectòries identitàries es configuren en relació amb un sistema simbòlic repressiu que genera ambivalències, tensions internes i transformacions personals.

Entre les GJ es detecta una identificació progressiva. GJ2 (2025) explica: “Va ser una mica com un procés, [...] no va ser un dia que vaig dir ‘soc lesbiana’, sinó que va ser com que a poc a poc em vaig mentalitzant”. Requereix molt treball intern per arribar al reconeixement de l'orientació sexual real, i més partint d'un rebuig anticipat cap a la idea de ser lesbiana: “quan era molt petita jo tenia molts pensaments [...] de ‘jo no vull ser lesbiana’. [...] Em sentia molt incòmode amb la idea” (GJ2, 2025).

Aquesta càrrega negativa genera estratègies d'evitació que afecten la identitat i la visibilitat. Totes les GJ han passat per una fase de bisexualitat on es qüestionaven

la seva sexualitat i cercaven l'acceptació externa a través de mantenir relacions amb homes. GJ3 (2025) diu: “vaig tenir la meua etapa bisexual de seguir provant amb homes, perquè jo seguia forçant-me a que això no finalitzés”. GJ2 afegeix: “jo m'havia liat amb homes, però estava incòmode, jo estava en situacions pensant: estic fent això per encaixar”. Aquesta distància entre el desig viscut i el desig imposat revela la força normativa del model heterosexual.

Aquest reconeixement progressiu transforma també la relació amb el món i amb els altres. GJ2 (2025) explica que “abans de sortir de l'armari jo era un tipus de persona i després vaig passar a ser un altre completament diferent en la meua manera de ser”. Identificar-se com a lesbiana, per tant, porta a qüestionar-se la norma que t'invisibilitza, ajudant a transformar-te i alliberar-te (Francisco i Moliner, 2018).

Les xarxes de suport també canvien, i es configuren en entorns de reconeixement mutu. GJ2 (2025) bromeja amb els seus amics sobre que “jo no tinc amics homes heterossexuals”. En aquest sentit, tenir al voltant referents diversos ajuda a l'assumpció de la identitat no heterossexual (Cuba, 2019) i crea espais de seguretat que afavoreixen la confiança entre persones amb experiències comunes.

Amb el temps, s'accepta l'orientació com a part de la identitat, resignificant el desig i reconfigurant la manera de viure. GJ3 (2025) explica: “Ara és més natural, no m'importa tant el que puguin pensar, perquè jo ja estic còmoda amb el que he creat”. Com explica Cuba (2018), ser conscients fa qüestionar allò que hegemònicament era immutable. GJ3 (2025) afegeix: “ser lesbiana m'ha portat a nous obstacles o a nous llocs, per així dir-ho, i té un pes identitari amb mi. [...] En haver-hi com una deconstrucció d'aquesta normativitat, també sento que hi ha més facilitat per deconstruir-me en altres àmbits”.

Tot i això, el grau en què el lesbianisme forma part de la identitat pot variar segons cada trajectòria. Per algunes no és un eix central, sinó que té un pes més vinculat a la pràctica, el desig o les relacions que estableixen, més que a una etiqueta estable. GJ3 (2025) ho expressa així: “Hi ha moltes coses en què considero que [la meua orientació sexual] no influeix: els meus gustos o [...] la meua manera de vestir”.

Pel que fa a les GG, també viuen un procés progressiu. El desig apareix en etapes primerenques, però tampoc es permet anomenar-lo i s'intenta ocultar. GG1 (2025) explica: “adonar-me que era lesbiana, a veure, doncs a la pubertat. A la pubertat, quan comences a sentir coses, a tenir fantasies”, i recorda el moment inicial: “hi havia una dona supervoluptuosa, [...] era la primera imatge eròtica. [...] Clar, els ulls se me n'anaven, i jo, amb 10 o 11 anys, era conscient que no havia de mirar, i menys una cosa així”.

A més, van viure en un context en què les representacions lèsbiques eren negatives – relacionades amb la masculinitat i la infelicitat – dificultant la identificació amb el col·lectiu i generant major invisibilització (Osborne, 2008). GG1 (2025) sent que no entrava en l'estereotip social de les lesbianes: “no jugava amb nines, no m'agradava el rosa, no entrava dintre de l'estereotip de nena, però tampoc em comportava com un nen i tampoc em posava a jugar a futbol”.

Quan finalment es produeix la ruptura simbòlica amb el sistema d'estereotips, les GG també expressen un gran alliberament. Això els hi permet desplegar estratègies comunicatives més lliures, desvinculades dels codis heterosexuels previs. GG2 (2025) relata:

“El fet d'autodenominar-me lesbiana i viure-ho va fer que tot això es desintegrés totalment. [...] Em vaig adonar realment que els codis a les relacions que jo establia a partir d'aquell moment amb dones, no necessàriament havien de ser un calc del que jo havia viscut abans i, que de fet, no ho eren”.

Per tant, l'experiència d'ambdós grups és semblant, però difereix en la temporalitat i el context social. Tot i que els primers pensaments sobre la seva sexualitat arriben a la infància, les GG triguen més temps a trobar una resposta i a posar-hi nom a les seves inquietuds sexuals. Aquesta diferència explica una sortida de l'armari més tardana, però en ambdós casos suposa un procés progressiu i profund, que finalitza amb l'alliberament.

5.5 Condicionants estructurals i de gènere

Les trajectòries de sortida de l'armari i d'identificació lèsbica evidencien com el sistema sexe-gènere i l'heterosexualitat donada per descomptat configuren les vivències de les dones lesbianes, imposant rols, expectatives i estereotips. Tant les GG com les GJ han estat subjectes a aquests condicionants estructurals, tot i que el context històric ha modelat de manera diferent les seves vivències.

La pressió per encaixar en l'heteronormativitat ve des de la infància. Aquesta imposició les ha portat a totes a forçar-se a mantenir relacions amb homes. GG1 (2025) explica: “als 17 vaig començar a sortir amb un noi, perquè volia intentar ser normal”, amb qui va estar cinc anys, i GJ3 (2025) relata com “amb els homes sí que sentia com que em forçava a fer que m'agradés”. Aquest intent de complir amb les expectatives heterosexuales és comú entre les entrevistades, tot i que les GJ solen fer-ho amb més consciència, com admet GJ1 (2025), qui confessa haver estat amb homes perquè van dir-li: “tienes que probar las cosas para saber qué te gusta”.

La mirada externa castiga les lesbianes per qüestionar la norma heterosexual, fent-les dubtar sobre la seva identitat (Platero, 2009). Tant GG com GJ han hagut de fer front a discursos que deslegitimen la seva orientació sexual. GJ3 denuncia comentaris com “tu en veritat estàs dubtant, o en veritat només tens curiositat”, on es posa en manifest com l'heterosexualitat és l'únic camí possible. Aquesta mirada externa ha portat a les GG a no permetre's desenvolupar el seu desig fins molt tard: “jo he estat amb homes perquè no he pogut fer res més” (GG2, 2025).

Validar aquestes expectatives ha generat malestar en ambdós grups, però les GG han viscut aquesta repressió lligada a una cultura on la presència catòlica i patriarcal era més forta. GG2 (2025) explica: “vaig créixer educada com a dona hetero. [...] Vaig tenir molts problemes d'autoimatge, de pubertat, d'autoestima... Em feia també molta por el que dirien els homes de mi, [...] perquè sempre havia de rebre la seva aprovació”. Les GJ també perceben la pressió social, però els seus contextos familiars i socials han sigut més laxos. Tot i això, GJ2 (2025) reconeix: “és com que tot el sistema està una mica muntat com cap a l'heterosexualitat”.

A més, no només es pateix discriminació per ser homosexual, també per ser dona, el que porta a una major invisibilització (Osborne, 2008). GG1 (2025) exposa: “quan ets lesbiana, a sobre, estàs qüestionant el patriarcat doblement. [...] Això sí que ho sent com una amenaça. A una dona feminista ja la sent com una amenaça, però si a sobre ets lesbiana, ja l'amenaça és terrible”. Aquest doble qüestionament de la norma pot suposar una ruptura identitària, però també permet refer-se fora de l'heteronormativitat.

Aquesta distància de la norma ha donat lloc a una interpretació de la sexualitat des d'un punt de vista més fluid i desnaturalitzador, trencant la lògica binària i generant formes de resistència (Platero, 2009). GJ1 (2025) diu: “pienso que la sexualidad es fluida”, i GJ2 (2025) afegeix:

“jo parlo amb les meves amigues lesbianes i bisexuals, i també com que ens plantegem molt això de què potser la nostra sexualitat va canviant. Però no sento que ningú heterosexual s'estigui plantejant amb vint-i-tres anys si potser és bisexual o potser de cop és homosexual”.

També GG2 (2025) explica: “jo ja havia ampliat l'espectre de què m'agrada i del que no m'agrada. [...] Es diu ABCD, que són sigles en anglès que volen dir All But Cishetero Dudes (Tot menys els homes Cishetero)”.

Aquest recorregut posa en manifest com, malgrat que les diferències generacionals, les dones lesbianes han hagut de lluitar contra una mateixa estructura normativa que desautoritza el seu desig i invisibilitza la seva existència.

6. CONCLUSIÓ I DISCUSSIÓ

El present treball ha tingut com a objectiu analitzar les diferències intergeneracionals en el procés de sortida de l'armari de les dones lesbianes, tot considerant les configuracions socials que han influït en el procés. A partir d'aquest propòsit, s'han formulat i contrastat diverses hipòtesis, entre elles la pròpia experiència de sortir de l'armari, la seva recepció social i familiar, la identificació amb referents, la construcció de la identitat i l'anàlisi dels condicionants socials que han modulats tot el procés. Els resultats obtinguts, estructurats en aquests cinc blocs temàtics, permeten donar resposta a la pregunta inicial.

Pel que fa a la hipòtesi H1, aquesta es confirma clarament. Les GG han viscut la sortida de l'armari d'una manera més discreta i marcada per la por al rebuig. És una sortida que es prolonga en el temps, passant part de l'edat adulta en una contradicció amb la identitat esperada i la real. Mentrestant, les GJ han pogut sortir de l'armari d'una forma més quotidiana i espontània. Tot i això, ambdós grups mostren com aquest procés és progressiu, i encara està marcat per inseguretats i formes subtils de control de les vivències. Aquestes inseguretats generen estratègies de visibilitat segons el context i les expectatives socials, de l'ocultació a la naturalització. Hi ha un canvi generacional que, malgrat ser significatiu, no garanteix la plena naturalització de la dissidència sexual i de gènere.

En relació amb la hipòtesi H2, també trobem que els contextos socials i familiars de les GG són descrits com a espais de silenci i ocultació de l'orientació sexual. El conservadorisme familiar i la invisibilització de la seva identitat marca les seves trajectòries. Les GJ, en canvi, han estat envoltades d'espais més oberts i tolerants. Encara que el suport no hagi sigut explícit, no ha calgut una sortida de l'armari, mostrant la normalització de les identitats dissidents en els seus entorns propers. També han comptat amb amistats dissidents que han afavorit l'acceptació pròpia. Així i tot, es mantenen pressions i pors de decebre, especialment dins la família nuclear, mantenint les estratègies d'avaluació per l'autoprotecció.

Pel que fa a la hipòtesi H3, es constata l'absència gairebé total de referents lèsbics a les històries de les GG, socialitzant-se en una època de buit simbòlic, on la representació lesbiana era tràgica o patologitzant. Per contra, les GJ han tingut accés a diversos models a través d'internet i les xarxes socials. A més, com també s'evidencia a través de la hipòtesi H2, les xarxes d'amistat de les GJ inclouen altres membres del col·lectiu LGBTIQ+, sent clau per al procés d'identificació.

Quant a la hipòtesi H4, no pot confirmar-se del tot, sinó que cal matisar-la. Ambdós grups han patit complicacions en el procés d'acceptació de la seva orientació sexual, sovint marcats per fases d'evitació, inseguretat o estratègies d'heterosexualització del seu propi desig. Tot i això, les GG relaten trajectòries més llargues i complexes, influïdes per un entorn social més tancat i una absència de referents, tal com s'exposa a la hipòtesi H2 i H3. En canvi, les GJ viuen un procés més ràpid i en un entorn més permissiu, tot i que no sempre integren l'orientació com a identitat estable o central. Tornen a coincidir respecte a la sensació d'alliberació que senten un cop reconeixen i poden expressar el seu desig. Així doncs, més que diferències categòriques, hi ha una continuïtat intergeneracional amb variacions en la temporalitat, la intensitat del procés i la forma d'entendre la pròpia experiència.

La hipòtesi H5 tampoc pot ser plenament validada, ja que tant els relats de GG com els de GJ mostren vivències condicionades pel sistema sexe-gènere i l'heteronormativitat. Les GG han crescut en un context patriarcal, conservador i repressiu que les ha portat a adaptar-se a l'heterosexualitat i a silenciar el seu desig, però les GJ, tot i haver crescut en un context més divers i integrador, tampoc escapen de la pressió normativa. Malgrat els canvis, l'heteronormativitat continua regulant les relacions afectives i sexuals. La diferència no es troba en la presència o absència d'opressió, sinó fins a quin punt poden resistir-la segons l'època en què han crescut.

Les hipòtesis evidencien que sortir de l'armari és un procés iteratiu i socialment condicionat. Aquesta visió es vincula amb les aportacions de Canesco (2009), que conceptualitza la vulnerabilitat estructural de l'armari i la necessitat de calibrar contínuament quan i com mostrar-se. També connecta amb els treballs de Hall

(1996) i Cuba (2018), que entenen la identitat com un procés en constant construcció, subjecte a contradiccions generades pels discursos dominants.

Pel que fa al diàleg amb la literatura, els resultats d'aquest treball donen suport als plantejaments existents, i afegeix matisos i perspectives. Com ja apuntaven Platero (2009), Osborne (2008) i Francisco i Moliner (2018), la dona lesbiana sovint han estat silenciades, marginades i ridiculitzades, tot i que recentment han començat a guanyar espais simbòlics de reconeixement. Aquest treball mostra que la invisibilització encara persisteix, però de manera més subtil. Finalment, també es recull l'impacte de l'entorn en tot el procés de sortida de l'armari, tal com assenyalen LaSala (2000) i Lewis (2011).

Així doncs, aquesta línia de recerca obre la porta a una millor comprensió dels mecanismes de construcció identitària i de sortida de l'armari, i convida a revisar els discursos socials que poden contribuir – o dificultar – l'acceptació del desig propi, així com les formes a través de les quals aquest desig es comunica i es fa visible en diferents contextos socials. Cal promoure referents lèsbics i garantir espais segurs on les dones puguin explorar i expressar la seva identitat sense por a les conseqüències externes.

Pel que fa a les limitacions del treball, cal assenyalar que la mostra és reduïda i centrada en un entorn geogràfic concret (Catalunya, principalment Barcelona). A més, han quedat excloses les dones trans i les dones racialitzades, i totes les participants poden ser considerades de classe mitjana, ja que han tingut accés a la universitat i els pares han treballat en feines qualificades. Per tant, seria interessant que les futures investigacions ampliïn la mostra a altres religions, incloure persones amb identitats de gènere diverses i incorporar perspectives més interseccionals (ètnia, classe, discapacitat o context rural, entre altres). També caldria explorar com les noves generacions viuen la fluïdesa sexual i de gènere.

En definitiva, aquest treball dona veu a dones silenciades pel sistema, i mostra com la sortida de l'armari encara està marcada per l'heteronormativitat i travessat per generacions, contextos i condicions de resistència.

7. BIBLIOGRAFIA

Altmann, A. (2001). Salir del armario. Los estudios “gays” en España. *Iberoamericana*, 1(1), 181-195. <https://www.jstor.org/stable/41673848>

Bafaluy, C. (2022). *The queer homes and communities of Stone Butch Blues: Domesticity, violence and survival in the USA of the fifties and sixties* [Treball de fi de màster, Universitat de Barcelona]. Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. <https://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/192950/1/Clara%20Bafaluy%20-%20Treball%20de%20final%20de%20master.pdf>

Boscán, A. (2015). Constructivismo versus Biologismo en la explicación del género, ¿Confrontación superada? *Utopía y Praxis Latinoamericana*, 20(68), 51-64. <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=27937090005>

Canseco, A. E. F. (2009). *La vulnerabilidad del armario*. I Jornadas del Centro Interdisciplinario de Investigaciones de Género. Memoria Académica. https://www.memoria.fahce.unlp.edu.ar/trab_eventos/ev.3896/ev.3896.pdf

Cuba, L. (2018). La construcción de la identidad lesbiana en el marco de familias heteronormativas en Lima Metropolitana. *Debates en Sociología*, 46, 33-61. <https://doi.org/10.18800/debatesensociologia.201801.002>

Fernández, V. (2021). Salir del armario en el ámbito familiar: la visión de jóvenes LGBTI+. [Treball de màster, Universitat de València]. Repositori RODERIC. <http://riull.ull.es/xmlui/handle/915/27828>

Francisco, A. i Moliner, L. (2018). Ahora me siento más fuerte. Estrategias de lesbianas y bisexuales para una vida vivible. *Athenea Digital. Revista de Pensamiento e Investigación Social*, 18(3), 2001. <https://doi.org/10.5565/rev/athenea.2001>

Hall, S. (1996). ¿Quién necesita identidad? A S. Hall & P. Du Gay (Eds.), *Cuestiones de identidad cultural* (p. 13-33). Amorrortu Editores.

Huxley, C. J., Clarke, V., i Halliwell, E. (2011). "It's a comparison thing, isn't it?" Lesbian and bisexual women's accounts of how appearance shape their identities. *Psychology of Women Section Review*, 13(1), 4-15.

LaSala, M. C. (2000). Lesbians, gay, men and their parents: Family therapy for the coming-out crisis. *Family Process*, 39(1), 67-81.

Lewis, G. B. (2011). The friends and family plan: Contact with gays and suport for gay rights. *Policy Studies Journal*, 39(2), 217-238.
<https://doi.org/10.1111/j.1541-0072.2011.00405.x>

Monreal, M., Cárdenas, R., y Martínez, B. (2019). Estereotipos, roles de género y cadena de cuidados. Transformaciones en el proceso migratorio de las mujeres. *Collectivus, Revista de Ciencias Sociales*, 6(1), 83-99.
<https://doi.org/10.15648/Coll.1.2019.06>

Osborne, R. (2008). Un espeso muro de silencio: de la relación entre una «identidad débil» y la invisibilización de las lesbianas en el espacio público. *Asparkia*, (19), 39-55.

Platero, R. (2009). La construcción del sujeto lésbico. *LES Online*, 1 (1), 36-44.
<https://lesonlinesite.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/03/la-construccic3b3n-del-sujeto-lesbico.pdf>

Rodríguez-Blanco, S. i Zurian, F. A. (2022). Fugas de/desde lo queer en Iberoamérica: Estéticas, narrativas e imaginación política de la disidencia sexogenérica. *Confluente*, 14(2), 1-6. DOI: <https://doi.org/10.6092/issn.2036-0967/15954>

Santoro, C., Martínez-Ferrer, B., Monreal, C. y Musitu, G. (2018). New directions for preventing dating violence in adolescence: the study of gender models. *Frontiers in psychology*, 9. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00946>

Wittig, M. (2006). El pensamiento heterosexual y otros ensayos. *Egales*.

Annex 1: Guió d'entrevista

A causa de motius pragmàtics i de delimitació del treball, no totes les preguntes formulades durant l'entrevista han estat analitzades. Tot i això, han sigut de gran utilitat per contextualitzar les respostes, i han aportat matisos que han contribuït a una anàlisi més profunda de les hipòtesis plantejades.

ENTREVISTA

Introducció: Aquesta entrevista forma part del meu treball de fi de grau de sociologia, on estudio el procés de sortida de l'armari de les dones lesbianes.

Moltes gràcies per accedir a fer l'entrevista, i, tal i com t'he explicat anteriorment, en el cas de no voler respondre alguna de les preguntes només cal que ho diguis en el moment i es passarà a la següent. Et recordo que l'entrevista és anònima i confidencial, i les dades i la informació que donis serà utilitzada únicament per a la investigació.

Pregunta inicial: Per començar, presentat i digues qui ets

Descobriment i acceptació personal:

- En primer lloc, quan et vas adonar que eres lesbiana, i com va ser el procés d'acceptació?

Sortida de l'armari:

- Com va ser el teu procés de sortida de l'armari? (preguntar les següents qüestions en cas de que no ho especifiqui)
 - Què et va portar a decidir sortir de l'armari? Quins van ser els teus pensaments/sentiments previs?
 - Va haver-hi algun esdeveniment o factor desencadenant?
 - Quina va ser la primera persona a qui vas dir-li la teva orientació sexual? Com va ser l'experiència?

- Com vas sortir de l'armari amb (i quina va ser la reacció):
 - la teva família?
 - els teus amics?
 - Al teu lloc de treball/estudis?
- Vas sentir canvis en aquests entorns en sortir de l'armari?
- Com et vas sentir després de sortir de l'armari? Quines emocions vas sentir?
- Creus que aquestes vivències t'han afectat en els següents cops que has hagut de dir que ets lesbiana a espais nous, com a una nova feina o un nou grup d'amics?

Impacte en la vida personal i social:

- Creus que el fet de ser lesbiana t'ha afectat a la manera de concebre't, relacionar-te amb els altres i en el teu dia a dia?
 - Per exemple, el teu grup d'amistats, a la teva feina, etc.
- Creus que els altres t'han pogut fet dubtar sobre si ets lesbiana?
- En quins espais has sentit més rebuig, o certs prejudicis, a causa de la teva orientació sexual?
- I en quins t'has sentit més còmode o menys jutjada?
- Has tingut models a seguir o referents que t'hagin ajudat?
 - Sabries dir quins?

Diferències intergeneracionals (només a les dones d'entre 45 i 55 anys)

- Creus que hi ha diferències significatives en com les dones lesbianes actualment experimenten la sortida de l'armari a com ho vas haver de fer tu?
 - Quines diferències creus que hi ha? (si no han desenvolupat)
- Com creus que ha canviat la visió de la gent homosexual?

Diferències intergeneracionals (només a les dones d'entre 18 i 25 anys)

- Creus que hi ha diferències significatives en com les dones lesbianes nascudes als anys 70/80 experimentaven la sortida de l'armari en comparació a la teva experiència?
 - o Quines diferències creus que hi ha? (si no han desenvolupat)
- Com creus que ha canviat la visió de la gent homosexual?

Dades demogràfiques: (Preguntes centrades especialment en saber la classe, si no s'han comentat abans)

- Edat
- Lloc de residència actual
- Lloc de residència durant la infantesa
- Nivell d'estudis dels pares
- El seu nivell d'estudi
- Feina dels pares
- La seva feina actual
- Feines passades

Tancament: Moltes gràcies per la teva participació i el teu temps. Si vols comentar qualsevol cosa pots fer-ho, així com comentar sobre com t'has sentit, si t'ha agradat o no.

Annex 2: Transcripció d'entrevistes

Entrevista GJ1

Fitxa tècnica	
Entrevistada	GJ1 (22 anys)
Lloc de l'entrevista	Domicili de l'entrevistada (a petició de l'entrevistada)
Data	25/03/2025
Entrevistadora	Elena Monjonell Gómez
Transcripció	Elena Monjonell Gómez
Format	Literal
Duració	16:07
Valoració personal	Durant l'entrevista he sentit comoditat per ambdues parts. Ha sigut molt natural i fluid. La seva narració ha sigut clara, reflexiva i mostra una experiència molt positiva durant la sortida de l'armari, sense grans conflictes ni processos traumàtics. Malgrat això, hi ha menys densitat emocional per falta d'experiència, el que pot limitar la profunditat analítica. Tot i això, s'ha de tenir molt en compte com a nou tipus d'experiència fàcil i ràpida.

Elena: Vale, bueno, primero de todo, muchas gracias por acceder a hacer la entrevista para mi estudio sobre la salida del armario en mujeres lesbianas. Bueno, explicarte que lo que expliques aquí será anónimo y confidencial y la información que es solo será utilizada para investigación y que cualquier pregunta que no quieras contestar o lo que sea me lo dices y seguimos, ¿vale?

GJ1: Vale.

Elena: Pues para empezar un poquito, ¿puedes presentarte y decir quién eres?

GJ1: Bueno, me llamo ***, soy graduada en genética y ahora mismo estoy haciendo un máster en biomedicina.

Elena: Vale, perfecto. Para empezar un poquito con el tema de la salida del armario, en primer lugar, ¿puedes decir cuándo te diste cuenta de que eres lesbiana y cómo fue el proceso de aceptación antes de salir del armario?

GJ1: No creo que tenga como un momento en el que me di cuenta de que era lesbiana, no tuve nunca dudas, no tuve nunca como un momento de decir qué me está pasando o así, simplemente pues la primera vez que me gustó una chica fue la primera vez que me gustó alguien, fue mi primera novia, y no me lo tomé... En el momento en el que me di cuenta de que esta persona me gustaba no recuerdo tener ningún momento de pensar: “ay es una chica”. Sino simplemente me gustaba esta persona y estuve con esta persona, y además mi entorno tampoco nunca nadie hizo ningún como... ya sean mis amigos, la gente de clase y así nunca nadie me preguntó al respecto, simplemente asumieron que era una chica. Entonces no recuerdo cómo decir “soy lesbiana”, ¿sabes?

Elena: Vale. Pues entonces, ¿cómo fue este proceso de salir del armario? No hubo o hubo en algún caso o como fue en general, lo que quieres explicar.

GJ1: Pues yo tuve una primera, y en cuanto a mi círculo cercano de gente de mi edad, mis amigos, compañeros de clase y tal, nunca tuve una salida del armario, la gente que he ido conociendo en la universidad, en el máster, i tal, tampoco ha habido nunca una salida del armario. Yo lo decía abiertamente o hablaba en femenino y ya está. Lo único que tuve un poco así fue respecto a mi familia, porque mi primera pareja nunca la conocieron, nunca supieron que la tuve porque fue muy breve, era joven, etc. Y sí que es cierto que una vez estaba en la universidad, me di cuenta de que eso era una parte de mi vida que no sabían, y sí que empecé a tener un poco de: “debería decírselo, no debería decírselo, cómo se supone que se dice esto”, porque para mí no era una cosa que se tuviera que decir, y nunca me había pasado. Y lo

pensaba a veces, pero también pensaba que justo a mi familia le iba a dar igual, porque hablaba con ellos a veces de estos temas y en teoría le daba igual. Y sí que te queda siempre como la pequeña cosa de a lo mejor les da igual hasta que sea su hija, entonces sí que tuve un momento que me acuerdo de hablar con mis compañeras de piso, etc., de: “a lo mejor si se lo digo se lo toman mal o como se lo digo, etc.”. Pero fue como un momento que me dio por ahí, pero luego no lo volví a pensar mucho y simplemente hubo una vez que me estaban llevando un coche de Barcelona a mi casa, a Galicia, y mis padres, yo me iba de Erasmus a República Checa, y mi padre me dijo: “a ver si vuelves con un checo”. Y a mí, no sé por qué me dio y dije, voy a decirlo: “o con una checa”. Y me contestó, sí que hubo ahí un silencio un poco raro, que yo dije, a lo mejor se lo están tomando por la otra vía, pero me contestó: “bueno, que sea checo o checa, pero que tenga cheque”. Y sinceramente, esto fue mi salida del armario. No hubo nada más, no se volvió a hablar del tema. Simplemente ahora me hablan en femenino cuando me preguntan por si tengo novia o tal. Y poco más, es que no he vuelto a hablar del tema con ellos.

Elena: ¿Y tienes hermanos?

GJ1: Sí, tengo dos.

Elena: ¿Con ellos has salido del armario o ha habido algún tipo de conversación?

GJ1: Con mi hermana sí. Mi hermana me preguntó una vez: ¿te gustan las chicas? Y la verdad, le dije que sí y ya está. Me pregunta pues eso, en femenino. Con mi hermana nunca tenía la conversación, pero también es cierto que es porque no tenemos esas conversaciones nunca, no son temas de los que hablemos, pero...

Elena: Vale. Has dicho que la universidad, tu sitio de estudio, no tuviste que salir del armario. ¿Has trabajado en algún momento?

GJ1: No. He estado en sitios de prácticas, pero no he llegado a trabajar.

Elena: ¿Y ahí has salido del armario?

GJ1: En el primer sitio de prácticas sí que salí, porque había una persona más o menos de mi edad, aparte de personas de mi edad había personas de 50 años, 60, etcétera. Pero una persona de mi edad un día me preguntó algo y le dije “no, no, tal, es que soy lesbiana tal”, y no recuerdo tener ningún tipo de problema al respecto. En el segundo (sitio de prácticas) en el que estuve que estuve, no, no dije nada, pero también era, pues eso, era una persona, yo, un mes. Nunca salió en la conversación. Y en el sitio en el que estoy actualmente, sí que he dicho que soy lesbiana también, pero porque me preguntaron si había tenido sustos de embarazo, muy insistentemente y recurrentemente, y al final pues se lo conté. No quería contárselo, sí que es cierto que en el sitio esté en el que estoy, me da más apuro porque no tengo como mucha confianza, pero se lo dije y tampoco pasó nada, la verdad.

Elena: Vale, ¿recuerdas un poco cómo te sentiste después de salir del armario? Pues qué emociones o cómo lo viviste.

GJ1: Sí que recuerdo que cuando lo dije, porque lo dije un poco sin pensar, recuerdo como esa sensación de adrenalina y de quedarte parado, tenso, y que cuando me respondieron, pues eso, tan bien y que no pasaba nada y tal, pues bastante sensación de alivio. Porque aunque yo no lo había pensado muchísimo y no era una cosa que a mí me agobiase, sigue teniendo la mosca dentro de: “es una parte de tu vida que no saben”, y de decir: “pues ahora ya lo saben todo y no tengo que preocuparme más la verdad”.

Elena: Vale, y ¿crees que estas vivencias, sean positivas o negativas, en este caso parece que positivas, han afectado en las siguientes veces que has tenido que decir que eres lesbiana? En espacios nuevos, grupos nuevos o en nuevas faenas...

GJ1: Yo creo que sí. Yo creo que en mi caso me han enseñado que no tengo que preocuparme, que la mayor parte de gente que tengo a mi alrededor te acepta, no tiene ningún problema o incluso, pues eso, a lo mejor miembros de mi familia más mayores o más no tan cercanos a mí, etc., pues no salió del armario. Pero ahora sé que no lo haría a posta, porque no tengo necesidad de contárselo, pero que si surgiese tampoco me daría tanto apuro como a lo mejor en otro momento que sí que

hubiese fingido o dicho otra cosa por salir del paso. Y ahora que sé que cuento con la aceptación de mis padres, por ejemplo, pues si mi tío no está de acuerdo ya me da un poco igual y se lo diría. Así que me ha tranquilizado en que no he vuelto a tener estos pensamientos de si debo contarle a la gente, no debo contarle, etc.

Elena: Vale, pues una vez ya hemos asumido que eres lesbiana, ¿crees que esto te ha afectado en la manera de concebirte a ti misma, relacionarte con los otros y en tu día a día?

GJ1: Pues no sé, porque como siempre es de una parte tan propia de mí, es como que tampoco veo un antes y un después a cómo era yo antes o después de serlo. Sí que es cierto que noto que para otra gente, como soy parte de un colectivo, etc., soy una persona de confianza, porque saben que tú también estás discriminada de alguna forma, entonces no tienen problema en contarte sus cosas, etc. Pero en cuanto a percepción mía propia, no siento que sea algo que me haya definido.

Elena: Vale, ¿y en relación a ti con los otros tampoco?

GJ1: No...

Elena: Vale, ¿y crees que alguien, en algún punto, te ha podido hacer dudar de tu identidad, tu orientación sexual mejor dicho?

GJ1: Sí, ¿pero puedo volver un momento sobre lo anterior? Que he tenido un pensamiento.

Elena: Sí, sí. Sí, claro.

GJ1: Que sí que es cierto que en general no, porque con la gente que me relaciono en mi entorno no. Pero sí que noto la diferencia de relación con hombres heterosexuales. Veo a mis amigas que son heterosexuales, cómo se relacionan con estos hombres y cómo me relaciono yo. Porque a ellas, como siento que las ven a lo mejor más como objeto, etc. En el momento en que saben que tú eres lesbiana ya estás como fuera del pull, a ti ya no te ven así. Siento que hay hombres que les es

más fácil establecer amistad contigo o pensar que tú eres como ellos y contarte cosas que a lo mejor a mujeres heterosexuales no. Sí que es cierto que en general en mi vida no, pero con hombres heterosexuales sí que noto que, no mi percepción de mí misma, pero su percepción de mí en cuanto saben que soy lesbiana cambia mucho. Y de repente paso a ser como una más y me hablan de chicas y me hablan de cosas tuyas que siento que a lo mejor a otra persona no se lo contarían. Esto se me ha ocurrido ahora. Y la otra no me acuerdo.

Elena: Sí, que si crees que en algún punto te han podido hacer dudar sobre tu orientación.

GJ1: Eso sí que me ha pasado. De alguna vez estar con algún chico, etc. Y dudar si era bisexual. He llegado a la conclusión de que no lo soy. De que, pues, puedo estar con una persona o puedo estar con otra, etc. Porque también pienso que la sexualidad es fluida. Pero siento que en el momento en el que estuve con estos chicos fue pues porque siempre había estado con chicas, y te indican un poco que tienes que probar las cosas para saber qué te gusta, etcétera, que creo que no funciona así. Pero yo creo que lo que a mí me llevó a hacerlo fue que todo el mundo lo hace, es lo que toca hacer. Pero por mucho que dude en su momento, ahora estoy bastante convencida de que soy lesbianas.

Elena: Vale, perfecto. ¿Y en qué espacios has sentido más rechazo o ciertos prejuicios por tu orientación sexual? Y luego, pues los que menos.

GJ1: Vale. En los que más, yo creo que a lo mejor cuando sales un poco de tus zonas, etc., a lo mejor en alguna discoteca sí que noto rechazo de un hombre cuando le rechazas. O una vez en una discoteca que me llamaron “puta bollera”, que nunca me había pasado y es la única vez que me ha pasado, pero me pasó. Y también cuando me fui de Erasmus a Praga, que yo tenía la idea esta de que sí que en Europa a lo mejor, Europa Norte, son más cerrados, y ahí sí que es cierto que no tuve como ninguna experiencia en mi contra como tal, pero sí que se me recomendó que no estuviera con mujeres en público, o que no era lo más aceptado socialmente, etc. Y ahí sí que recuerdo sentirme cohibida, que era algo que nunca me había pasado. Y

ahí sí que decir, bueno, pues no lo digo muy alto o no voy a hacer las cosas que a lo mejor haría mi ciudad, etc.

Elena: Vale. ¿Y en qué sitio te has sentido más cómoda entonces?

GJ1: Yo creo que en el sitio en el que me he sentido más cómoda ha sido en la universidad, porque conocí a un grupo de gente que eran todos, bueno, o era mayor parte, un grupo del colectivo. Además, es una universidad que es bastante abierta, muy tolerante, etc. Y yo creo que es el sitio en el que he sentido que lo puedo hablar más a la ligera. En mi ciudad de origen no tengo ningún problema y nunca he tenido ningún problema, pero a lo mejor no tengo la misma gente cerca como para hablar constantemente del tema, etc. Y yo creo que en la uni es el sitio en el que me he sentido más cómoda con mi sexualidad.

Elena: Vale. ¿Crees que has tenido modelos a seguir o referentes que te hayan ayudado o que he servido? O que te hayas fijado, etcétera.

GJ1: Pues la verdad es que yo creo que no, en verdad, no recuerdo ningún, no recuerdo seguir a alguien o pensar, mira, esta persona también lo es, etcétera, no recuerdo haber tenido nunca un modelo a seguir, en este aspecto.

Elena: Vale. Y, bueno, voy a volver muy para atrás, pero, o sea, tú detectaste que eras lesbiana cuando te gustó esa chica.

GJ1: Sí.

Elena: ¿Qué edad tenías?

GJ1: Quince.

Elena: Vale ¿y antes no habías pensado en si te gustaban los hombres o las mujeres o algo?

GJ1: No. Es que no había pensado en ninguna de ellas porque no, no me había gustado nunca a nadie, entonces nunca había tenido como pensamientos de ese

estilo, etcétera, ni para masculino ni para femenino. Entonces como nunca había tenido de ningún tipo. O sea, sí que recuerdo que a mí de pequeña me llamaban bollera en el cole y así, pero es que me daba un poco igual y no me hacía dudar a mí misma de lo que yo pensaba, porque como no pensaba en ello, no recuerdo tener ningún momento de decir: “ay, ¿qué seré?”. Hasta ese momento que dije: “ah, mira, pues soy esto”, no recuerdo tener ningún momento.

Elena: Vale. Ahora ya, por último, hablaremos de algunas diferencias intergeneracionales, ¿vale?

GJ1: (asiente)

Elena: ¿Crees que hay diferencias significativas en cómo las mujeres lesbianas, pues, experimentaban la serie del armario, tipo las que son de la generación de los 70, es decir, que salieron al armario ponen los 2000 más o menos, en comparación a tu experiencia? Y, ¿por qué?

GJ1: Yo creo que sí. O sea, creo que aparte de pues lo que podemos imaginar todos de que a lo mejor había mucha menos gente que te fuera a aceptar, a lo mejor tus padres no eran tan abiertos como pueden ser los míos ahora, porque también son de otra generación, que han visto otras cosas y han vivido en un mundo más abierto. Creo que también en los 2000, por ejemplo, había un estereotipo, un prototipo de cómo tiene que ser una mujer lesbiana. Entonces, si yo, que no me considero, pues no sé, me considero una persona muy normativa, etc., no tengo el pelo corto, no tengo el pelo rapado, o estas cosas que se esperan de una mujer lesbiana, que lleve camiseta cuadros, o que sea súper masculina, y tal. Nadie me ha cuestionado nunca, no eres lo suficientemente lesbiana, pero siento que a lo mejor si hubiera salido del armario en los 2000, o no tanto yo, pero otras mujeres lesbianas que conozco, que son muy femeninas en su expresión de género, a lo mejor les hubieran dicho, en plan, “las lesbianas no son así”, o, “¿estás segura?”. Hubieran dudado mucho más porque había un prototipo exacto de lo que tiene que ser. A lo mejor no tienen ningún problema con que existan las lesbianas, pero sí, creo que estaba todo tipo de sexualidad metido en un cajo muy exacto de cómo tiene que ser. Entonces ya no

solo tendrías que lidiar con que a lo mejor hay gente que no lo va a aceptar, ni por X ni por Y, sino que a lo mejor no cumples con lo que la sociedad piensa que es una lesbiana. Y en cambio creo que ahora, no en todos los ámbitos, pero en general una lesbiana es una mujer a la que le gustan las mujeres y punto, y no va más allá, ¿sabes?

Elena: Vale, ¿y cómo crees que ha cambiado la visión de la gente homosexual de manera más generalizada, de los demás hacia el colectivo?

GJ1: ¿De los demás hacia el colectivo? Yo creo que ahora ya, o sea, incluso quien menos lo acepta o quien menos lo tolera, asume que son una realidad. Antes a lo mejor se podía pensar que la gente estaba confusa cuando existían las terapias, etc. y creo que ahora a lo mejor a tu abuelo no le gusta que seas gay, pero asumirá que eres gay. Como que la sociedad ya ha entendido que existir existe y están ahí, somos una parte demasiado importante en la sociedad como para que sigan negando que eso existe. Les puede gustar más o menos, pero yo creo que sobre todo antes era eso, “es que esto no tiene que estar dentro de la sociedad”, y creo que ahora nos hemos hecho un hueco y a quien más le guste a quien menos, sabe que existe. Incluso partidos de derechas muy extremas ya no niegan la existencia, pueden luchar contra ella o intentar que se fomente lo menos posible, pero no te van a decir ahora la gente gay no existe. Y en su momento sí que había una negación por parte de la sociedad de que eso pudiera ser, todo el mundo tenía que ser heterosexual. Yo creo que ahora ya nos hemos hecho un hueco dentro de la existencia de la sociedad.

Elena: Vale, perfecto. Las preguntas sobre la salida del armario ya estarían, ¿vale? Si quieres decir cualquier cosa, si quieres comentar lo que sea...

GJ1: No.

Elena: Vale pues ahora son unas dades demogràfiques para saber quién eres.

[Datos demográficos:

- Edad: 22 años

- Residencia actual: Barcelona
- Residencia durante la infancia: Vigo, Galicia
- Nivel de estudios de los padres: Ambos licenciados en medicina.
- Nivel de estudios de la entrevistada: Licenciada en genética y cursando un máster
- Faena del padre: Oftalmólogo
- Faena de la madre: inspectora médica.
- Faena de la entrevistada: en prácticas.
- Faenas pasadas: Prácticas universitarias o clases particulares esporádicamente.]

Elena: Vale, perfecto. Pues muchas gracias por tu participación y tu tiempo. Y, bueno, muchas gracias.

GJ1: De nada.

Entrevista GJ2

Fitxa tècnica	
Entrevistada	GJ2 (22 anys)
Lloc de l'entrevista	Domicili de l'entrevistadora (a petició de l'entrevistada)
Data	19/03/2025
Entrevistadora	Elena Monjonell Gómez
Transcripció	Elena Monjonell Gómez
Format	Literal
Duració	37:28
Valoració personal	Narrativa molt detallada, amb gran capacitat de reflexió i capacitat per relacionar la seva sortida de l'armari amb experiències quotidianes. Utilitza l'humor en molts casos per parlar sobre el seu procés, així com per viure-ho. L'entrevista és rica tant en contingut emocional com simbòlic.

Elena: Bueno, et recordo, com ja hem parlat, que l'entrevista és pel meu treball de sociologia, sobre la sortida de l'armari, i, bueno, recordar-te que qualsevol pregunta que no vulguis respondre la pots saltar i ja està. I l'entrevista serà anònima i el que diguis serà únicament utilitzat per a aquesta investigació, d'acord?

GJ2: Vale.

Elena: Per començar, pots presentar-te i dir una mica qui ets?

GJ2: Sí, jo soc la ***, estudio sociologia a l'UAB, ara estic al meu últim any, i, bueno, a part que soc lesbiana, no sé què més dir-te (riu). Soc de Vilanova, i ara mateix estic en un punt, una mica, de la meua vida que no sé molt bé què passarà perquè estic acabant la carrera, i, bueno...

Elena: Vale, doncs per començar una mica amb el tema, podries dir quan et vas adonar que eres lesbiana i com va ser aquest procés d'acceptació?

GJ2: Sí. Jo vaig ser conscient que era lesbiana a... És que jo et diria que entre finals de quart de l'ESO, principis de primer de batxillerat. Va ser una mica com un procés, com que sento que no va ser un dia que vaig dir que soc lesbiana, sinó que va ser com que a poc a poc em vaig mentalitzant. Tot va començar... Me'n recordo com els meus amics i jo fent moltes bromes amb això perquè jo tenia, quan anava a tercer, quart de l'ESO, com una carpeta d'Instagram on guardava publicacions, i la carpeta es deia Crashes, i tot eren dones, absolutament totes les persones que jo tenia guardades en aquesta carpeta eren dones, però jo deia que jo era hetero. Llavors, clar, me'n recordo que el meu millor amic, que també era bisexual... O sigui, que en aquell moment no ho sabia... O sigui, a veure, és bisexual, el meu amic, però en aquell moment ell no ho sabia, o encara no havia sortit de l'armari, o no sé. Com que me'n recordo, el primer cop que ho va veure em va mirar com... en plan, suspicious, saps? O sigui, com que em va dir “Però ***, no ets hetero?” I jo “Sí. Però és com... Són crushes, saps? En plan, no és real, simplement és un crush”. Llavors era gent famosa, i jo pensava que llavors jo tenia crushes amb dones famoses, però que a la vida real a mi m'atreien els homes. Però aquell va ser com el primer moment en què jo vaig dir “Hòstia, no és normal, saps? Com que a la gent no li passa això”. Llavors, no sé, van anar passant els mesos, no sé què, va començar primer de batxillerat, i justament aquest amic va sortir amb mi de l'armari, em va dir “***, soc bisexual”, i jo, a partir d'aquell moment, va ser com un moment de realització de... “És que jo potser també soc bisexual”. I això de la bisexualitat va durar uns dies fins que em vaig adonar que no era veritat i que realment soc lesbiana.

Elena: Vale. I com va ser el teu procés de sortida de l'armari?

GJ2: Doncs bueno, és que va anar una mica per fases, jo crec. Al principi, jo li vaig dir a aquest amic meu... Me'n recordo que al principi sí que va ser una mica forçat per mi, com que jo em sentia una mica incòmode. Perquè clar, jo sentia la necessitat de dir-li a la gent explícitament com... “Escolta, no soc heterosexual, soc lesbiana”, i sempre m'ha semblat molt incòmode aquest procés. Avui en dia encara m'ho

sembla quan en algun punt ho he de fer. I com va ser el procés? Al meu amic, me'n recordo que li vaig dir com el dia següent o al cap de dos dies que ell em digués que era bisexual, llavors va ser com molt tranquil, com que, òbviament, sabia que no seria jutjada per això. I després, amb la resta dels meus amics, jo crec que devia anar a poc a poc, com que primer li vaig dir a la gent més propera, després tal... Sí que me'n recordo que el dia del meu aniversari, d'aquell mateix any, vaig sortir de l'armari com de manera oficial amb un grup d'amics més gran, almenys amb 10 o 15 persones, i va ser, Bueno, potser és una mica penós això, va ser perquè estàvem jugant a un "jo mai mai", i va sortir una pregunta de "A mi mai mai m'ha atret algú del meu mateix gènere" o algo així. I recordo que justament jo i el meu amic ens vam mirar i va ser com jaja, ho hem de fer. Llavors vam veure, i em pensava que passaria super desapercebut, com que ningú em diria res perquè hi havia més gent que hi havia begut. Però tothom va parar, em va mirar i em van dir com (ohh)... Llavors va ser molt incòmode, perquè jo justament el que volia evitar és com que hi hagués aquest moment de sorpresa. Em van preguntar: "Però t'agraden les dones?" Jo vaig dir: "Sí..." Però òbviament era un espai bastant LGBTIQ-friendly, saps? I al final va resultar que molta més gent d'aquell grup era bisexual o homosexual, però en aquell moment encara no ho sabien o no havien sortit de l'armari. I ja està.

GJ2: I després, hi ha molts ambients en què mai he tingut una sortida de l'armari oficial. Com que jo, per exemple, als meus pares, mai els he dit com... "No soc hetero, soc lesbiana". Però tothom, no sé com dir-ho, s'assumeix. Quan ells em pregunten si tinc parella, com que no em pregunten "tens nòvio?" I això va ser també com... Si que quan era més petita potser sí que em preguntaven "tens nòvio", i ara no ho fan. Llavors assumeixo que ho saben, assumeixo que fins que no tingui parella, una parella que vulgui presentar als meus pares, no ho explicitarem, però és com que en general se sap. I de la meva família sí que he sortit de l'armari explícitament amb el meu germà, però Bueno, això també és una mica penós. Tota la meva sortida de l'armari va per moments de molta vergonya. Però el meu germà em va veure liant-me amb una noia de festa (riu). Llavors, com que el dia següent em va venir i em va dir: "Hola, no vull que et sentis incòmode, però et vaig veure ahir liant-te amb aquesta noia". I jo: "ah". Òbviament, em vaig posar supervervella,

estava supernerviosa, perquè no m'ho esperava, com que, no sé com dir-ho. Normalment és una cosa que et prepares. No em vaig preparar res, però, Bueno, va ser més fàcil, perquè no vaig haver de preparar cap discurs. I ja està. Jo diria que va ser així.

Elena: I al teu lloc d'estudi o de treball, si has treballat, has hagut també de sortir de l'armari?

GJ2: A veure... El meu lloc d'estudi és la UAB i, sincerament, com que també visc en un ambient on molta gent és del col·lectiu. Per tant, sento que mai va haver aquest procés de dir: "Sóc lesbiana". Simplement passava que sorties de festa, et liaves amb una noia. O no sé, com comentaris que a mi em sortien de manera molt natural. Estar amb els meus amics i dir: "que guapa és aquesta noia", o "m'agrada aquesta persona". Sí, també és veritat que jo vaig tenir la meva primera parella a segon de batxillerat. Llavors, com que també era un tema de conversa amb els meus amics de la uni, com de: "bua, la meva ex, no sé què...". No sento que en cap moment jo hagués de sortir de l'armari, sinó que les converses anaven per allà i era un ambient molt naturalitzat. I després, a la feina... És que Déu meu, sembla que només em relacioni amb gent del col·lectiu. Potser és veritat. Però a la feina també, com que hi ha molta gent del col·lectiu. Bueno, a la feina, que estic fent unes pràctiques... Però tampoc he sortit de l'armari, però sé que ningú li sorprendria, que ningú em miraria estrany. Sento que és molt diferent si estàs en una feina com més conservadora, una feina com més d'oficina. Jo estic fent unes pràctiques en un departament d'investigació. Si estàs en una oficina com una feina més tradicional, potser sí que tens com aquesta cosa de dir que si saben que soc lesbiana, potser els canvia la percepció. Però estic en un ambient com molt acollidor, en aquest sentit.

Elena: Vale. I vas sentir canvis en el teu entorn quan vas sortir de l'armari?

GJ2: Vaig sentir canvis...? Potser sí. O sigui, vaig sentir canvis positius i negatius. Els negatius van ser com amb certa gent, que potser no eren els meus amics més propers. Però sí, gent del meu voltant, sobretot, sorprenentment, noies, com que... No sé si al seu cap va ser com que van passar a entendre que em podien agradar, o

no sé, però sí que vaig notar com cert distanciament de certes persones, però que tampoc eren molt importants per mi, i no em va afectar molt. Però, com et dic, la majoria dels meus amics eren molt... No tots part del col·lectiu, però com que en general acceptaven molt la diversitat sexual, llavors sento que no. Que no va haver canvis negatius en aquest sentit. I, de fet, sento que van ser positius, perquè jo em vaig permetre potser ser més jo mateixa, o com... No sé, com que em vaig descobrir una part de mi mateixa que podia expressar també en els meus grups. I sento que també, per exemple, amb aquest amic que et dic, com que també podíem compartir la nostra experiència d'entendre'ns i descobrir-nos a nivell d'atracció sexual o d'orientació sexual i tal, i en general, no sé, jo sento que em vaig sentir com molt acollida i molt abraçada i com gens jutjada.

Elena: I creus que aquestes vivències, en general, de sortir de l'armari que has explicat, han afectat els següents cops que has hagut de sortir de l'armari. Com a espais nous, tipo un nou grup d'amics o una feina o qualsevol espai?

GJ2: Crec que sí, perquè penso que al principi, sobretot quan vaig sortir de l'armari per primer cop amb els meus amics, com que jo pensava molt en com dir-ho, de quina manera fer-ho. Que al final sempre sortia de manera natural, mai em va sortir forçat, com t'he explicat. Al principi, com que havia de planificar-ho, de dir com va, els hi vaig dir. Com que sobrepensava molt en què pensarien, en què no, i suposo que, com que he tingut experiències positives, ja els pròxims cops que he sortit de l'armari, potser sí que he estat conscient, o sigui, no et mentiré, mai em surt de forma 100% natural en un ambient nou dir que m'agraden les dones, perquè sé que sempre hi pot haver..., com que sé que sempre s'assumeix la heterosexualitat. Però aquesta petita por es fa cada cop més petita, com que cada cop se'n fa més fàcil, i sento que en els ambients en els quals em trobo, cada cop ho dic de manera més natural, o tinc menys por de dir-ho.

GJ2: També és veritat, ara que ho estic pensant, que abans t'he dit a allò de sortir de l'armari a la feina, també he tingut feines molt més precàries, més de feines d'estiu, de treballar al Mercadona, al decathlon, a botigues de serveis... I en aquest cas gairebé mai he sortit de l'armari, i jo era conscient. A mi les senyores del Mercadona

em preguntaven si tenia nòvio, i jo com que deia que no, tal... O sigui, jo en cap moment deia que soc lesbiana, perquè allà sí que sentia aquesta por a ser jutjada, a “canviarà l'opinió sobre mi?” Que a lo millor són prejudicis, i a lo millor jo surto de l'armari en aquests ambients i una altra persona em diu: “pues jo també soc lesbiana”. Però com són feines temporals que em duren dos o tres mesos, prefereixo no estar incomode. Tampoc necessito que aquesta gent sàpiga la meva orientació sexual, o si tinc parella o si no, tampoc vull que ho sàpiguen. Però potser t'estava mentint una mica dient que cada cop se'n fa més fàcil. Perquè també, quan penso que em poden jutjar, simplement no surto de l'armari i em guardo aquesta part de manera privada cap a mi. No sé si és resposta a la pregunta.

Elena: Sí, sí. No et preocupis. Vale, i creus que el fet de ser lesbiana t'ha afectat de la manera de concebre't a tu i relacionar-te amb els altres i al teu dia a dia?

GJ2: Crec que sí. O sigui, crec que també és una cosa generacional, com que... els meus entorns es fan com moltes bromes entorn a ser del col·lectiu, com que... no sé com dir-ho. Segurament és perquè jo tinc molts amics del col·lectiu, però fer moltes bromes entorn a el fet de ser lesbiana, el fet de ser gais. Com que fem referències constants, o no sé. Penso, per exemple, en el contingut que consumeixo a les xarxes socials, és com que hi ha molt contingut de gent del col·lectiu, com... és clar, estic pensant com quin tipus de bromes. A vegades són com paròdies de situacions que tu vius que realment són situacions de discriminació. Per lidiar millor amb elles s'acaben fent com bromes de... jo què sé. O sigui, si, per exemple, el teu entorn no ho accepta, com que hi ha molta gent que per lidiar amb això, en lloc de posar-se trist, enfonsar-se, tal, es riu d'aquesta gent. De “vale, no m'accepten perquè soc gai”. Bueno, i això. Crec que m'ha afectat en aquest sentit, com que faig moltes bromes sobre el tema. Crec també que m'ha afectat, inevitablement, amb la gent amb qui em relaciono, perquè això també faig moltes bromes amb els meus amics que jo no tinc amics homes heterossexuals. I clar, és una broma, però en el fons no és una broma, perquè, òbviament, tinc amics heterossexuals, però tinc molt pocs amics homes heterossexuals. Dones, sí que tinc moltes amigues que són heteros. Però suposo que és una mica com la por aquesta que et deia ser jutjada. Per exemple, la por que tinc al Mercadona de ser jutjada per aquesta gent que és més gran, que

normalment és hetero, o que jo em penso que són heteros. Doncs amb els homes heteros, també sento que hi ha aquest prejudici que em jutjaran més. O que, no sé, com que em donen la sensació que... així com puc ser jo mateixa i fer bromes sobre la meva sexualitat en els meus entorns de gays and girls, després no em sento gens còmode fent aquestes bromes amb homes heterossexuals. Suposo que és perquè són com el model hegemònic, són com la norma, gent no discriminada, gent que sento que no entendrà les bromes que estic fent. Llavors, sento també que això m'acaba portant a no relacionar-me amb aquesta gent, perquè no acabo de ser jo del tot. I em puc relacionar amb ells, puc estar bé, puc tal, però mai tinc una amistat igual de forta que tinc amb noies i/o persones del col·lectiu. I la pregunta era si m'ha afectat a la manera de relacionar-me?

Elena: Si, i en com tu et conceps de tu mateixa.

GJ2: En com jo em concebo... suposo que sí. O sigui, ara tinc molt assumit que soc lesbiana perquè fa molts anys que vaig sortir de l'armari i és un procés que vas acceptant amb el temps. Però crec que al principi sí. De fet, com fer una mica d'oversharing, me'n recordo quan vaig anar a teràpia per primer cop i la meva terapeuta em va dir: "Explica'm la teva línia de vida i coses que t'hagin marcat". I jo no m'ho esperava, però la primera cosa que li vaig dir va ser sortir de l'armari. I em vaig adonar que abans de sortir de l'armari jo era un tipus de persona i després vaig passar a ser un altre completament diferent en la meva manera de ser. Com que abans jo era una persona, et diria, molt més tímida, molt més insegura, com que tenia amics, però no sentia com que fossin els meus amics del tot. Crec que em sentia una mica sola perquè sentia com que no acabava de connectar amb el meu entorn, com que no acabava de trobar la meva gent, no em sentia còmoda, com que simplement... Com que pensava... O sigui, jo en aquell moment el que em pensava és que "simplement no he trobat com la gent amb qui connectar de veritat, ja la trobaré algun dia, o no", però tampoc estava malament, simplement és com que... No ho sé, com que socialment, jo, sincerament, pensava que era molt tímida i que, per tant, no podia connectar molt amb la gent. I quan vaig sortir de l'armari, va ser com que de cop vaig descobrir que realment el que em passava és com que estava mentint, o sigui, jo no era conscient que estava mentint, però com que no acabava

de ser jo mateixa i que, per tant, si no connectava amb la gent, no era perquè fos tímida, sinó perquè no m'estava obrint de veritat amb aquesta gent. I, de fet, jo crec que la primera persona amb qui vaig sentir que sí que connectava va ser amb aquest amic que et deia, i jo crec que sí que va ser abans de sortir de l'armari, però clar, com que el meu procés de sortir de l'armari va ser molt amb ell, al seu costat, com que sento que ell em va permetre sortir de l'armari, sento que per això també teníem una relació més profunda, no? Però bueno, perdó, m'estic enrotllant molt.

Elena: No, no.

GJ2: La cosa és que després d'això, totes les amistats que feia ja les feia assumint que era lesbiana, i tenint molt clar que jo ho podia dir, podia, el que et deia, sortir de l'armari i tal. I sento que vaig començar a fer amistats més profundes amb la gent i que, alhora, em vaig començar a acceptar més a mi mateixa. Com tot aquests problemes, o no problemes, però com tota aquesta idea que jo tenia de mi mateixa, que jo era molt tímida, que jo no podia fer amics de veritat, tal, van anar desapareixent. Perquè em vaig adonar que quan era jo mateixa de veritat i descobria la meua sexualitat i tal, tenia una personalitat que jo no coneixia abans de sortir de l'armari. Com que de cop, a veure, també suposo que bé amb l'edat, però de cop vaig veure que realment sí que m'agradava sortir de festa, que sí que m'agradava lligar, perquè jo fins al moment era com: "és que jo no vull lligar amb aquests tios". El que jo em pensava és: "soc hetero, però em fa pal lligar amb gent". I clar, jo estava en un entorn on tens 13/14 anys, on la gent vol lligar. Llavors, jo era com, "i a mi què em passa? Per què no vull lligar amb aquesta gent o per què em sento incòmode estant amb homes?". Perquè a tot això jo m'havia liat amb homes, però jo estava incòmode, jo estava en situacions pensant: estic fent això per encaixar. Però jo no pensava que era perquè era lesbiana, sinó simplement perquè no era el meu moment o que ja m'arribaria. Llavors, clar, va canviar molt la manera com jo em veia, perquè vaig descobrir coses que sí que m'agradaven que em pensava que no, coses que no m'agradaven que em pensava que sí, com estar amb homes (riu), o... I no sé, i també socialitzar-me en un espai cada cop més acollidor amb la gent del col·lectiu, com que també em va fer desenvolupar la meua personalitat d'una manera com molt concreta. I no sé, després també entrar a la uni, com sabent quina

era la meva orientació sexual, sento que em va fer ja entrar amb aquesta nova personalitat que tenia, que sento que és la meva personalitat d'ara. Que, òbviament, he canviat una mica, però que és basa en això. Llavors, sí, sento que també vaig canviar com em percebia a mi.

Elena: Vale, perfecte. I creus que en algun punt els altres han pogut fer-te dubtar sobre si ets lesbiana o no?

GJ2: Vale. Estic pensant, eh?

Elena: Sí, sí.

GJ2: Sento que, des que jo vaig acceptar que era lesbiana, no m'han fet dubtar que ho sigui, com a tal, ningú. Perquè, si, no sé, sento que quan hi ha el moment d'acceptació és molt difícil tirar enrere, no ho sé, potser hi ha experiències d'altra gent que et diuen que sí. Però sí que crec que jo durant molts anys no vaig adonar-me que era lesbiana per l'altra gent. O sigui, no ho sé, per exemple, jo me'n recordo que quan era molt petita jo tenia molts pensaments, que a mi em semblen supernormals, molt petita vol dir que el meu tenia set anys, de “jo no vull ser lesbiana”. Jo pensava, no constantment, però sí que hi havia moments com... fases com una mica obsessives de: “espero no ser lesbiana de gran, com que em fa molta por”. Com que em feia molta por ser discriminada, realment, eh? Però clar, jo això ho he parlat de gran, amb gent hetero i a ningú li passava això, saps? Com que jo, en el fons, ja sabia que era lesbiana, no?, suposo. Però me'n recordo molt d'això, de pensar que jo no vull ser lesbiana. Em sentia molt incòmode amb la idea de poder arribar a ser lesbiana, vale? I me'n recordo, fins i tot, aquesta etapa que jo et deia que tenia 13, 14 anys, i no m'agradava liar-me amb homes, bueno amb homes, amb nois, i me'n recordo que vaig pensar abans que era asexual que que era lesbiana. El meu cap estava tan en contra de la idea de ser lesbiana que jo vaig pensar, és que... Perquè jo, és que el pitjor de tot, és que mentre jo deia que era hetero, jo estava entrant en el moviment feminista, un moviment com... sí, la diversitat sexual, diversitat de l'identitat de gènere. Jo defensava a tope tota la gent, independentment de la seva orientació sexual, jo era molt conscient de totes aquestes coses, però era

com... bueno, jo pensava: “jo soc hetero però defenso això molt a mort”, saps? I llavors, bueno, això, no ho sé, com que jo crec que era una mica el meu entorn. Jo què sé, els teus pares, si et pregunten, o els teus avis, en el meu cas també em passava molt això, de si tens nòvio... Llavors, és que el meu cap només cabia: o t'agraden els homes o no t'agraden els homes. Les dones és una altra cosa que no et pot agradar, perquè les dones són les teves amigues, i punt. Llavors, això, però sento que a partir de jo saber que ho era, i de tenir un entorn super acollidor amb això, ja no m'ha passat més. Sí que hi ha hagut fases de la meua vida on he pensat com, bueno, pot ser que sigui bisexual, perquè com que penso que la sexualitat és fluïda, i que pot canviar, i que al millor d'aquí cinc anys, de cop m'atrau un home i estic enamoradíssima i tal, que no ho crec, però pot ser, podria ser que passés això. Llavors sí que hi ha hagut moments que he pensat com... Ai, bueno, potser, jo què sé, un amic meu de cop dic, “ai, mira, potser podria sortir amb ell i m'agradaria, potser soc bisexual”, no sé què, però al final mai ha acabat en res. Però sento que sí, és com que tot el sistema està una mica muntat com cap a la heterosexualitat, com que si tu ets lesbiana, hi haurà moments en què et vagis qüestionant de... “i si potser soc bisexual, o si potser en algun moment m'atrau un home”. Perquè jo parlo amb les meves amigues lesbianes i bisexuals, i també com que ens plantejem molt això de que potser la nostra sexualitat va canviant. Però no sento que ningú heterosexual s'estigui plantejant amb 23 anys si potser és bisexual o potser de cop és homosexual. Sento que ningú es plantejaria això mai. Llavors, això, he dubtat en aquests moments, jo crec.

Elena: Vale. En quins espais has sentit més rebuig, o cert prejudici, a causa de la teua orientació sexual?

GJ2: A veure, com et deia abans, és difícil perquè quan sento que hi haurà rebuig normalment no surto de l'armari. Clar, deixa'm pensar, eh? Potser ho he notat, quan a vegades em passa, com que pel que sigui acabo amb un grup de gent que no conec, que són com amics d'amics o coses així, i són tots heterosexuals, que no em sol passar, però bueno, com que sí que he arribat a sentir com... M'he arribat a sentir incòmode fent comentaris al·ludint a què m'atrauen les dones. O sigui, per exemple, em va passar, aquest cap de setmana justament em va passar, que vaig estar amb

uns amics, i va venir una amiga d'una amiga meva. I me'n recordo que vam estar parlant, no sé què, i em va dir que a ella li costava molt tenir amics homes. Sobretot, tenir amics homes gais no li costava, però sí que eren bisexuals o heteros, com que li costava perquè no podia parar de sentir que se sentien atrets, o sigui que aquests homes els agradaria a ella. I com que tenia aquesta preconcepció, com que no podia acabar de crear amistats profundes perquè tenia la por constant de: “i si m’acaba agradant o jo li acabo agradant, o atreient o el que sigui?”. I com que jo em sentia incòmode en aquesta conversa perquè pensava com... No sé com dir-ho, si de cop et dic que soc bisexual o que soc lesbiana, tu et sentiràs còmode sent amiga meva? O no? I vaig dir, mira, m'és igual, no em vull sentir incòmode, i vaig dir en veu alta: “Bueno, és que, per mi no té cap sentit, clar, soc lesbiana”. Com que vaig haver de sortir de l'armari una mica de manera forçada, no sé, com que en aquest moment em vaig sentir una mica incòmode, perquè va ser com... Jo és que tinc amigues dones i, òbviament, en algun moment et pot arribar a atraure una amiga o li pots arribar a atraure, però és que la vida és així. No estaré no tenint amigues dones per si de cas no sé què. Llavors, no sé, com que en aquest moment em vaig sentir incòmode, però sempre són moments molt puntuals. I després, bueno, això sí, a la meva família més extensa, on tampoc he sortit de l'armari ni crec que ho faci, perquè tampoc tenim una relació com molt propera. Els típics comentaris com de quan tindràs nòvio, quan no sé què. Que penso, bueno, potser seria més fàcil sortir de l'armari i ja està. Però és com que hi ha tants comentaris al·ludint a que la homosexualitat està malament, o no malament, però el típic de... “Jo ho respecto, però mentre no sigui el meu fill, tal”. Els meus pares no pensen això, però hi ha familiars que sí. Llavors, clar, en aquests ambients, no surto de l'armari, però sí que em sento jutjada, indirectament, com que sento que estan parlant de mi. I això em recorda, perdó, perquè ara estic anant d'un tema a l'altre i parlant de coses que ja hem parlat abans.

Elena: No passa res.

GJ2: No sé què te n'anava a dir, se me n'ha anat al cap. No sé, quan em vingui...

Elena: Si vols segueixo, i sí d'això ho dius.

GJ2: Vale.

Elena: I en el sentit contrari, en quins t'has sentit més còmode o menys jutjada?

GJ2: Sí. Amb els meus amics sempre m'he sentit molt bé. Fins i tot a l'inici, quan tenia aquests nervis, els nervis no eren per si anaven a deixar de ser amics meus, era perquè estava compartint una cosa de la meva intimitat. En aquella època tampoc ens havíem obert molt. Sí, érem amics, però érem amics fèiem coses junts, no perquè jo expliqués tots els meus problemes. Llavors, com que jo pensava: “bua, estic com en una posició super vulnerable, a veure què diran”, però molt acceptada. Després, a la meva família també sento que, no sé com dir-ho, encara que no hi hagi hagut una sortida de l'armari explícita, em sento bé, saps? Com que no sento que vagi a ser un problema el dia que jo tingui una parella que els hi vulgui presentar i tal. I ja està, i tinc la sort, també, com que amb la carrera que faig, la feina que vull tenir, com en un futur, com que en tots aquests espais on he tingut, com... no sé, amb tots els meus companys de classe, com que mai m'he sentit jutjada per aquest sentit. I, clar, és que crec que depèn molt de per on et moguis, saps? Jo crec que, com que em moc en un ambient molt progrés d'esquerres, és raro que algú et jutgi, o és... no sé com dir-ho. Clar, quan conec gent nova, normalment són amics d'amics. Llavors, si els meus amics són del col·lectiu, o són persones que són amigues meves, entenc que és perquè no em jutgen. Llavors, seria molt estrany que tinguessin amics homòfobs. Llavors, no sé, en general em sento bastant còmoda en la majoria d'ambients.

Elena: Vale, perfecte. Has tingut models a seguir o referents que t'hagin ajudat en aquest procés?

GJ2: Jo crec que em van faltar models a seguir quan... O sigui, no sé com dir-ho, com models de persones més grans que jo. Per exemple, jo sé que si quan jo tenia 7 anys i pensava “tant de bo no ser lesbiana”, si hagués tingut una profe que obertament era lesbiana i que es presentava allà amb la seva parella i ja està, potser hauria dit: “i per què no?” O sigui, no passa res, aquesta profe és lesbiana i està viva i està contenta i ja està, saps? Però crec que no tenia, literalment, cap referent en

aquest sentit. O sigui, és que jo recordo que la meva visió, de fet, de la gent lesbiana quan era petita era com una visió super estereotípica. En plan, de dues dones, però que una compleix el rol masculí i l'altra el femení, i com... No sé, una visió també rara, perquè tampoc... Vull dir, com era una cosa que havies d'amagar, tampoc sabia molt bé com imaginar-me que eren dues lesbianes. Però sento que vaig tenir la sort de tenir gent al meu voltant que sortia de l'armari a l'hora que jo. Llavors això em va servir com a referent, però clar, és un referent com, entre cometes, perquè en el fons no el tens quan el necessites, saps? O sigui, com que jo penso, hòstia, tenir una carpeta de crushes que són tot dones amb 13 anys, que ja ets suficientment... Bueno, 13, 14, 15, és que no sé quants anys tenia, però sent adolescent, que ja ets suficientment madur com per entendre què és una orientació sexual i què tal, i no adonar-me, és de... realment estava molt desubicada, saps? Com si ser lesbiana fos impossible, o sigui, al meu cap era impossible, o sigui... no. Llavors sento que no, que en el fons no vaig tenir referents, però em va ajudar molt tenir amics que també eren del col·lectiu i que ells potser sí que tenien referents i van poder sortir de l'armari, i com convidar-me a mi també a fer-ho.

Elena: Vale. I creus que hi ha diferències significatives en com les dones lesbianes experimentaven la sortida de l'armari als 2000, per exemple? O sigui, gent que havia nascut entre els anys 70, 80, en comparació amb la teva experiència?

GJ2: Home, jo crec que sí. Per exemple, estic pensant en els meus pares... són més grans, són dels... 60. O sigui, van néixer aquells anys. Però, per exemple, jo, quan em parlen de... Els meus pares no es relacionen amb gent... Bueno sona molt estrany, però no tenen amics homosexuals que jo sàpiga. I quan em parlen de gent homosexual, com de la seva classe o coses així, sempre és com... super estigmatitzat de... “Jo me'n recordo, al meu curs, que hi havia un noi que era gai, i que li feien bullying i que no sé què”. És com apuntar molt a un noi que era gai. O sigui, aquell noi, com que ja no té res més, no té personalitat, no saps ni de què treballa, només saps que era gai. Llavors, sento que era molt complicat per aquests exemples que tinc. No sé si és que penso en el meu cas i penso en tot el que em va costar entendre que jo era lesbiana, estant en un ambient que realment era acollidor, i m'imagino estar en un ambient com... zero acollidor, super hostil amb la gent del col·lectiu,

que et posa la norma heterosexual com a única cosa a seguir. I és que em penso, a lo millor, jo hauria seguit anant amb homes, assumint que a mi no em produeix plaer sexual, però és el que hi ha. Saps? Com que sento que devia estar molt més naturalitzat que, per exemple, una dona lesbiana estigués follant amb un home i que a ella no li agradés. Com que sento que seria com, bueno, així és la vida. I que al final, potser hi havia un munt de lesbianes, i que per això no els agradava. Bueno, m'estic anant del tema. Em sembla que ha canviat molt. I em sembla molt més difícil d'acceptar, en el seu cas, perquè jo, per exemple, quan de cop vaig fer aquest clic de... “Vale, sí que soc lesbiana”, en cap moment vaig dir com... “Que malament, no ho hauria de ser”. No. Va ser com... “Ah, ara ho entenc, ara entenc totes aquestes coses que em porten passant durant anys”. Llavors sento que, així com jo et dic que no vaig tenir referents concrets, sí que tenia com... No sé com dir-ho... Tenia la idea que ser homosexual no estava malament. En canvi, crec que elles, i ells en el cas dels homes, no tenien aquesta idea. O sigui, era com ser homosexual està malament, si tu ho ets o t'adones que ho ets, o bé t'amagues, o bé et fots, i com que segueixes la norma heterosexual i ja està, saps?

Elena: D'acord. Per últim, i bastant relacionat amb el que acabes de dir, com creus que ha canviat la visió de la gent homosexual de manera genèrica?

GJ2: A veure, jo crec que abans, a part que, òbviament, estaven més discriminats, hi havia més opressió i tal, crec que s'entenia l'homosexualitat com casos aïllats. O sigui, com que tothom era heterosexual i que de cop hi havia algú, com un random allà a la teva classe, que era gai. Primer, crec que només s'entenia que hi havia homes gais. Crec que tota la resta de coses, i el fet que hi hagués algú bisexual o que pogués haver-hi una dona lesbiana, crec que ni es contemplava. Però és això, sento que és com que s'entenia que... Vale, tothom és hetero, i hi ha algú que ha sortit així malament, del camí, i de cop li agrada gent del seu gènere. I podria haver-hi visions a favor, en plan de, bueno, li agrada aquesta gent, què farà, pobret. A favor entre cometes, eh? I després visions en contra de, això va en contra de la naturalesa, no sé què, el típic discurs com biòleg i no sé què. En canvi, ara sento que cada cop s'accepta més que la norma heterosexual no existeix. O sigui, com que hi ha gent que al llarg de la seva vida només se sent atreta per persones del gènere

oposat, oposat també entre cometes, i que aquesta gent s'autoetiqueta com a heterosexual. Però que és com... Sento que hi ha com tantes opcions, perquè molta gent, el que et deia, sento que s'accepta cada cop més que la sexualitat és fluïda, que pots anar canviant, que les etiquetes estan allà com perquè tu no et sentis sol una mica quan tens 13 anys i t'adones que t'agraden les dones, però... no sé. Com que, primer, sento que s'entén la sexualitat de manera molt més fluïda, i segon, que s'entén que ser homosexual no és ser el raro de la classe que li agraden les persones del seu gènere. S'entén que no és que siguis el raro que de cop tu has sortit malament perquè sí, saps?, sinó que hi ha tanta gent com tu que potser... O que potser hi ha una persona, jo què sé, el teu amic que és hetero, i de cop un dia s'adona que no, i ja està. Com que sento que la norma heterosexual està desapareixent. Potser sí que hi ha més tabú, jo què sé, una persona que sigui asexual, com que sento que encara... com que seguiria pensant que bueno, encara no ha trobat ningú, no sé què, quan realment també és supervàlid. És que més que vàlid, és que és una cosa com que no pots canviar de tu, saps? Però sento que homosexualitat i bisexualitat cada cop s'entenen més com coses que pots ser, i ja està.

Elena: Vale, doncs fins aquí les preguntes que van relacionades amb l'entrevista. Moltes gràcies. Si vols dir qualsevol cosa o si creus que cal comentar alguna cosa més.

GJ2: Jo crec que no.

Elena: Perfecte.

[Dades demogràfiques:

- Edat: 22 anys
- Residència actual: Cerdanyola del Vallès
- Residència durant la infantesa: Vilanova i la Geltrú
- Nivell d'estudi dels pares: estudis superiors
- Nivell d'estudis de l'entrevistada: cursant carrera universitària (últim any)
- Feina del pare: enginyer com en telecomunicacions (actualment jubilat)

- Feina de la mare: Orientadora laboral (Psicòloga)
- Feina de l'entrevistada: Pràctiques a la UAB
- Feines passades de l'entrevistada: Mercadona i Decathlon]

Elena: Perfecte. Doncs fins aquí l'entrevista. Moltes gràcies.

GJ2: Gràcies.

Entrevista GJ3

Fitxa tècnica	
Entrevistada	GJ3 (22 anys)
Lloc de l'entrevista	Domicili de l'entrevistada (a petició de l'entrevistada)
Data	10/03/2025
Entrevistadora	Elena Monjonell Gómez
Transcripció	Elena Monjonell Gómez
Format	Literal
Duració	31:11
Valoració personal	Entrevista molt completa, amb capacitat d'anàlisi i capacitat relacional amb aspectes socials. Durant l'entrevista s'ha mostrat col·laboradora i expressiva. Reflecteix clarament haver viscut pressió per l'heteronormativitat donada per suposat i el conflicte intern que se'n va derivar. A més, aporta vivències sobre el seu entorn familiar rellevant.

Elena: Bona tarda. Com t'he explicat abans, l'entrevista forma part del meu treball de fi de grau de sociologia, on estic investigant una mica el procés de sortida de l'armari de dones lesbianes. Primer de tot, moltes gràcies per accedir-hi a l'entrevista, i tal com t'he explicat anteriorment, en el cas de no voler respondre a qualsevol de les preguntes, ho dius i passem a la següent, cap problema. I et recordo que l'entrevista serà anònima, si vols o no dir el nom pots no fer-ho, i a part confidencial, així que les dades d'informació que donis seran utilitzades només per la investigació, d'acord?

GJ3: D'acord, moltes gràcies.

Elena: Com a pregunta inicial, si pots presentar-te, dir qui ets, una mica d'on ets o què t'agrada fer, el que vulguis.

GJ3: Doncs sí, i tant. Jo em dic ***, tinc 22 anys, soc de Caldes de Malavella, estic estudiant integració i coses que m'agraden: llegir, passar temps amb els meus amics, veure documentals...

Elena: Vale, molt bé. Et va bé si comencem una mica amb el que és l'entrevista?

GJ3: Sí, i tant.

Elena: En primer lloc, quan vas adonar-te que eres lesbiana, i com va ser una mica aquest procés d'acceptació?

GJ3: Doncs jo penso que ho he sabut una mica sempre. Sempre he sentit una mica com que m'atreia el gènere femení, per així dir-ho. Però sí que és veritat que l'acceptació va tardar bastant més. Perquè com també ens eduquen en un sistema bastant heteronormatiu, doncs jo només tenia de base que només podia optar a una relació on m'agradés el sexe oposat, el gènere oposat. Per tant, sí que va ser dur, com aquest procés d'acceptació, i de jo mentalitzar-me que no, que a mi el que m'havia d'agradar era això sí o sí. Per tant, fins als 15 anys que no vaig començar a dir que jo provaria amb una noia o jo faria alguna cosa amb una noia, però així més de jajas, òbviament. Sense que la meva heterosexualitat es cabés entès. Òbviament, jo defensava que era heterosexual, tot i aquests comentaris o aquests pensaments que tenia. I va ser als 15 anys quan ho vaig provar. Ja havia fet coses amb homes, i amb els homes sí que sentia com que em forçava a què m'agradés, perquè no em sentia còmode, sentia que no m'agradava com pintava el meu entorn que m'havia d'agradar. Perquè jo veia les meves amigues super entusiasmades amb tot el que oferia una relació amb un home, i jo no, jo em forçava molt. Per tant, quan ho vaig provar amb una noia, vaig veure que era molt diferent, que em sentia molt còmode, i que realment m'agradaven les noies. Tot i que també en aquell procés vaig tenir la meva etapa bisexual de seguir provant amb homes perquè jo seguia forçant-me a que això no finalitzés com a etapa fins a 18 anys o així, fins a 18-19 anys, que realment vaig acceptar que jo era lesbiana.

Elena: Perfecte. Com va ser el procés de sortir de l'armari? És a dir, ja un cop ets conscient, el dir-ho o explicar-ho, com vas sentir-ho?

GJ3: Jo no ho vaig dir obertament, potser en el meu grup d'amistats doncs si es parlava més, on érem més conscients de la meva sexualitat, de la meva orientació. Però amb els meus pares, em van pillar, jo no em vaig atrevir a fer el pas, perquè sabia el que suposava això. Jo tenia molta por, i a part que tampoc en aquell procés, en aquell moment, jo tampoc tenia l'acceptació clara de qui era, al final, perquè jo seguia com forçant-me. O en vista dels meus pares, ells seguien veient com que jo em seguia relacionant amb homes i tampoc detectaven cap simulacre, per així dir-ho. Òbviament, la meva mare, sobretot, no era tonta en aquest sentit, i m'havia preguntat més d'un cop si a mi el que m'agradaven eren les noies, fins i tot si jo em sentia un noi. Però tot i així, com la meva mare en si, encara tenia l'esperança que jo no fos lesbiana, doncs, clar, era com que m'ho preguntava, jo li deia que no, i això li servia. Al final es van enterar perquè van veure que havia quedat amb una noia i la meva mare ho va saber. No feia falta veure res més, ja ho va saber. I doncs, a partir d'aquí, jo, explicar-ho no ho vaig explicar, però clar, després sí que va haver una conversa prèvia i així és com vaig sortir. Al principi no vaig rebre com aquesta acceptació, però amb el pas del temps sí que estic molt contenta del que ha suposat la meva sortida de l'armari perquè em sento més jo i accepten com aquest jo que abans no era veritat, al final.

Elena: O sigui, per entendre-ho, et van pillar i va haver-hi una conversa.

GJ3: Exacte.

Elena: On tu vas dir que eres lesbiana o com va anar aquesta conversa?

GJ3: Sí, aquesta conversa va ser com que l'havia mentit, perquè òbviament ella m'havia preguntat en diverses ocasions i jo sempre havia dit que no. I al principi va ser com molta ràbia per part de la meva mare, segurament per un cúmul de coses: perquè la seva filla era lesbiana, perquè l'hi havia mentit, perquè s'havia sentit tonta, per moltes variables, però no va ser una conversa fructífera ni constructiva. Després,

en aquell moment, vaig marxar a entrenament de bàsquet perquè pràcticament em va obligar a que marxés, suposo perquè necessitava parlar-ho i parlar-ho amb el meu pare. I el meu pare, parlant amb ella mentre jo estava entrenant bàsquet, li va dir que no passava res, que estava tot bé, que la seva filla no havia matat ningú, que era la seva filla igual i que m'havien de recolzar. Òbviament, després vam tenir la conversa i em va dir que estava disgustada perquè l'havia mentit, però que a mi m'estimava igual i que, independentment de qui m'agradés o no, sempre estarien allà i no passava res.

Elena: Com et vas sentir durant aquesta conversa? Com en trets més personals?

GJ3: Jo, com que també soc una persona a qui li costa molt sentir les coses quan tot passa de cop, a nivell emocional em costa connectar amb aquesta part, exterioritzar-la i fins i tot detectar què sento en aquell moment. Per mi va ser estar una mica en xoc, sense saber com gestionar les coses, perquè clar, la meua mare estava allà, tot havia explotat, se sabia tot i ja no em podia amagar més. El fet d'amagar-me era també seguir en aquesta normativitat que tant agrada estar-hi perquè és com una zona de confort, i en el moment en què tot explota, jo ja no em podia agafar a aquesta línia normativa. Per tant, estava en xoc, no puc dir que vaig sentir res negatiu perquè no sabia què sentir, no sabia què em depararia. Després de la conversa vaig estar més tranquil·la, però sí que vaig sentir com un trencament amb la *** que era abans i la que venia ara.

Elena: Vale. Doncs, has dit que abans ja ho havies parlat amb el teu cercle d'amics, per tant, diríem que el cercle d'amics és l'espai on primer vas sortir de l'armari?

GJ3: Sí, perquè era allò de "jo ho provaria amb una noia, jo no em tancaria a fer res", i aquest tipus de converses sí que les havia tingut i havia tingut el recolzament per poder dir-ho sense sentir-me estranya o rara. Amb el meu entorn em vaig sentir més acceptada, almenys podia explicar que quedava amb alguna noia o que m'agradava alguna noia, però sí que és veritat que sempre mantenia aquest rol de seguir quedant amb nois i el meu entorn també ho sabia. Per tant, era aquesta línia

estreta que, al final, com que jo mateixa no em deia la veritat, doncs no l'hi estava dient a ningú, ni a nivell d'amistat ni a la meva família.

Elena: I quan es va trencar amb la teva família, també ho vas trencar amb els amics, aquesta línia de la qual parles?

GJ3: No, perquè amb la meva família es va trencar, però encara es mantenia la idea que "a la *** li agraden les noies, però també li agraden els nois". Sí, això es mantenia així. I va ser com anar deconstruint aquesta base fins a acceptar i dir: no, no m'agraden els nois.

Elena: Vale. I aquest "no m'agraden els nois" va ser coetani en els grups? Quan vas anar assumint que no eres bisexual, ho vas assumir a igual nivell en grups d'amics que en la família?

GJ3: Sí, per sort sí, perquè amb la meva família, en aquest sentit, m'he sentit molt recolzada per comunicar-ho tot. Al final, era dir-me la veritat a mi i després expressar-la en altres cercles, però va ser tot bastant al mateix temps.

Elena: I vas sentir certs canvis en els entorns quan vas sortir de l'armari, tant quan vas dir que eres bisexual com quan finalment vas dir que eres lesbiana?

GJ3: És que en aquella etapa no tenia gaires amics, tampoc. Com que no tenia un entorn d'amistats o un grup com a tal format, perquè jo movia petits grups d'amics i era molt selectiva amb aquestes persones, no vaig sentir cap canvi. Sí que et puc dir que he anat canviant d'amistats en aquest procés. Per tant, els meus amics d'ara ja han conegut la *** que és lesbiana, que ja ha passat aquesta deconstrucció. Jo amb les altres persones ja no m'hi faig, ja no les tinc a nivell d'amistat. Per tant, no et podria dir, perquè no vaig patir cap canvi en aquest sentit.

Elena: I amb la família?

GJ3: Amb la família sí, perquè si a la meva mare li va costar, va haver de fer més esforç que el meu pare en aquest cas, però perquè ma mare ve d'una família molt

tradicional. La meva mare tenia muntades en mi una sèrie d'expectatives que ela esperava que jo li donés. El meu pare, per exemple, segurament aquestes expectatives no eren tan fortes. Per tant, a nivell familiar, la meva mare va haver de fer un procés d'acceptar com jo era, d'acceptar que la *** que s'havia imaginat que podria ser, no serà... i... una mica això.

Elena: Però, canvis dins el teu entorn familiar cap a tu vas notar? Osigui, si va haver aquest procés d'ella acceptar-ho, però doncs vas viure diferències en com ella actuava?

GJ3: Bueno, amb el meu germà sí que hi va ser un canvi gran. Perquè ell... com ho explico? és una persona que l'homosexualitat en si no li agrada. No sé exactament com explicar-ho, però té unes idees preconcebudes d'això, sento i penso que són errònies. I si li va xocar i, fins i tot, en el tracte amb ell, molts cops surten comentaris d'aquest estil, com que li fa fàstic o que no podria estar amb una noia bisexual o una noia que li agradin les noies. Moltes coses d'aquest estil que, òbviament, jo puc separar els seus pensaments del que jo soc i, he arribat a un punt en què no m'afecten, però sí que la relació amb el meu germà va ser aquest canvi d'ell adonar-se que jo era lesbiana, que m'agraden les noies, i el seu pensament i els seus ideal xocaven amb això. Però Bueno, de la meva mare tampoc va ser un canvi, sinó el seu procés d'acceptació. Jo vaig sentir-me agust dins aquest nucli.

Elena: Vale. Tens feina, o dins de classe doncs suposo era on estaven els teus amics perquè has dit que tenies com quinze anys no?

GJ3: Si.

Elena: Però, ara al lloc de feina, has hagut de sortir de l'armari?

GJ3: Vale, sí. He d'explicar on treballa o?

Elena: Com vulguis.

GJ3: Bueno, treballo en un centre residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual i mental. A la feina, si que es veritat que molts cops he sentit com l'anhel d'ocultar això, perquè també és un centre religiós. I al principi sobretot, quan vaig començar nova, no volia que la gent sabés que m'agradaven les noies, no volia ni que em preguntessin, ni explicar res de la meua vida personal, ni que se m'associés amb res. Òbviament, sento que no és res dolent ni res del que m'hagi d'amagar, però en aquell moment no volia que es relacionés amb mi ni que es parlés de que m'agraden les noies. Per tant, si que és veritat que ho vaig intentar ocultar, però a poc a poc, cada cop porto més temps temps, ho he anat dient lliurement.

Elena: Doncs, entenem que si que has fet una petita sortida de l'armari a la feina.

GJ3: Si. Si.

Elena: Com t'has sentit després de sortir de l'armari, per exemple com, a la feina? Perquè a casa has dit una mica el procés, i amb els amics, però a la feina per exemple?

GJ3: Com a la feina m'ha tocat molt més tard no em va suposar tampoc... Jo ho vaig dir obertament, ja havia fet el treball previ i havia sortit de l'armari en moltes més ocasions. I a la feina va ser com dir-ho naturalment. Òbviament, et genera tranquil·litat poder assumir una cosa que hauria de ser tan banal, perquè a tu t'agraden els nois, a mi m'agraden les noies, es que és indiferent. Per tant, no va ser com wau!, per mi va ser com algo natural. Si que es veritat que quan ho vaig fer amb la meua família, sí que va ser com treure'm un pes de sobre immens. Amb el meu entorn és allò que saps que portes molt de temps dient-te mentides, doncs un pes de sobre brutal de poder ser completament jo, poder dir qualsevol... Estava en un punt de comoditat alliberador, la veritat.

Elena: Vale. Creus que el conjunt d'aquestes vivències que m'acabes d'explicar, t'han afectat els següents cops que has hagut de dir que ets lesbiana en espais nous, com una nova feina o un nou grup d'amics, o en qualsevol espai nou?

GJ3: Sí, sí. Jo ara ho tracto amb naturalitat. Per exemple, el primer cop ni tan sols ho volia dir, i ara per mi és com: "la meva parella", "la meva noia", "he quedat amb una noia" o bromes de que m'agraden les noies. Ara és més natural, no m'importa tant el que puguin pensar, perquè jo ja estic còmoda amb el que he creat, o. la meva identitat i la meva orientació. Per tant, no m'importa dir-ho.

Elena: Vale, doncs creus que el fet de ser lesbiana t'ha afectat en la manera de concebre't, relacionar-te amb els altres i en el teu dia a dia?

GJ3: Vale. O sigui, òbviament sento que, clarament, ser lesbiana m'ha portat a nous obstacles o a nous llocs, per així dir-ho, i té un pes identitari amb mi, en el sentit de, pel fet de ser lesbiana, a l'haver-hi com una deconstrucció d'aquesta normativitat, doncs també sento que hi ha més facilitat per deconstruir-me en altres àmbits, perquè com ja he fet aquest pas en algo com a tal, doncs potser tinc més facilitat alhora de, ostres, doncs, vesteixo més ample, o no ho sé, no em maquillo, o no em depilo, o certs aspectes que van acompanyats de la feminitat, i com jo he trencat una vessant, per així dir-ho, una línia, doncs és més fàcil trencar-ne d'altres. Per tant, també sento que la meva orientació sexual ha influït. També de dir que hi ha moltes coses en què considero que no influeixen: els meus gustos, o inclús, és que a vegades també penso, la meva manera de vestir. Òbviament, hi ha com aquesta influència d'haver trencat certs aspectes, però alhora també és associat com a: "vesteix així perquè és lesbiana, li agrada això perquè és lesbiana", i sento que al final estem caient constantment en estereotips que no tenen per què. O sigui, moltes persones que juguen a futbol, moltes dones, no han de per què ser lesbianes ni assumir aquest fet de manera rotunda, però això.

Elena: Vale, i creus, tornant una mica al mateix, creus que ser lesbiana t'ha afectat en com et relaciones amb els altres, per exemple?

GJ3: No m'ho havia replantejat. Doncs no ho sé, és que suposo que sí, perquè si al final influeix en la meva manera de percebre, doncs segurament sí, però tampoc trobo com algun... No, no ho veig com molt fort perquè sento que, no sé, si no fos lesbiana, podria relacionar... Està tan impulsat per normatives socials i tot. Fins i

tot sent lesbiana, sento que és una mica general, el fet de relacionar-me amb algú o altre.

Elena: D'acord. Creus que els altres t'han pogut fer dubtar sobre si eres lesbiana?

GJ3: Què vols dir amb això? Sobre que potser realment era heterosexual?

Elena: Si. Sobre la teva orientació, si hi ha algú que creus que hagi pogut influir en això... en dubtar de la teva orientació real. O no eh, o si ha sigut tu mateixa, no hi ha una resposta correcta.

GJ3: No, a veure, òbviament quan tu dius això, hi ha molts comentaris respecte d'aquest fet. Hi ha molts comentaris que són com... “tu en veritat estàs dubtant o en veritat només tens curiositat”, com que és desacredita el fet de ser lesbiana, com que sempre va per davant ser heterosexual. O sigui, tu ho has d'aprovar absolutament tot, i ja quan falla tot: “bueno, alomejor te gustan las mujeres...”. Sobretot sí que m'he trobat amb certs comentaris de la meva mare, de la meva família de part de mare, àvia, de... “bueno, això és una moda o això és una... doncs... curiositat”. Per tant, dubtar com a tal a partir d'aquí... A veure, a més que dubtar, m'ha fet riure. També t'he de dir. No sé, per mi eren comentaris super obtusos de no posar-se a pensar en l'altra persona i simplement mirar-te al melic de dir: “tu has de ser com penso que han de ser les dones”, i poc més. Però sí, sí que jo, per exemple, he dubtat molt. Jo sempre he pensat que era bisexual i m'he forçat a ser-ho en tota aquesta etapa, d'acceptació.

Elena: Vale. En quins espais has sentit més rebuig o certs prejudicis a causa de la teva orientació sexual, si n'has sentit mai?

GJ3: Vale, potser a l'ESO. Però no amb el meu grup d'amics. A l'ESO, a la feina, no pels altres, sinó per mi mateixa, en ser un centre religiós i com la por de “Ostres, si s'enteren d'això, potser em fan fora”. I diria que... Bueno, és que jo crec que en tots els espais, vulguis o no, pots trobar algun comentari, algun prejudici. És també com t'ho agafes i en quin punt d'acceptació estàs del fet, perquè jo, per exemple, fa poc que estic estudiant integració social, doncs sí que m'he trobat alguns comentaris

que, òbviament, no són amb maldat, són comentaris a bona fe, però desinformatats respecte això. I no m'ho prenc com a algun atac o em senta malament. Al final, jo crec que també és en el punt en el que estiguis que pot fer molt mal a una persona, sobretot si encara no has fet com aquesta acceptació amb tu mateixa. Però la ESO sí que era més notori, com per exemple, “doncs podriem fer un trio, no sé què”, com sexualitzar el lesbianisme al final, per part dels homes.

Elena: Vale. I en quins llocs t'has sentit més còmode o menys jutjada?

GJ3: Doncs amb el meu entorn d'amics actual i, ara mateix, amb la meva família també.

Elena: Has tingut models a seguir o referents que t'hagin ajudat. Models em refereixo com a altres dones lesbianes que t'hagin servit com a referent?

GJ3: Doncs la veritat és que no.

Elena: Vale. Vale. Ara vull que m'expliquis una mica, o, què creus que hi ha de diferent significatiu en com les dones lesbianes experimentaven la sortida de l'armari als anys 70, 80, en comparació a la teva experiència actual.

GJ3: Home, abans és que la sortida de l'armari era un delictes, o sigui, era una cosa que no es podia fer pel fet que ja assumies la teva pròpia mort, o sigui, ser un rebutjat social. Jo ara, òbviament, tinc aquesta acceptació més propera de l'entorn, sé que no se'm veurà d'aquesta manera, però alhora tinc com aquesta por a no seguir la norma. No sé, al final el que s'espera de tu i al final el que es promou, que es promou la heterosexualitat, però sí que és veritat que hi ha una diferència abismal en com jo he pogut sortir de l'armari en com dones dels anys 70, 80 podien sortir, és que era pràcticament impossible.

Elena: Vale. I pensant com la sortida de l'armari no durant els anys 70/80, sinó com d'aquesta generació, entenent que potser van sortir de l'armari als 2000.

GJ3: Entenc el que dius. Home, òbviament sento que poden sentir molta més por, molt més rebuig, perquè la seva educació ha sigut rebutjar allò i seguir la norma, fins i tot, de castigar-se a si mateixes, d'odiar el que poden estar sentint, de reprimir tot això perquè no és el que hauria de ser normal. Jo he pogut sentir aquestes coses, però al final he trobat un moment on jo he pogut dir que m'agradaria provar amb una noia, i se m'ha acceptat això. Doncs sí que sento que és un procés potser molt més complicat de fer pel fet de tot el que han estat escoltant, de tot el que han vist i com s'han pogut sentir amb elles mateixes. Arriba un punt que has seguit aquesta normativitat. I potser ja estàs casada amb un home, amb fills. Al final, el que s'ha esperat de tu. I com abandones tot això?

Elena: Com creus que ha canviat la visió de la gent homosexual en el llarg del temps?

GJ3: Jo penso que ha sigut com una aberració, no? Algo inhumà, una malaltia mental, una cosa que s'havia d'erradicar, que s'havia de curar. I ara està molt més normalitzat. Òbviament, hi ha molta feina per fer, molta lluita per seguir naturalitzant-ho, i no veient-ho com la diferència. Però sí que és veritat que ja no es veu com una malaltia i com una cosa que s'hagi de curar. S'ha arribat a un punt on jo puc assumir la meva orientació sexual, assumir que soc lesbiana en un lloc públic i sentir-me tranquil·la i a gust.

Elena. Vale. Perfecte. Doncs fins aquí les preguntes de l'entrevista. Vols afegir alguna cosa?

GJ3: No, jo crec que m'he expressat bé i he respost totes les preguntes bé. No sento que hagi de dir res més, només que moltes gràcies per haver-me convidat.

[Dades demogràfiques:

- Edat: 22 anys
- Lloc de residència actual: Caldes de Malavella
- Lloc de residència durant la infantesa: Llançà
- Nivell d'estudis dels pares: Cap té la ESO

- Nivell d'estudis de l'entrevistada: Cursant grau superior d'integració social
- Feina del pare: educador social
- Feina de la mare: encarregada d'un supermercat
- Feina actual de l'entrevistada: auxiliar educatiu en un centre residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual
- Feines passades: dependent, monitora de lleure i vetlladora]

Elena: Moltes gràcies per la teva participació i el teu temps. Com t'he dit, qualsevol cosa que vulguis preguntar o el que sigui, acceptarem encantats.

GJ3: Moltes gràcies.

Entrevista GG1

Fitxa tècnica	
Entrevistada	GG1 (56 anys)
Lloc de l'entrevista	En línia (a petició de l'entrevistada)
Data	08/04/2025
Entrevistadora	Elena Monjonell Gómez
Transcripció	Elena Monjonell Gómez
Format	Literal
Duració	1:51:33
Valoració personal	Entrevistada amb un discurs extens i reflexiu, amb una gran capacitat narrativa. Ha aportat moltes anècdotes i informació contextual, ja que té un testimoni ric en la sortida de l'armari progressiva. Combina el relat emocional amb l'activisme i la consciència social.

Elena: Gràcies per accedir a fer-me l'entrevista.

GG1: Home, ens hem d'ajudar.

Elena: Merci. Bueno, primer de tot, només he d'explicar-te que la informació serà anònima, i que només s'utilitzarà la informació per a la investigació. Si hi ha alguna cosa que no vulguis contestar, o qualsevol cosa, m'ho pots dir i saltem, ¿vale?

GG1: Soc una investigadora social també, se que m'has d'explicar aquí.

Elena: Ah, vale, genial. Doncs per començar, pots presentar-te i dir qui ets?

GG1: Mira, jo soc la ***, i soc moltes coses. Soc filla, no soc mare, però soc tieta, soc dona, soc lesbiana, soc relativament activista, soc bona persona, i com a formació, doncs soc psicòloga, investigadora social. I ja tornar al terreny personal, soc molt bona amiga de les meves amigues i amics, soc atrevida per temes socials,

però no per altres temes, i soc d'esquerres, tremendament d'esquerres, fins la mèdula, i molt independentista, també.

Elena: Vale, perfecte.

GG1: I molt republicana (riu).

Elena: Perfecte. Et va bé si comencem a parlar una mica de la sortida de l'armari?

GG1: Si!

Elena: Vale. Com va ser aquest procés de la sortida de l'armari? Bueno, en primer lloc, quan et vas adonar que eres lesbiana abans de fer aquest pas de sortida de l'armari?

GG1: Això d'adonar-me que era lesbiana a veure, doncs a la pubertat. A la pubertat, quan comences a sentir coses, a tenir fantasies, a imaginar que t'apropes físicament amb algú, amb desig, quan se't desperta el desig, que això va ser la pubertat. Mira, t'explicaré una anècdota, és una anècdota molt bona, que representa molt bé quan ho vaig descobrir. Mira, jo era petita als anys 70. Als anys 70 tenia un costum de empaperar les parets. No sé si ho has vist a casa d'alguna persona gran. I tocava renovar el paper, i aleshores, posa que tenia 10 anys, 11, i ma mare em va dir: "acompanya'm a escollir el paper de la teva habitació". Llavors jo vivia a Martorell en aquella època, i vam anar al centre del poble, a l'única botiga que hi havia de paper pintat, i ostia. Entrem, hi havia una dona supervoluptuosa, morenaza estupenda, amb una pitrera considerable, un escote maco. Escolta, allò em va impactar. Va ser una imatge, crec que era la primera imatge eròtica. I em vaig quedar flipada, havia d'evitar... Clar, els ulls se me n'anaven, i jo, amb 10 o 11 anys, era conscient que no havia de mirar, i menys una cosa així. I vam tornar a casa amb el paper escollit i al cap de dos dies vaig tenir un somni. Vaig somiar amb aquesta dona. Hi ha una pel·lícula que és *el marido de la peluquera*, no sé si l'has vist.

Elena: No.

GG1: Molt xula. I... en aquest somni el protagonista és heterosexual, la seva mare té una peluqueria i també el tema de la pitrera. Total, jo vaig somiar amb aquesta dona, aquesta pitrera, i va ser un somni agradable, eròtico-festiu, sense gaire més contingut perquè jo era petita com per donar-li més contingut. Però, bueno, allò va ser la clau. Llavors, una altra clau va ser que al voltant d'aquella època es va estrenar a la televisió espanyola quan en aquella època només teníem dos canals, TV1 i TV2, que se li deia UHF. TV1 i TV2. Llavors, al voltant d'aquesta època, una nit, vam fer una pel·lícula, te la recomano si no l'has vista, que és *The Children's Hour*, que es va traduir aquí com a... No tenia res a veure amb el títol literal. *The Children's Hour* aquí era *la Calumnia*. Una pel·lícula brutal. Dels anys 60, poca broma, eh? On ja tracten el tema del lesbianisme. La pel·lícula del John Huston és, o no recordo el director ara, però és del 60, potser 63, eh?, poca broma. I surt la Shirley MacLaine, que per mi és tot un ídol, i la Audrey Hepburn, una morenassa i una rossa. Són professores, tenen una escola, i la morenassa té un novio, i és un standard convencional heterosexual. Però la companya, la Shirley MacLaine, s'ha enamorat de ella. I clar, en la figura que és Anglaterra, l'Anglaterra dels anys 60, imagina't, no? Doncs la pobra Shirley MacLaine ho passa fatal perquè sent que el que vol fer amb la... el que sent per la companya va més enllà d'una amistat. Està a una lluita interna que si li dic o no li dic, he de sentir això o no he de sentir allò. I tot i això, els meus pares em van deixar veure aquella pel·lícula, poca broma, eh?, i això ho agraeixo molt, perquè en un altre llar l'haurien prohibit. Però els meus pares eren molt religiosos, eh? Dic eren perquè el meu pare va morir, i ma mare està molt llaïeta, i com que té demència ja no recorda les coses. Bueno, doncs el meu pare sempre deia: “que la niña vea las cosas, pero con nosotros”. Això m'ha agradat el meu pare, que deia: “es bueno que la niña lo vea todo, tiene que estar en este mundo, tiene que saber lo que pasa, pero eso sí, estas cosas, hasta que sea mayor, las tiene que ver con nosotros”. , Perquè clar, per ell... I clar, jo amb aquella pel·lícula, clar, vaig lligar caps, no? Ah, i després, jo sentia molta atracció per una companya de classe. Jo tenia, jo que sé, en aquell moment que feia tercer, quart, no, no, no, que va menys, feia com a màxim tercer d'EGB, que seria tercer de primària, o sigui, tenia vuit anys, imagina't. Vuit, nou anys, jo ja m'agradava molt una companya, i em sobraven els nois, o sigui, ho tenia claríssim, i els nois m'interessaven zero

patatero. És que... Bueno, em podien interessar per fer una feina, però no a nivell emocional, ho tenia claríssim, que els nois, com a companys per fer coses sí, però per tenir un vincle emocional no m'interessaven i ho tenia molt clar. I això és com... Vull dir, vas lligant caps, vas lligant coses que sents dintre i pensaments, amb coses que veus fora, no? I jo tenia la sort que a Barcelona, bueno, i en aquest moment vivia a Martorell, però Martorell és a 28 quilòmetres de Barcelona, continua sent... un lloc modern, entre cometes, no? Tenia la sort que a Barcelona, des de sempre, totes aquestes coses s'han viscut molt millor. Que si això m'hagués passat a Sòria, o fins i tot a Catalunya, però en un poble de les Borges Blanques, segurament, tot això ho hauria viscut amb més culpabilitat. Tot i que a casa meva, el meu pare, com era ultracatòlic, era d'esquerres, però era ultracatòlic, una contradicció, però... Com era ultracatòlic, això no li semblava bé, perquè ell considerava que la sexualitat havia d'estar dintre del matrimoni entre home i dona, i que la sexualitat era amb la finalitat de muntar família i de tenir fills, i això és com Déu ho havia designat. I ell era molt creient i pensava que la sexualitat, clar, dos homes o dues dones no entrava dintre dels designis de Déu, perquè la sexualitat és dintre de la família, del matrimoni, per tenir fills, procrear-se, mantenir l'espècie i tota la *mandanga*. Perquè si no, el sexe, si el desvincules de la funció procreadora és lleig, és brut, és vici... Tot això impregnat per la cultura catòlica, que és la que ens culpabilitza i la que ens posa aquestes fantasies absurdes que... Jo encara quan era petita sentia dir, poca broma, jo he arribat a sentir dir, ja no amb tanta força com abans, però que si et masturbaves et podies quedar cega. Imagina't quina xorrada, no? És que hi ha moltes coses vinculades, o fins i tot, no està directament relacionat, però sí que està vinculat amb un cert masclisme, que quan tens la regla, com que no pots tenir fills, ets bruta quan tens la regla. I aleshores es tallava la maionesa, etc. Teníem una sèrie de mites, no sé si els has sentit.

Elena: Sí, sí.

GG1: Que es talla la maionesa quan tens la regla. *What the fuck?* Jo encara, als anys 70, he hagut de sentir aquestes xorrades. Sort que venia d'una família, que el meu pare era metge, era científic, i em deien: tu quan tens la regla pots fer exactament igual tot el que pots fer sense la regla. Sort que tenia un ambient intel·ligent a casa

meva, i els tietes i els tietes, i tothom tenia una formació, i un pensament científic i no entràvem en aquestes xorrades. Però sí que als anys 70 encara era una Espanya franquista, conservadora, amb aquestes idees absurdes i amb molta força, perquè ja saps que l'església catòlica i el franquisme anaven de la mà. Després van arribar els anys 80 que ja va ser l'alliberació. Això ja és un altre capítol. Què més?

Elena: Vale. Doncs, quin va ser el procés de sortida de l'armari? Ja en quant a dir-ho de cara a l'exterior, no tant teu.

GG1: Ah Bueno, vale. Doncs... Això és progressiu. Això és progressiu perquè quan tu pertanys a una minoria, quan no t'identifiques amb el *mainstream*, amb la massa, sempre tens una mica d'estrès minoritari. Això que se'n diu que no pertanys a la majoria i has d'anar sempre vigilant, estàs sempre pensant "ara això que faig estarà ben vist? no estarà ben vist?". Quan pertanys a una minoria, sobretot a una minoria perseguida, perquè no és que pertanyi a la minoria la gent rica. Pertanyo a una minoria que són les lesbianes que són perseguides. No és una cosa que diguis: "ah, mira, ara em posaran, em donaran un ram de flors per ser lesbiana". Doncs desenvolupes unes antenes molt subtils, de captar actituds, comentaris, miradetes, somriures, per veure si amb aquestes persones hi haurà una aprovació o no hi haurà una aprovació de la meua sexualitat. Llavors aprens molt, que et pots equivocar eh, perquè també tenim molts estereotips i prejudicis, però aprens a anar mirant quines persones són progres, quines persones són conservadores, qui pot rebre això malament, quins són els límits, i vas aprenent molt i fas una sobreadaptació a l'ambient. Perquè l'esser humà sempre busquem integrar-nos, el que no volem és que ens rebutgin, no volem que ens deixin fora. Volem que ens estimin, això és qualsevol persona, quan vius en societat vols la integració, vols ser acceptat. Llavors, poc a poc, vas pensant, "això que em passa a qui li puc dir, en quin context", i vas analitzant, vas desenvolupant una capacitat d'anàlisi, ho anem fent progressiu, com *ensayo y error*, d'anar veient: "vaig a intentar-ho aquí, a veure com reacciona, si aquí reaccionen bé, doncs demà allà". Anant sortint de la teua zona de confort, però de manera que no et passis gaire per intentar evitar el càstig o el rebuig. Doncs, el primer que vaig fer, quan tenia... A veure, quan tenia uns 14 anys, quan estava acabant la EGB, que seria el segon d'ESO... Sí, seria el segon d'ESO d'ara.

Jo tenia una gran amiga, que a ella es va manifestar lesbiana. I era la gamberra del grup, era la que fumava, la que bebia quintos, la que fumava porros, la que faltava a classe, i aquesta, amb el temps, no sé si va ser cap als 16 anys o així, ja es va manifestar lesbiana. I jo en aquell moment, encara no m'atrevia, perquè com tenia un pare tan... tan ultracatòlic. Però bueno, la tenia a ella d'exemple, que ja està molt bé que tinguis una amiga molt amiga del cole que et serveixi de model. Llavors, jo als 17 vaig començar a sortir amb un noi, perquè volia intentar ser normal. Vaig trobar un noi molt maco, molt mono, molt tendre, i molt femení, a nivell... no d'aspecte físic, perquè era molt mascle, però a nivell psicològic era molt tendre, o sigui, era una mica... tenia els aspectes femenins molt ben integrats. I vaig estar amb ell. Però mentrestant, acompanyava la meva amiga... Vaig tenir una època de vida paral·lela, de doble vida, no? Per una banda, era suposadament heterosexual amb aquest noi que vaig estar 5 anys amb ell, però paral·lelament acompanyava la meva amiga Isa, l'acompanyava a aquests locals d'ambient. Que llavors, en aquella època, als anys 90, bueno finals dels 80 començament dels 90, hi havia un lloc al carrer Seneca que es deia *Members*, era una porta negra, o sigui, tu no veies res del que hi havia dintre, era un local tancat amb una mirilla on tu picaves, miraves, i si eres dona o venies amb un home manifestament gay o que ell el coneixia entraves. O sigui, era un local només per dones lesbianes i amics que fossin lesbofriendlys, no?

Elena: Ajà.

GG1: Llavors, jo, per una banda, tenia aquest nòvio, i amb aquest nòvio que les famílies deien: oh, sí, es casaran, i no sé què, i tota la mandanga aquesta hetero. Però per una altra banda, jo anava sortint amb la meva amiga Isa, i jo amb el rotllo que l'acompanyava amb ella. I el meu nòvio ho sabia, jo li deia: "he acompanyat a la meva Isa, em anat a un lloc d'ambient, perquè clar, no volia anar sola". Però en realitat no ho feia només per acompanyar la meva amiga, ho feia també per mi, perquè volia saber, jo estava calibrant, no? Què faig? Em mantinc amb una suposada heterosexualitat i tiro endavant amb aquesta mentida, o m'atreveixo i faig com la meva amiga, no? I, efectivament, després d'un període de transició, d'estar romiant amb això, vaig sortir de l'armari als 22. Sí, perquè amb aquest noi vaig estar de 17 als 22, o sigui, portant una vida externament heterosexual, però internament

jo ja sabia que era lesbiana, ho tenia claríssim, ni tan sols bisexual, tenia claríssim que era lesbiana, però van ser cinc anys de transició, d'això que et deia, d'anar calibrat pros i contras, a on sí, a on no, de quina manera, amb qui puc confiar, amb qui no puc confiar, com ho he de fer perquè no em rebutgin... Desenvolupes una intel·ligència emocional també molt gran, que una persona hetero integrada ho té més fàcil, com els homes, un home hetero ho té facilíssim a la vida, i si a sobre té diners, ja és el rei del mambo. Però les dones, ja només pel fet de ser dones, ja tenim un biaix enorme, i si a sobre no és heterosexual, tenim doble discriminació. Hòstia, m'enrotllo com una persiana. Total, que... és que si entrevistes a gent de més de 40 anys és espantós, eh, i... i si és més de 60 encara pitjor.

Elena: No, no, ja em va bé, no passa res.

GG1: No, no, la gent més jove parla poc, però quan més gran tens més coses a dir. Total. I a més les dones també ens passa una cosa molt xula a partir del 50, que passem de tot. Ens és igual. Els homes sempre estan pendants de donar una imatge intel·ligent, que no sé què, que... Però les dones, quan tenim la menopausa, ens s'agafa una cosa, és que ens l'ha suat tot, ens és igual, ja passem de sistemes... hi ha dones que no, eh, però vull dir, en general ens s'agafa com que estem de vuelta de tot, *y nos da igual todo, y piensa lo que te de la gana y me la suda*. Per això també parlem més i diem el que ens rota. Total, que... això. Tenia 22 anys. Com tenia també problemes amb el meu pare perquè era un pare molt difícil, vaig demanar ajuda a una psicoanalista que vivia al barri. Vaig començar el tractament amb la psicoanalista i al cap d'uns mesos vaig decidir que ja està, que s'havia acabat la mentida i que prou, o sigui... Ara bé, què vaig fer? Clar, no... Tu tampoc pots ser tan naïf i tan ingènua. Llavors era l'any 90... 91. L'any 91. Als anys 80 s'havia fet molta feina, perquè en la dècada dels 80 Espanya va fer una evolució brutal, o sigui, en una dècada va evolucionar 40 anys i es va posar al dia. O sigui, Espanya, quan va arribar l'any 90, ja era equiparable amb qualsevol país europeu en quant a evolució social. Doncs això, el 91, que tenia 22 anys, dic: "prou, s'ha acabat la mentida aquesta, perquè aquest noi es pensa que ens casarem i està imaginant-se que ens comprarem una casa d'aquestes pareades a la sortida del poble, que tindrem fills...". Llavors el vaig deixar. El vaig deixar però no li vaig explicar el motiu. O

sigui, li vaig dir un altre motiu, que també era veritat, que hi havia molta diferència entre els dos, perquè ell era un tio molt bàsic, que no tenia interessos intel·lectuals, o sigui, era un tio de futbol i pel·lícules en versió original...

Elena: Sí.

GG1: Llavors vaig agafar més aquesta cosa, aquesta diferència en interessos o en actituds perquè jo encara no estava preparada per dir: “mira, et deixo, perquè no m'interessen els homes”. Llavors vaig buscar una altra excusa, també de cara als pares, que això als pares els hi va quadrar molt bé, perquè ja ho veien que hi havia una diferència social molt gran. Però si que vaig decidir començar a sortir fora de la família. Sí. Fora de la família i amb el meu germà, perquè jo tinc un germà que és 14 anys més gran que jo, però que és molt hippie. El meu germà Joan sempre ha sigut una figura referent, perquè és un tio progre, hippie, que tenia amics gays, era un tio que mai ha tingut prejudicis socials, no és racista, no és... O sigui, no és cap... No té cap fòbia d'aquestes socials. Aleshores era un tio que jo sempre l'he agafat de model com una persona saludable socialment. I llavors, a la primera persona de la família que li vaig explicar va ser ell i la seva dona, que també és de la mateixa... Ells dos són del mateix estil, de gent molt oberta, molt progre, amb amics gays, lesbianes, de tots colors. Llavors, el primer que vaig fer és, quan surts de la zona de confort, busques alguna coseta que sigui el més segur possible. I jo sabia que dintre del meu entorn les persones més segures per començar a sortir eren el Joan i la Carme, mon germà i la meva cunyada. Llavors els hi vaig explicar i cap problema, òbviament. Llavors, un cop ja tenia aquest suport, que a més ve d'un germà gran, no és poca cosa el suport d'un germà gran, que tu el tens com un referent. Llavors, vaig començar a sortir [de l'armari] amb l'entorn d'amigues, les amigues que eren més properes. Doncs ho anava tal, i bueno, veia que tampoc era un drama, que tampoc... Llavors, jo què feia? Jo anava a la universitat, i em trobava que hi havia gent que em deia que ja s'ho imaginàven, perquè és una cosa que a vegades ja es veu. També nois que em deien que ja es notava que els tios no... Això es nota. És com els homes aquests que els agraden tant les dones, que tu notes de seguida el desig. Això igual, ells també noten si tu els hi segueixes el joc o si no els hi segueixes el joc, encara que no sigui una situació de lligar, però hi ha un *feeling*.

Llavors... primer el germà, després les amigues, i després va continuar amb un altre germà que tinc, que bueno, que no és tan guai entre cometes, però tampoc és un fatxa. Amb lo qual, li vaig dir a en Jordi i la seva dona, que la seva dona també és bastant oberta i tal. I bueno, com si els hi hagués dit que vull ser metge, cap problema. De moment tot bé, tot bé. I el que feia era que els pares, que eren tan religiosos, i els tietes, que bueno, no tots eren religiosos però eren conservadors, que jo sabia que votaven PP, que tenien una ideologia bastant conservadora, dic, bueno, doncs amb aquests ja veuré quan ho faig, això que ho vaig postergar. Jo ho faré quan... Llavors, al cap d'una setmana de deixar el noi començo amb una noia, m'embolico amb una noia, amb 22 anys. I a aquesta noia ja la presento al meu germà. Al meu germà ja la presento i cap problema. La porto allà a la casa del poble del meu germà, passant el cap de setmana allà, cap problema, molt bé. Sobre el 91. Ja a les meves amigues també [la presento]. I començo a tenir algunes amigues lesbianes, me'n recordo alguna que era més més activista, com l'Anabel, que era molt canyera, que aquesta m'explicava que la reina Sofia estava liada amb la Rosa Maria Mateo, que era una periodista, no sé si et sona Rosa Maria Mateo, una periodista molt interessant, a mi m'agradava molt amb la veu que tenia, una tia molt sexy. I llavors, després d'això, o sigui, veus que és progressiu, és poc a poc, i assaig i error, vas provant, això m'ha sortit bé? *Okay*, doncs si m'ha sortit bé això, següent pas, vas fent així. Llavors, el següent pas va ser quan vaig començar a treballar. Jo vaig començar donant classes extraescolars. Jo sempre, quan és a l'àmbit laboral o professional, he sigut cauta, però ho he acabat dient sempre, perquè penso que el millor activisme és no avergonyir-te i no tenir tu autofòbia, o sigui, com se'n diu això, lesbofòbia interioritzada, no?, això és el pitjor. Si jo mateixa em començo a acollonir i a amagar, ja no faig cap favor ni a mi ni al col·lectiu. Per tant, sempre he sigut valenta en el sentit d'explicar-ho, però tampoc he sigut idiota d'explicar-ho sense... o sigui, jo em tiraré al buit, però no em tiraré al buit sense un matalàs que em reculli, perquè és que... Llavors, sempre que he tingut una feina, he arribat a la feina, han anat passant els dies, i quan he observat que era un entorn amable, i sobretot quan he aconseguit o quan he vist que ja se m'estimava o se m'apreciava per les meves qualitats professionals, quan jo ja veia que se'm valorava per la meua feina, que la *** treballa bé, la *** això ho fa bé, no sé què, l'any que ve la

contractem... Quan ja veia que a nivell professional d'habilitats, del que s'esperava de mi a la feina, això estava cobert, llavors, quan companys i companyes parlaven de parelles, jo parlava de la meva nòvia amb naturalitat, i a veure què passava, no? Doncs observava sense que es notés, observava a veure si hi havia alguna cosa estranya, no? I bueno, veia que sí que alguna persona feia una mica de pausa, pero què continuaven parlant normal. També perquè jo soc zero paranoica, jo tampoc vaig buscant a veure si parlen darrere meu, no? Però bueno, sempre he vist que aquesta tàctica de que primer que et coneguin a tu, *** com a persona, independentment de la teva orientació sexual. Primer que et coneguin a tu, que valorin les teves habilitats i que faig bé la feina, un cop això està assolit, expliques amb naturalitat que estàs amb fulanita. Aquí l'important és que els altres s'identifiquin amb tu, que vegin que tu ets una persona com ells, que no ets diferent a ells perquè estiguis amb una dona en comptes d'un home. I això ha sigut sempre el meu objectiu, no? Que les dones heterosexuales i els homes heterosexuales veiessin que jo era una persona que sentia igual que ells, que tenia les meves alegries i les meves tristesses i que m'agradava fer coses amb la meva parella igual que ells. L'única diferència és que era una dona en comptes d'un home, però sempre ho he fet amb tota la naturalitat possible perquè veiessin que no és res raro, que no és que ens passi res, que no és que sigui una malaltia ni que tinguem res, sinó que és simplement un diferent objecte de desig. I jo crec que amb això sí que he anat fent pedagogia en el meu entorn perquè han anat veient, a través del meu exemple, que ser homosexual, o lesbiana en aquest cas, és que no té cap... Clar, perquè molt sovint l'estereotip de lesbiana és que eres gorda, fea, que com que no agrades als tios, per això t'en vas amb... no? I una mica també hem de fer l'esforç de trencar aquests estereotips. I això m'ha passat alguna vegada, de dir-me una dona: “Però como vas a ser lesbiana si eres guapa?”. I clar, jo dir-li: “lesbianes hi ha feas, lesbianes guapes, lesbianes altes, lesbianes baixes, lesbianes gordes, lesbianes flaques, lesbianes riques, lesbianes pobres”. I la persona dir: “hòstia, hòstia, pues tienes razón”. Crec que tenim l'obligació moral o ètica, les persones homosexuals, de fer aquesta pedagogia quotidiana, de mostrar-nos als altres de manera natural en contextos en que els altres s'identifiquin amb nosaltres i diguin: “hòstia, ets com jo, és que no eres un bitxo raro, no es que vinguis d'un altre planeta i tinguís... No, és una persona

que pateix com jo, riu com jo, estima com jo, li fa il·lusió anar-se'n amb la parella un cap de setmana romàntic com jo. L'únic que en comptes de ser un home és amb una dona". I això ho he anat aconseguint, ha sigut la meva forma de ser activista, d'una forma molt quotidiana, de l'entorn directe. I això sempre m'ha anat bé. Jo no he trobat mai a nivell, per exemple, laboral, cap problema. Llavors, la sortida definitiva de l'armari, primer va ser amb la mare perquè amb la mare era més fàcil, perquè la meva mare no era tan estricta, i ideològicament no era tan bèstia com el meu pare. Llavors, jo als trenta i pico vaig conèixer una noia i aquesta noia, al cap d'un any, em va dir que venia a viure amb mi. Llavors, jo que tenia... trenta... trentaquatre? Sí, posa que tenia trentaquatre. Llavors, clar, quan la Laura em diu: "Mira, ¿qué te parece si vengo a vivir a Barcelona?". Perquè jo a Madrid no vivia allà, la veritat. A Madrid, jo amb figuretes de la Guardia Civil i la bandera amb el pollo... No, o sigui, jo allà m'agafa una atac. I ella, com que era molt motera, i estava aquí el circuit de Montmeló que li feia gràcia, va dir: "Va, me vengo a vivir contigo". I vaig pensar que bueno, a veure, tinc trenta anys ja passats, ja no és qüestió de dir que comparteixo pis. Perquè amb la primera nòvia a la família sí que s'havia dit que compartia pis. Jo als 25 anys me'n vaig anar de casa a viure amb la Mar, que va ser la meva primera nòvia, la meva primera parella formal, diguéssim. I tothom ho sabia que erem parella menys la família. És a dir, els pares, les tietes, i això, no. Ara, el meu germà i l'altre germà i tal, això sí que ho saben, igual que els amics. Però amb la Laura, clar, no és el mateix tenir 20 que tenir 30 i algo, no? Llavors, ja soc una dona adulta, no aniré dient que aniré a compartir pis amb una amigueta. Doncs és el moment de dir-ho ja, no? Llavors, un dia vaig anar a veure la meva mare, era un dia normal, però jo ja tenia en el cap que avui li dic i m'ho trec de sobre, perquè és una càrrega que portem, eh?, és una cosa que ha estat 33 anys. Estic pensant a veure en quin moment li dic, quan li dic, hòstia, és una càrrega que te la vols treure de sobre. Llavors, aquest dia dic: "bueno, avui li dic, sea como sea. No me vull anar a casa sin que lo sepa". Llavors, estic parlant amb la meva mare, normal, eh?, i en un moment li dic: "mama, te tengo que decir algo". Només li vaig dir això, eh? I diu: "ui, me parece que ya lo sé". Jo no li havia donat pistes. Quan vam parlar per telèfon que l'anava a veure no li vaig dir que li tenia que dir res. Era un dia normal, i en un moment donat de la conversa li dic: "mama, te tengo que

contar algo”. Però suposo que la meva actitud, el meu to de veu, la meva comunicació no verbal devia comunicar-li algo que anava més enllà de: “te tengo que decir que, jo què sé, que me voy a comprar una moto”. I ella devia notar, perquè les mares també tenen una sensibilitat especial. I em diu: “ui, me parece que ya sé lo que me quieres decir”. I jo en aquell moment vaig flipar colors. Encara flipo de com, només dir-li “mama, que tengo que decirte algo”, es va imaginar el que li anava a dir. O sigui, no tenia pistes per saber que jo aquell dia li diria això. I dic: “bueno, i què penses que et vull dir? Que t’imagines?” Diu: “ui, que te gustan las mujeres”. I jo: “Ah, vale, bueno, i què te parece?”. Ella: “A mi, què me ha de parecer? Pues bien. Yo lo que quiero es que te quieran”, brutal. És el que ha de dir qualsevol mare. I a continuació, com ja als anys 90 es començava a parlar del maltractament de gènere, no tenia l'etiqueta de violència de gènere, però ja sortien casos de dones apaleades pels homes, per les parelles. Llavors, suposo que per això, per aquesta cosa que hi havia mediàtica, i perquè el meu pare era difícil, tenia coses molt xungues, de nivell psicològic. Per tant, suposo que per l'experiència pròpia, i per allò que veia als mitjans em diu; a más, prefiero que estés bien com una mujer que no com un home que te trate mal”. Brutal també. Però després va venir la segona part, que diu: “vale, però tot això, el que no m'agradaria és que ho vagis escampant per allà”. Clar, aquí ja... M'estava dient que de portes a dintre molt bé, o sigui, que te quiera quien sea, però no vayas explicándolo por ahí. Clar, això va ser una de cal y una de arena, que se'n diu. O sigui, per una part bé, però, no lo hagas visible, ¿no? Ja estem amb la invisibilització típica.

Elena: Un segon, que truquen a la porta, vale? [parada per obrir i tornar a la conversa]

GG1: Llavors, això que et deia, no?, que sí, sí, molt bé, que ets lesbiana, però que no se sepa, no? Però, al menys, a nivell més intern tenia l'aprovació, l'únic que clar, la invisibilitat lesbiana típica que ara celebrarem el 26 d'abril, no? Sí, sí, ser o que quieras, però que no se vea. Però, a veure, no podia demanar més, tampoc. La meva mare va néixer l'any 35, com el Woody Allen. A veure, la dona ha sigut mestressa de casa tota la vida, depenent del meu pare. Ja era prou, no?, ja era prou que m'acceptés, no? I l'únic que em demanés, bueno, l'únic entre cometes, no?, és que

no transcendís. I aleshores la Laura va venir a viure a aquí de Madrid, vaig presentar-la de seguida a la meva mare i es van caure molt bé. O sigui, tot molt normal, eh? Llavors... Ah, bueno. Tinc una sortida... la sortida de l'armari amb la família de la meva primera novia, que és de Almodobar. És molt de Almodobar. Aquesta t'encantarà, és que m'ho han dit, eh?, que l'hi expliqui a Almodobar perquè faci un guió. Amb la meva primera novia, amb aquesta que vam anar a viure juntes, va ser l'any 94? Sí, 94, quan tenia 25 anys, em vaig de casa a viure amb aquesta noia, que a la família li dic que estem compartint pis, perquè és molt car i jo sola no puc. Bueno, un any abans, amb aquesta novia, ens havíem fet unes fotos íntimes porno a casa meva, amb la càmera de l'època, que no era digital, que havies d'anar a rebelar i... Llavors, ella se'n va de viatge, fa un viatge d'un camp de treball a l'Àfrica i se'n va un mes fora, que llavors no hi havia internet, no hi havia manera de comunicar-nos, i llavors ens escrivíem cartes, però ella va arribar abans que les cartes. Quan ella torna la vaig a buscar a l'aeroport amb la seva germana i el nòvio de la germana, i jo portava aquestes fotos, bastant fortes, que les portava en album de l'època. Hi ha una cadena de fotos que es deia Fotoprix, i llavors, bueno, estava allà en un de Fotoprix, i jo les portava en el bolso meu. I la vam anar a buscar a l'aeroport, vam anar a casa d'ella, vam dinar amb els pares i tal. I la seva mare, com ja devia tenir la mosca al nas, ella era molt lloba, era aquestes mares que regira les coses. A casa meva no, a casa meva sempre han sigut respectuosos en la intimitat, i mai s'ha començat a regirar. Però aquestes dona sí que ho feia. Jo pensava que ho faria només amb les coses de les filles, no amb les meves coses, perquè jo no soc filla, però bueno. La dona devia tenir tantes sospites que aquí passava alguna cosa amb la seva filla que va aprofitar que ella i jo marxàvem per fer la gestió aquesta. Jo no vaig agafar el bolso, imagina't, vaig deixar les fotos, que estaven dintre d'un àlbum, dintre del meu bolso, el meu bolso estava tancat, i estava al quarto de la meva nòvia, no estava el menjador. Perquè jo sabia que estaven aquestes fotos, i ja ho vaig deixar en un lloc que no quedés allà al mig. Quan tornem, la seva mare estava absolutament desencaixada. Jo no he vist mai una cara tan desencaixada com la d'aquesta dona, i a més havia plorat, es veia que havia plorat. I quan entrem em fot una mirada d'odi, una mirada que dic: "hòstia, en la vida m'havia mirat així". Però que jo li queia bé, jo era molt ben acceptada per als seus pares, com a amiga

era molt ben... Però clar, quan veig aquella cara... Clar, comença a dir: “això no és natural, això no és normal”. I la meva novia deia: “però, mama, de què parles?” [La mare deia:] “Això, això que feu, que això no pot ser”. I jo li dic: “Mar, això és que he vist les fotos”. [La mare continua dient:] “Sí, és que això no pot ser, això no és natural”. La pobre dona estava ofuscada en que això no podia ser i que no era natural. I la meva novia estava molt ferma, anava dient: “però a veure, per què no? *És mi novia y nos queremos*”. I la mare: “*Però com os vais a querer? com os vais a querer? Que eso no puede ser!*” Clar, la seva mare venia d'un poble d'Andalusia, havia vingut aquí a fer feines domèstiques, era una dona que amb prou feines sabia llegir i escriure, d'un poble d'Andalusia ultra conservador, i això li trencava tot els esquemes. Que la seva filla no es casés amb un home i tingués les cortines a joc amb el cobrellit, i tot, no? I bategés els nens. Clar, tot això se li queia molt a sobre. La dona ho va passar fatal, jo crec que li vaig donar el pitjor dia de la seva vida. Però la meva novia molt ferma: “*Que pasa, mama? Nos queremos?*” [La mare:] “*Pero como os vais a querer? Que no puede ser. Ai, como se entere tu padre!*”. Total, que això. Al final, al cap d'uns dies, això és també de Almodobar, perquè al cap d'uns dies la mare agafa una foto meva que tenia i li porta a una vident. Al poble del costat hi havia una vident que es deia Consuelo, que tirava les cartes, que era vident, que feia lectures de mans. I li porta una foto meva i li diu: “*Esta chica que?*” I la dona diu: “*Esta chica está muy sana y es una buena persona*”. La mare ja es va tranquil·litzar. I després, al cap d'uns dies, es veu que el pare ho va saber, i tenia problemes a l'esquena, i es va quedar rígid de l'esquena. Llavors, quan tenia problemes a l'esquena sempre anava a veure la Consuelo perquè li feia processió de mà. Llavors, va anar a veure la Consuelo. I la Consuelo: “*Ai, Antonio, que te pasa que te veo muy rígido. ¿Qué te pasa?*” I la mare li diu: “*Es que ya lo sabe*”. I aleshores la Consuelo va fer la intervenció més terapèutica del món i els va dir: “*Pero no os preocupeis, no pasa nada. Es mayor que esté con una chica que la trate bien y que la quiera que no que esté con un chico con el que no esté bien. Tranquilos, lo importante es que ella esté bien con alguien que la quiera y la cuide*”. I aleshores, aquesta parella que venia d'aquesta Andalusia conservadora i profunda, quan una figura d'autoritat com era la Consuelo que li posaven tanta autoritat com si fos un metge, que una figura d'autoritat els hi digués que allò no era dolent, al

contrari, que els hi digués que l'important era el vincle d'amor per sobre de... No ho sé, va ser una intervenció brutal. I se'n van anar d'allà i quan van a casa li diuen a la Mar: "*Mar, Luisa ya puede venir cuando quiera. No tenemos nada contra ella. Que venga cuando quiera, como antes*". I llavors la mare em va trucar, que no existien els mòbils, era quan els telèfons fixes: "*Oye, que mis padres han vuelto de ver a la Consuelo y han vuelto diciendo que ya puedes venir*". Jo, clar, el primer dia que vaig tornar, vaig tornar una mica amb por, perquè clar, a veure si és una trampa, no? I no, no, que va. Em van tornar a tractar igual de bé que em tractaven abans. I, a més, ja em convidaven a les festes de família, els Nadals, els Reis, els aniversaris, tot això. Però, igual que amb la meva mare, a nivell intern molt bé, però que no se sàpiga fora. De cara a la família o als amics del poble, així com la germana de la Mar, que tenia un novio, doncs, "*este es el novio*", no? Bueno, a mi em presentava com l'amiga, no deia que es la novia. Però bueno, vam fer un pas important, que és l'acceptació interna. Una altra cosa ja és de cara a, com li va passar a la meva mare, una cosa és que se quede invisible i una altra cosa és fer-lo visible. Però mentrestant, en aquest impàs de saber que som parella a acceptar-me com a parella de la filla, en aquest impàs els pares ens van prohibir que estiguéssim juntes. Evidentment, no els hi vam fer cas. I la meva ex era molt clara, amb això deia: "*mira, papa, mira, mama, como no quereis que Luisa venga, pues voy yo. Pero yo ahora me voy a su casa*". Aquesta tia era molt així. O jo de vegades anava al poble i picava i ella deia: "*Mira, la que ha picado es Luisa, pero como no quereis que suba, pues no sube, pero yo me voy con ella, que lo sepais*". Va ser molt reivindicativa ella. I això sí que ho he tingut. He tingut parelles que no s'han amagat. I fins que va arribar el moment que em van tornar a integrar i ja està. L'únic que, fins al final, mai em van presentar com la novia, sinó com l'amiga. Però ja imagino que els ulls de la resta de gent ja interpretaven que *éramos algo más que amigas*. I aquesta és la història de les fotos i la vidente.

Elena: És molt interessant, sí.

GG1: Va ser un episodi molt potent, molt potent. Que això és el que va desencadenar que marxéssim de casa. Vam dir, bueno, ja tenim 24 anys, doncs nem a buscar un pis. Però quan vam tenir el pis ja havien fet les paus, però, bueno, ja

teníem el pis i ja no vam tornar a viure amb els pares, ja està. Va acabar bé l'experiència dintre de tot. Llavors, això seria amb els pares d'ella. Clar, la sortida de l'armari d'ella va ser amb mi, o sigui, vam fer una sortida conjunta, no?, en el cas de la meva ex.

GG1: [Comença a explicar la sortida de l'armari amb el pare, però s'equivoca amb la història i torna a començar] Quan ve la Laura a viure de Madrid, li dic a ma mare, vale?

Elena: Sí.

GG1: Jo tenia 33 anys. Al cap d'un temps, al 2008, decidim casar-nos amb la de Madrid, la primera dona amb la que em vaig casar. I quan decidim casar-nos, aquí és quan penso que si vaig a casar-me amb aquesta dona, evidentment al meu pare l'hi he de dir. No és que me'n vagi un cap de setmana, *es que me voy a casar*. Primer li vaig dir a la meva mare quan ella havia de venir a viure amb mi aquí, però no hi havia intenció de casar-nos. Però va ser el primer que li vaig dir, que no només volia viure amb una *amigueta*, sinó que hi anava amb la meva nòvia. I el següent pas, quan ja decidim el 2008 que ens casem, que ens vam casar el 2009, en el moment que decidim casar-nos, un dia que vaig anar a veure el meu pare (perquè el meu pare i la meva mare vivien separats), també un dia normal, en un moment o un altre li dic: "*papa, que te tengo que contar una cosa*". Em va fer una mirada, com que jo vaig notar que s'imaginava alguna cosa, i li vaig dir: "mira, que... Saps la Laura, aquesta noia amb qui estic vivint... que sepas que no som només amigues, que és la meva parella, i hem decidit casar-nos". Jo pensava que mon pare muntaria un drama, perquè com era ultracatòlic i tenia un caràcter tan fort... Doncs amb això em va sorprendre molt positivament, perquè el tio em diu amb molta serenitat, que llavors ja tindria 70 anys passats, em diu: "mira, no me sorprende. I perquè amb la teva mare ja ho havíem parlat vegades que ens semblava que a tu, els nois, com que no. Però, clar, com vas sortir amb l'Alfons tant de temps, pensàvem que potser ens equivocàvem, però després no has tornat a estar amb cap". I després em diu: "mira, jo t'estimo com ets". I em va abraçar, això també és brutal. Però a continuació diu: "que jo ja ho saps com penso, jo no vaig a la boda". Jo dic: "bueno,

papa, ja lo entiendo, no esperaba que vinieras a la boda”. Pel meu pare les bodes només tenen valor si et cases per la Iglesia, com és catòlic... Les bodes per al civil sí tenien valor civil a efectes d’hisenda, però no tenien valor als ulls de Déu. I per ell l’únic important era què pensaria Déu. Per tant, em va dir que m’estimava com soc i em va abraçar, això va ser molt maco. Perquè jo sempre havia sigut molt bona filla, la típica nena que es porta bé, que treu bones notes, que no dona problemes, que la nena que es porta bé. Però, bueno, resulta que la nena que es porta bé, és lesbiana. Segurament el meu pare, si jo això li dic als anys 60, s’hauria liat parda. Perquè la meva germana als anys 70 es va casar estant embarassada i va ser un dalt de baix. La va expulsar, va dir que no tenia filla, i vam estar sense contacte amb la meva germana durant anys, perquè s’havia casat embarassada. Està embarassada, imagina’t. Clar, afortunadament el meu pare havia fet una evolució amb les dècades, amb l’evolució d’Espanya, amb l’evolució de la societat, una miqueta havia evolucionat. I tot i que es mantenia amb una creença catòlica, alguna cosa s’havia flexibilitzat mínimament com per poder-me dir això, però si jo això li dic als anys 60, m’expulsa de casa. Clar, li vaig dir que ja era 2008, que ja s’havia legalitzat el matrimoni aquí amb Zapatero el 2005. I ell sempre mirava les notícies, era un tio que tot i ser conservador a nivell religiós, era molt progre a nivell social. I, per exemple, no era gens racista, i era molt respectuós en tot. El que passa és que pensava que la sexualitat era per tenir fills i família, i això no li semblava bé. Però no va venir a la boda, evidentment, i millor perquè si no l’hauria liat, perquè el meu pare en les celebracions familiars havia de cridar l’atenció i havia de fer alguna cosa, algun animalada... I quan em vaig casar amb l’altra nòvia el 2014, el meu pare ja ho sabia. Vull dir que jo, d’alguna manera, ja en aquesta boda, amb tota tranquil·litat, els hi puc dir a la gent que falta, perquè, a més, com que els pares ja ho saben, un cop ho saben els pares... Ja està. Els pares és el més difícil, perquè és el que tu tens interioritzat, com que busques l’aprovació, i si els pares et rebutgen és el pitjor. I ja està. I a partir d’aquí, ja està. O sigui, la sortida final va ser això, amb 39 anys. O sigui, va ser progressiva des de que vaig començar al Members, a Barcelona, amb la Isa, que això era als anys 80, fins al 2008, imagina’t, no? Són com 20 anys. 20 anys de sortida progressiva fins que, amb el pare, que és autoritat màxima del bien i el mal, i de l’aprovació, doncs... Això. No sé.

Elena: Vale. Tenia moltes preguntetes per fer per si et deixaves algo, però no et puc fer ni una.

GG1: (Riu)

Elena: Així que, perfecte. Ara entrem més una mica a l'impacte que ha tingut en la teva vida més personal. La pregunta és, si creus que el fet de ser lesbiana t'ha afectat en la manera de concebre't a tu i relacionar-te amb els altres, un cop que tu anaves sortint de l'armari i durant aquest procés?

GG1: Sí, és això que et deia, no? Que quan ets una minoria, ets més sensible. Ets més sensible a les reaccions als altres, a la mirada, a la comunicació no verbal, als acudits, a les actituds, no? Probablement, si jo hagués sigut heterosexual, la meua vida havia sigut més relaxada, no? I m'hauria pogut mostrar més com jo era, sense estar... El que passa és que ho fem d'una manera molt ràpida, perquè això és un aprenentatge que fem des de petites, llavors ja ho tenim interioritzat i no hem de seure, escriure, veure... Ho fem amb qüestió de microsegons, no? D'avaluar, no? Quines són zones segures i quines són zones insegures. Com una dona quan surt de nit, no? Quan una dona surt de nit, també, ràpidament avaluem, no? Com aquest carrer si i aquest carrer no, o millor anar amb aquesta persona que amb aquesta, no? Són calibracions que fem molt ràpides per defensar-nos. Jo crec que la majoria de lesbianes aprenem a desenvolupar aquests mecanismes de defensa molt subtils, molt femenins també, perquè les dones en això... és un estereotip de gènere però, igual que passa amb els homes femenins, no? Potser no és tant una cosa de ser dona o home, sinó de tenir una mentalitat més femenina o més masculina. Quan tens una forma de concebre el món d'una forma molt més femenina, tens aquestes subtileces de l'empatia, de percebre coses, no? Com la mare que mira el bebè i ja sap què li passa, no? És una sensibilitat especial. Una altra que no és mare mira el bebè i no sap si és que té un pet, si és que té grana o si és que té una rozadura. I la mare ho sap, no? Aquesta sensibilitat que desenvolupem és per interpretar codis, per interpretar coses i dir bueno, aquí és una zona segura, aquí em puc mostrar com soc sense caretes, aquí és una zona insegura i l'evito. O sigui, quan són zones insegures, perquè ja saps que són homòfobes, perquè saps que et diran bollera de mierda, ja

no hi vas. El que sí que faré és retar els contextos intermitjos. O sigui, quan és un context que no és segur però tampoc és insegur, sinó que és un context en què puc trobar gent que no m'insultarà, però tampoc s'ho prendrà del tot bé. Aquí és on podem fer més feina i aquí és on m'agrada més. Però fer-ho de manera que els altres es puguin identificar amb mi i veure que som humans igual i acabin fent aquest canvi de xip. I pugui passar d'estar en una zona insegura o mig insegura, una zona intermitja, a estar en una zona segura. Perquè les zones insegures són incanviables. Tu no pots canviar la mentalitat de la gent quan té fòbia. O sigui, quan ja la fòbia està instaurada i són gent que t'insulta i que menysprea, això ja està. Es pot canviar abans, en aquestes persones que tenen idees ambivalents, que per una banda ho volen entendre, per una altra banda no ho volen, o els hi costa d'entendre. Aquí tinc un exemple molt maco. En un viatge que vaig fer, voltant del 2015, en un viatge que vaig fer amb la meva cunyada al Marroc. Anava amb un grup de dones, i al pujar l'avió estava amb una dona gran, la meva cunyada i jo. Aquesta dona de 59 anys, que era la primera vegada que viatjava sola, perquè sempre viatjava amb el marit o havia viatjat amb la família. I ella, hòstia, estava orgullosa que era la primera vegada que viatjava sola. Comença a donar conversa, la típica conversa de dones. I en un moment donat em pregunta: “Tu, ***, deus estar casada, no?” Jo en aquell moment m'havia divorciat. I no sé... Dic: “Bé, jo estic divorciada”. I em diu: “Ah, bueno, però segur que et serà fàcil trobar parella”. I jo li dic: “home, a veure... jo si agrado als homes, no passa res. Però jo a qui vull agradar es a les dones, perquè jo soc lesbiana”. I la dona fa silenci, comença a mirar, no sap on mirar, no sap què fer. I la meva cunyada s'aguanta al riure i jo me la miro. Dic: “sí, sí, és que soc lesbiana”. I és que era com... Estava rumiant, no? Com dir, hòstia, quina paraula m'ha dit. I diu: “però... m'estàs prenent el pel?” I la meva cunyada diu: “no, no, que ha tingut dues novies”. I la dona diu: “però, a veure, com pot ser si tu ets guapa?” I li dic: “però, a veure, hi ha lesbianes guapes, lesbianes lletges, altes, baixes, bordes, flaques...” Diu: “ah, clar, tens raó”. Llavors, la dona comença a fer un procés molt ràpid mental. Llavors el següent pas va ser dir-me: “ah, però això deu ser perquè no has trobat un home que et tracti bé”. Un altre estereotipus. I la meva cunyada Cel diu: “no, que va, si vea tenir un nòvio que la portava sempre en safata”. I clar, se li desmunta un altre estereotipus, no? El primer estereotipus que li vaig arrencar és que

no era lesbiana per ser lleixa, sinó que era una dona que podia ser deseable per als homes. Segon esquema que li trenco és que, no és perquè jo no sigui deseable a l'home, sinó perquè els homes no m'han tractat bé, que és el segon estereotipus que tenim, no? I li trenco perquè, efectivament, vaig tenir una relació de cinc anys amb un home que em tractava molt bé. La dona s'anava descol·locant, pobra, però la tia tenia molta capacitat d'anar-ho encaixant bé. I bueno, i en un moment donat es queda així. I jo li dic: “escolta, em sembla que estàs com si t'hagués fotut una ostia”. Diu: “bueno, sí, és que clar, és que no havia conegut mai cap lesbiana”. Dic: “mira, segurament has conegut moltes lesbianes, però no t'ho han dit com jo”. Diu: “clar, serà això que ningú ha sigut tan bèstia com tu” [riu]. I aleshores ja canviem la conversa i comencem a parlar de tonteries. Arribem al Marroc. Aquí ve l'interessant. Arribem al Marroc, anem a la casa aquesta marroquí i quan arribem la meva cunyada diu: “bueno, heu de compartir habitació, compartiu com vulgueu, hi ha habitacions al primer pis, al segon no sé què... Repartiu com vulgueu”. Llavors, jo veig una habitació que tenia bona pinta i dic: “jo m'agafo aquesta”. I ella diu: “ah, comparteixo amb tu”. Més activisme que això *que vengan y me lo cuenten*. Aquesta dona havia passat de tenir una certa l'esbofòbia o... Potser no l'esbofòbia, però una sèrie de estereotips fantasmals equivocats. No només els havia superat, sinó que era capaç de compartir habitació amb mi.

Elena: Sí, sí.

GG1: I amb tota naturalitat, eh? És que en cap moment es va amagar, o sigui, es va canviar amb mi a l'habitació. I el dia següent, com jo havia comentat que em molestava que la gent ronqués, l'únic que em va preguntar el dia següent és si ella havia roncant. I ja està. Però vull dir-te que a vegades el que necessita la societat és que les persones que patim les discriminacions no tinguem la fòbia interioritzada, perquè és com més mal fem. Hem de ser nosaltres mateixes que tinguem autoestima, però això sí, dir les coses en un context que sigui mínimament segur. Com en aquesta situació que estava amb la meva cunyada al costat, i una dona que se la veia conservadora, però no se la veia tampoc que hagués de crear una situació incomoda. Jo m'estava arriscant, tampoc sabia si ella reaccionaria d'una forma fatxa o no. M'estava arriscant, però pensava que en un context que era bastant segur per

mi, podia intentar fer una mica de pedagogia, i em va sortir bé. I això és el que suposo que, intuïtivament, ja veiem amb quines persones podem fer pedagogia, quines persones només necessiten un petit empuje i quines persones... amb un fatxa no val la pena que malgastis ni mig segon, perquè diguis el que diguis ho farà servir en contra teva. Has de gastar les energies amb aquelles persones que necessiten veure un model que trenqui els esquemes, aquestes coses que tenen fantasmagòriques que no saben molt bé que estan veient, ho vegin amb una persona normal i corrent com tu i trencar estereotips. I això ho hem d'anar fent en l'entorn quotidià, perquè aquesta dona, segurament des d'aquest viatge, la forma en què interactua i les converses que té amb altres persones seran diferents, i alomillor aquesta dona ha ajudat altres persones a tenir una visió diferent de les lesbianes. Perquè ja quan tinguis converses sobre el tema podrà aportar a la conversa una experiència positiva que potser ajudi als altres a entendre. Si tu ajudes, fas pedagogia i aquesta persona pot fer pedagogia amb altres. És un efecte de domino. Per mi és si molt importar aquest activisme, com l'activisme de sortir al carrer els dies que toquen o anar al Parlament a canviar les lleis. Perquè si tu canvies els lleis però en el dia a dia no canvies les actituds tenim un problema gros. Com passa ara que hi ha tanta gent que s'escandalitza amb els temes de... Veuen les evolucions del col·lectiu com si els ataqués amb ells, quan un heterosexual no deixarà de casar-se. Si els heterosexuals no estan perdent cap dret! Hem d'aconseguir que quan les minories assoleixen els drets que tenen les majories, les majories no sentin que això els està perjudicant, perquè en realitat no s'està perjudicant de res. Els heterosexuals continuaran casant-se igual, continuaran amb els seus privilegis igual, no han perdut res.

Elena: I creus que en algun punt se t'ha pogut fer dubtar, des de la part externa, sobre si ets lesbiana? Suposo que ja no, però pregunto més a l'inici.

GG1: Si, quan estava amb la psicoanalista, un dia em va dir un comentari. Perquè jo em vaig anomenar lesbiana i em va dir que no s'han de posar etiquetes. Clar, amb aquest "no s'han de posar etiquetes" va quedar molt ambigua la cosa, perquè jo no sé que volia dir això. Si estava qüestionant la meva orientació sexual o que m'estava dient. Jo en aquell moment em va venir la sensació que m'estava qüestionant, que

m'estava dient que potser no ets lesbiana. Però tampoc t'ho puc dir, perquè tampoc va haver res explícit que em confirmés que aquesta era la interpretació de la pregunta. Però a part d'això, no.

Elena: I aquell qüestionament et va comportar a tu dubtar o no? El punt estan que tu poguessis dubtar en algun punt o no has dubtat mai de...

GG1: No, em va fer pensar si marxava d'aquella consulta o no marxava d'aquella consulta [riu].

Elena: Vale.

GG1: Perquè aquesta senyora no ha de venir a fer qüestions del tipus que sigui. Mira, xata, *lárgate* tia, perquè no, no. Però com només va ser allò i després en la relació i en les interpretacions i tot, la tia no era fòbica, jo vaig continuar perquè em va ajudar molt. Em va ajudar en temes de posar límits, a nivell intern, em va ajudar molt. A veure, jo hi ha coses que clar, davant d'un comentari així tampoc pots assumir que és fòbica i me'n vaig, no ho sé. Vaig decidir parar i esperar a veure com anava això, i com no va passar res més en aquesta línia, doncs vaig continuar amb ella, i ja et dic que em va ajudar en altres coses. Ara bé, des de la psicoanàlisi no es persegueix per res, al contrari, la psicoanàlisi permet que cadascú se desenvolupi com vulgui, no? El que sí que pots trobar és psicòlegs o psicòlogues, que ells o elles són fòbics, però ells com a persona, no? Clar, si una persona és la que té un fòbia i resulta que es posa a psicologia i es posa a atendre, pot fer molt de mal. Més que una persona que no sigui psicòleg, clar, perquè tu vas amb un psicòleg despullant-te, no? I amb tota la teva vulnerabilitat. Però no és un tema tant de la professió en si, perquè ni la psicologia, ni la psicoanàlisi, ni un camp gran que sigui de la psicologia és lesbofòbica ni bifòbica ni res, sinó que el que fan és ajudar-te a que tu, amb les teves condicions, et desenvolupis el millor possible en el teu entorn. No es busca que deixis de ser el que ets. El que et dic és això, que jo no sabia si aquesta dona, potser ella, al més llarg que fos psicoanalista, ella tingués algun problema personal amb això, i aleshores fer servir la psicoanàlisi per fer teràpia de conversió entre cometes, no? No va ser el cas. No, no, a part d'això... Això típic de la gent dir-

te: “bueno es que no sabes lo que quieres, no?” A més, jo no entrava en l'estereotip social de les lesbianes, que s'espera que siguem masculines. És una tonteria, perquè hi ha lesbianes superfemenines, no? Però en l'arquetip social, una lesbiana és fea, gorda, masculina, que no se cuida, que no sé què... Així que com jo de petita lletja no era, gorda no era, tot això no, però no jugava amb nines, no m'agradava el rosa, no entrava dintre de l'estereotips de nena. Però tampoc em comportava com un nen i tampoc em posava a jugar a futbol, però sí que preferia els jocs de construcció, preferia els cotxes, preferia les coses més dintre de l'imaginari dels nens que de les nenes, tot i que jo tampoc era un *tomboy*. Però sí que tinc fotos de quan era petita de quan em tallaven el cabell, quan no portava melena i portava el cabell curt, com sempre m'agradaven els pantalons, no m'agradaven els vestits, doncs sí que tinc fotos de petita que semblava un noi més que una noia. Clar, imagino que en el context familiar i pròxim, ja anava donant missatges de que com no era una nena, tradicionalment nena, que... “ai, la princeseta, que ve el príncep que li fa un petó”, com no estava dintre d'aquesta moguda, ja anava donant missatges de que potser no era heterosexual i no estava esperant que vingués el príncep a que vingués a fer-me un petó i em despertés. A més que quan vaig sortir del armari ja vaig sortir amb molta decisió, amb nòvia i amb fets consumats... Hagués sigut diferent si hagués anat dient: “*me parece que me gusta una chica*”. Clar, és molt diferent que li diguis a la teva mare que et sembla que t'agrada una noia a dir-li que vas a casar-te, que una noia ve a viure amb tu, que és la teva parella... Clar, quan dones fets consumats, hi ha poc marge a que et diguin res. A més, jo ja tenia una edat. És molt diferent que ho diguis amb 14 anys a que ho diguis ja amb 30, com vaig ser jo, no? Amb 30 anys ja ets una dona feta i no et vindran a dir que potser no sé el que vull. M'ho pots dir als 15, però no als 30.

Elena: Vale. I dins del rebuig o prejudici que puguis en certs espais, quins espais creus que t'han fet sentir més aquest rebuig o prejudici i quins menys?

GG1: Només en llocs on hi hagi molt *machirulo*. En els llocs on hi hagi molt matxivolor. Perquè en el llocs on hi hagi *machirulos*, les lesbianes només serveixen perquè ells facin un trio, i això si són mínimament sexis, entre cometes, si no eres una gorda feia, foca, vaca, burra. A part dels ambients de *machirulos*, però jo no

m'he mogut en ambients de *machirulos* perquè no m'interessen gens... No, fora dels ambients de *machirulos* no... És que Barcelona és un context molt diferent. Si fas aquest estudi a l'Espanya profunda, et sortirà una cosa molt diferent, però és que a Barcelona, és que sempre hi ha hagut anarquistes, autories a pobles petits, a Catalunya, no? Allà sí que et pots trobar, però aquí a Barna és que no som representatius, som una espècie d'oasi i no... el que t'expliquem aquí està molt esbiaixat pel context social propi de Barcelona. Històricament, ha sigut una ciutat molt més oberta, poc racista i sempre hem reunit, des dels grecs i els fenicis, hem rebut a tothom pel mar. Barcelona ha sigut una ciutat acollida d'allò diferent, del que venia de la ruta de la seda, de la ruta de comerciants. O sigui, ja des dels fenicis tenim una història d'abraçar el que és diferent i de tolerar-ho, perquè com que el caràcter català és comercial, no? Doncs escolta, a mi m'importa una merda la religió, amb qui te'n vas a viure, jo el que vull és que em compris. Comprar i vendre. El català és així, el català és negociant i, per tant, sap com afluixar o estirar per acabar venent, no? I això ho tenim, que és una cultura de fer el que vulguis, però tothom negocia. Compra les teles o compra això, o ven això a un preu i tu vés a la vida amb qui vulguis. Sempre ho hem tingut a Catalunya, a Barcelona, perquè això és on estava al port. Jo crec que aquesta apertura al Mediterrani és el que ens ha fet aquesta mentalitat molt més saludable. O sigui, d'acceptar la diferència, d'acceptar maneres diferents de vestir, de parlar, de color de pell, de costums, de religions, de monedes... Perquè ho tenim de segles i segles. L'Espanya profunda, fins que arribaven les coses a Madrid que havien d'anar amb un carro de cavalls, trigaven dècades les coses a evolucionar allà en comparació a com evolucionaven aquí, però és una cosa fins i tot geogràfica. A part de que nosaltres també hem tingut una orientació cap a Europa, amb la frontera amb França, també ens ha facilitat que ens identifiquéssim més amb França. No hem sigut tant d'anar a conquerir com l'Espanyol, que es posava a conquerir, conquerir, conquerir Sud-Amèrica. Nosaltres hem sigut més comerciants. El comerciant no imposa. El comerciant no va imposar, sinó que va negociar. I quan negocies no pots imposar. Has de ser un toma daca. Jo cedeixo una mica, tu cedeixes una mica i arribem a un acord. Per tant, tenim una mentalitat que afortunadament ens facilita que siguem més oberts per moltes coses.

Elena: Perfecte. I has tingut models a seguir o referents que t'hagin ajudat en tot aquest procés? Jo què sé, potser a l'estat de Barcelona has vist més gent al teu voltant que et fa sentir còmode per la sortida de l'armari o coses així.

GG1: Sí, oi tant. Primer la meva tieta, perquè la meva tieta, que me l'estimo molt, tot i que no era una lesbiana explícita tenia la seva amiga de tota la vida que la portava a les reunions familiars, i ja m'imaginava que no eren només amigues. El que passa és que com la meva tieta és... ja té 96 la meva tieta, sempre ha sigut ultra religiosa i la seva amiga també. Les dues eren super religioses, aquestes que ja vesteixen com una monja, que són asexuals, res d'escots, res de... Aquestes faldilles típiques, aquestes bluses, no sé si saps que ho vull dir.

Elena: Sí, sí.

GG1: Les monges que no porten hàbit i que vesteixen amb roba de carrer tenen un perfil molt asexual, de no generar desig. És tot així com... sabates de vella, falda de vella, blusa de vella, és tot com molt això. I la meva tieta tenia aquest vestir molt de monja, sempre estava amb capellans i monges al seu temps lliure, sempre amb el rosari, anàvem a missa cada diumenge... I la seva amiga igual, amb la qual cosa jo sabia que, encara que s'estimessin com a parella, ni sortiria de l'armari, ni segurament seria capaç de sexualitzar-ho, no? Sí, jo crec que la relació amb la seva amiga va quedar en petonets afectuosos, pero no van ser capaces de més. Que potser sí, potser em portaria una sorpresa del que han arribat a fer. I jo d'alguna manera vaig venir a portar a terme el que ella no va poder realitzar, la següent generació ho ha pogut fer. Doncs sí, tenia aquesta tieta que per mi era un referent, i que tothom, encara que no era explícit, tota la família creia que eren parella. Encara que no se li posava l'etiqueta que era lesbiana, era el que no se'n diu, però se sap. Estava clar que era lesbiana. I després, als anys 90, ja hi havia tota aquesta xarxa de bars. Els gais, els homes, sempre han tingut més bars, són més de tot, perquè són homes. I les dones, i més les lesbianes, com som dones, ha sigut més casolà, hi havia pocs bars... Hi havia el Members, hi havia el Daniels, i després hi havia una altra, la Reina a diagonal, i després la Conxa, que la Conxa era per tothom, no només per lesbianes. Però bueno, el Members que era de ties, i l'altre que he dit. I després

estava la nostra illa, la nostra illa Gràcia, als anys 90 també. Vull dir, que jo vaig tenir la sort que quan jo era jove, tenia vint-i-pocs, a la Barcelona dels anys 90 va haver tota aquesta explosió de bars gais, gais i lesbianes. I encara que hi havia més de tios que de ties, les ties teniem el nostre espai. Eren bars més discrets, més invisibles, més petits, més discrets. Sense tota la cosa que tenen els gais, però jo vaig tenir la sort que amb vint anys ja podia anar a fer una copa o a ballar en un lloc amb lesbianes. I això també em va ajudar molt, perquè l'oci és fonamental, i poder socialitzar o socialitzar amb dones com tu, això ja ho vaig poder fer. I la nostra illa, que no només era un bar, sinó que també era un club on es feien activitats. Després, als anys 80, va sortir Ca la dona, que primer estava l'Eixample, i a vegades anava. Vull dir, era una associació feminista, però hi havia la branca de lesbianes també. Per tant, això era a Barcelona, insisteixo, fora de Barcelona m'hauria estressat. Justament, als vint anys que és quan ja t'has de decidir, que als vint anys ja tenim una parella més estable o començar, tenia no només l'exemple de la tieta, sinó que tenia tots aquests referents del món de l'oci. Després, a nivell de coneguts, en els 90 va sortir una tenista espanyola que va sortir de l'armari als anys 90, algun esportista més potser. Alguna dona atrevida als anys 90 va començar a fer pel·lícules, els anys 90 van començar a haver pel·lícules com *les bostonianes*... El que passa és que en les pel·lícules als anys 90, quan sortien dones lesbianes o bisexuals, eren psicòpates o eren xungues. De fet, hi ha un llibre molt xulo d'una noia jove catalana que el va presentar l'any passat. Lesbianisme en el cinema dels anys 90. Vaig estar a la presentació del llibre. Ella ha fet un estudi, ha analitzat les pel·lícules de Hollywood, no les europees, però el cinema de Hollywood dels anys 90 com tracta la figura de la dona de lesbiana o bisexual. Arriba a la conclusió que en general això és una psicòpata, és una mala dona... Això es veu en moltes pel·lícules. O són dolentes o són psicòpates, que hi ha diverses. No me'n recordo els títols, però jo estic avorrida. Sobretot adolescents, que hi ha una psicòpata que s'enamora d'una altra i comença a fer que si es maten, o eren psicòpates, o finals tràgics, que se suïciden... Jo ja estic fins al gorro. Tornem amb catolicisme de que ets culpable, ets bruta, no acceptes el penis... Com que passes de tenir fills i de tenir el penis entre les cames, has de morir, ets bruta... Hi ha moltes pel·lícules que jo a dia d'avui ja no les aguanto. Ja estic tipa. Ja he vist moltes pel·lícules on les dones lesbianes o

són psicòpates o el suïcidi. Crec que ja s'ha de donar un altre concepte. Per exemple, hi ha pel·lícules que sí que recomano que donen una millor visió de lesbianisme, com per exemple *Cuando cae la noche*, de la Patrícia Rozema, no sé si l'has vista?

Elena: No, no em sona.

GG1: Doncs és guapíssima la pel·lícula, no faré spoilers, mira-te la... és una dona profesora de teologia a la universitat i té un nòvio, i una dona negra que treballa en un circ i és lesbiana. A més hi ha un gos pel mig, que el gos també té el seu paper. La recomano molt perquè és molt més fresca i et dona una visió de la relació entre dones molt més fresca, i molt més optimista i constructiva i positiva, que començar a suïcidar-nos i a plorar i... Ja està. Això s'ha de superar i trobo molt greu que avui encara estiguem amb això. Una altra pel·lícula que recomano que és també fresca és *Rosa Rojas*. No sé si l'has vista aquesta?

Elena: Sí.

GG1: Aquesta és molt més fresca, també. Afortunadament, a partir de 2000 i algo han començat a haver pel·lícules més fresques, però les primeres... Hòstia, ja et dic, eh? Perquè fins i tot *lazos ardientes*, que m'encanta. No sé si l'has vista *lazos ardientes*.

Elena: No.

GG1: *Lazos ardientes*. Hi ha tota la màfia pel mig. És molt xula. Però també, clar, la lesbiana també és una tia que surt de la presó. Ja estem una altra cop amb l'estereotip de dolenta, entre cometes. Però, bueno, tot i que tingui aquest estereotip de dona dolenta, *lazos ardientes* és molt recomanable perquè també té una part fresca. Per això penso que el cinema és molt important. Mira, ara, per exemple, he vist un matrimoni de Boston, amb l'Emma Vilaresau. És molt guai, perquè també ja comença a ficar el lesbianisme, i no recordo si era molt tràgic o no. Potser hi havia un punt tràgic, ara no me'n recordo. Hi havia moments tràgics, i desenllaç no recordo si és tràgic o no. Però, Bueno, vull dir-te que és molt important això, els referents del cinema i del teatre i els referents també de la vida pública, i de la gent

que surt a les notícies. Està molt bé que Ada Colau digui que és bisexual. Està molt bé que al Barça femení tenim diverses dones que són lesbianes. I s'accepta fins i tot millor que entre els homes futbolistes, que estan pitjor per sortir de l'armari. I és una feina de fer-nos visibles, perquè som dones. Penso que el problema no és tant perquè som lesbianes, sinó perquè som dones. Perquè els homes gais són visibles perfectament bé des del minut 1. No és un tema d'homosexualitat, sinó de gènere. És la línia estructural que tenim, que és per ser dones, independentment que siguem lesbianes. Clar, quan ets lesbianes, a sobre, estàs qüestionant el patriarcat doblement. Ja l'estàs qüestionant perquè, en fi, som rebels. Això sí que ho sent com una amenaça. A una dona feminista ja la sent com una amenaça, però si a sobre ets lesbiana, ja l'amenaça és terrible. "Passa de mi pene, esta mujer, ¿qué se ha creído? ¿Qué pasa que no le da importancia mi pene, que es el órgano sagrado del sistema patriarcal?". Bé, bueno, anar fent, anar fent, però costarà, eh? No és fàcil, perquè és una càrrega que tenim, i vulguis que no repetim patrons, és molt difícil trencar patrons que són ancestrals, que els tenim en l'inconscient col·lectiu. I encara que tinguem consciència d'ells, hi ha micro-masclismes i micro-lesbofòbies, uns tants cada dia, que potser ni les notem però que estan, i fan la seva feina de perpetuar el sistema. És que és molt difícil trencar el patriarcat i el capitalisme que van de la mà, a més. A més, són sistemes que són capaços de reabsorbir les dissidències, i quan surt una dissidència en el sistema, són tan intel·ligents que la reabsorbeixen i li treuen profit, eh?, ara tot el *merchandising*, tot el *pinkwashing*, el sistema ho fa de puta mare. Tu eres d'esquerres, te voy a vender banderitas, te voy a vender cositas, eh?, pero no molestes mucho, no molestes mucho. Te tengo entretenida, eh?, te pongo alguna película, te pongo alguna cosita, te hago alguna charla aquí o alguna charla allí, te tengo entretenida y te vendo, te vendo cosas, eh?, y claro, como te vendo cosas, ya estás integrada en el sistema de compra-venta y ya está, y ya, y todos tan contentos. Tenim un enemic molt difícil, molt difícil.

Elena: Vale, perfecte. Doncs ja entrem com a l'últim bloc de les preguntes en referència a això, vale? Creus que hi ha diferències significatives en com es surt de l'armari actualment a com ho vas haver de fer tu o les teves companyes de la teva edat? És a dir, com hauria de sortir jo de l'armari a com vas sortir tu, saps? Si creus que hi hauria diferències.

GG1: Hi ha diferències perquè hi ha una cosa del context d'iguals que precedeix el context familiar. És a dir, en els anys 80-90 el context social no era visible el fet, no? Per tant, eres tu que en el món familiar ho havies de visibilitzar. Ara, en el context dels adolescents, a les escoles, als instituts, ja està visibilitzat. O sigui, ja es parla del lesbianisme, hi ha tallers LGTBI en moltes escoles, i sobretot les persones trans estan ajudant molt a visibilitzar la resta del col·lectiu, perquè és clar, quan ets trans és encara més visible que si ets lesbiana. Gràcies a les persones joves trans s'està donant una visibilitat al col·lectiu que precedeix a que tu surtis de l'armari. I per tant, d'alguna forma, els pares i mares o les persones que tens tu a casa, ja tenen un input social de quan van a buscar-te a l'escola de veure altres companyes teves, ja hi ha una sèrie de missatges en els informes de televisió, en els culebrons. Ja surten parelles de dones, parelles d'homes, hi ha un noi bisexual. Els pares d'ara que tenen fills adolescents, ja tenen una sèrie d'inputs socials per les xarxes socials, per les plataformes de televisió, pels companys dels fills, perquè tallers que hi ha, pots anar a tallers sobre moltes coses d'aquest tema que són públics, els centres cívics o les biblioteques... Tenen una sèrie d'eines per facilitar que demà el teu fill o filla vingui i et digui que li agraden les noies o que li agraden els nois. Per tant, hi ha uns precedents que poden facilitar que la gent jove d'avui en dia surti de l'armari. Això no vol dir que ho tinguin tot fet, ni molt menys, perquè hi ha coses que es transmeten encara i que estan en l'ambient. El catolicisme continua fent el seu efecte, encara que no ho sembli, l'heteropatriarcat continua fent el seu efecte, la misogínia continua estant aquí. Hi ha coses estructurals que encara no shan canviat. Estem redelegant la casa, estem reestructurant la casa, però els ciments a la casa encara són els mateixos. Per tant, tampoc hem de pensar que perquè hi ha una sèrie d'inputs socials diferents, tots els pares i les mares estiguin disposats a acceptar amb naturalitat que un fill sigui diferent a la norma. És una ferida narcisista moltes vegades per una mare o un pare, acceptar que el teu fill no compleix aquell ideal del que t'has imaginat en el teu cervell. Però sí que penso que les circumstàncies, el context, és bastant diferent. Però insisteixo, això no implica que una persona no pugui tenir l'esbofòbia interioritzada. O hi ha noies de 16 anys que encara se senten brutes. Fins i tot en el context ningú li hagi de dir res, però és una cosa que la tenim estructural, no cal que explicitament ho diguin. Hi ha coses que són implícites. De

totes maneres, hi ha coses que sempre seran universals, és a dir, buscar zones de confort, zones segures, zones de no arriscar-te a dir segons què en segons quins entorns. Perquè sempre serem minoria, i per molt que les majories es puguin tornar més integradores i que incloguin la diversitat, sempre hi haurà aquesta cosa de dir: “a veure, m'estic exposant o no m'estic exposant? Fins a quin punt soc vulnerable o no si dono aquesta informació?” Això sempre, perquè sobretot ara que hi ha aquest retorçes d'aquests joves homes entre 18 i 24 anys, que són tan fatxes i que diuen que el feminisme els està prejudicant i totes aquestes animalades. Quan tires a la corda cap a un costat molt, hi ha un efecte contrari, això és el pèndol social, que quan hem tirat molt cap a un costat, ara hi ha l'altre costat que també vol tirar. Els incels i tots aquests homes que diuen aquestes bestieses, i que tenen dones que ho segueixen. Sí que hi ha coses al context que han canviat, però hi ha coses del jo inter que potser en totes les persones no han canviat. I que no tots els contextos són amables, i aquesta cosa sempre existirà, sempre hi haurà núvols de persones que miraran malament i que tractaran amb despreci lo que trenca la norma o el que qüestiona la seva sexualitat. No sé si he contestat però...

Elena: Sí, sí, m'has contestat, no et preocupis. Vale, bueno, és una mica el mateix perquè ja ho has mig explicat, però com creus que ha canviat la visió de la gent cap a l'homosexualitat? En comparativa amb la mirada que hi havia abans.

GG1: Sí. A veure, penso que el primer pas va ser l'any 87, quan la societat de psiquiatria i psicologia nord-americana va treure del DSM, que és el manual de malalties psicològiques i psiquiàtiques, va treure l'homosexualitat. Això va ser el primer pas. En Europa també tenim un manual que serveix per a les malalties psicològiques i psiquiàtiques, però normalment servia el DSM, que és el nord-americà. Que l'any 87, jo tenia 18 anys i començava a estudiar psicologia, una autoritat universal com era l'Associació de Psiquiatria i Psicologia Nord-americana treies del seu manual de psicopatologia la homosexualitat, hòstia, això ja va descarregar molt la societat. El que passa és que en aquell moment no a tothom li va arribar aquesta notícia. Clar, a mi em va arribar perquè estudia la psicologia. Però sí que va ser l'inici de que a poc a poc anessin passant coses. Ja et dic, l'Espanya del 80 que va voler sortir de l'armari del franquisme, de la foscor del franquisme, i

la movida madrileña va fer molta pressió cap a modernitzar-nos. El Partit Socialista en aquell moment era progressista de debò, no com ara que no se sap què és. Però en el 70-80 el Felipe González era diferent de com és ara, ara és un fatxa, però el Felipe González era un tio molt més progressista. Van haver una sèrie de circumstàncies que van facilitar començar a mirar la diversitat sexual amb uns altres ulls de més tolerància. També paral·lelament amb la baixada del catolicisme. Va haver una frenada del catolicisme, ja la gent ja va començar a no anar a missa. Avui en dia la gent ja no va a missa, només els llatinoamericans van a missa i alguna gent gran, però la gent de la meua edat i més jove ja no van a missa. Tot i que el 99% del catolicisme no té aquesta cosa del catecisme, de los manamientos, que si el sexo és malo, que si te vas a quedar ciega si te masturbas. Això ja no. Hi ha hagut una evolució natural de la societat cap a incloure formes de ser diferents, i això va a més. Està passant amb la sexualitat, amb el gènere, amb la diversitat de la mobilitat. L'evolució natural d'una societat va a incloure la diversitat. Així anem cap a un model que en comptes d'etiquetar el que és diferent com a malalt, té eines més diverses perquè la gent que no encaixa amb la majoria pugui trobar el seu lloc sense tenir una etiqueta de malalt. Entendre que hi ha moltes maneres a nivell psicològic d'interpretar el món i moltes maneres d'expressar-se. O sigui, penso que també va ajudar molt els moviments que va haver als anys 50 a Nord-Amèrica de treure els malalts psiquiàtics. Això ja va ser molt bo, que siguin tractats en el seu entorn natural i el moviment antipsiquiàtic aquí a Espanya va ser un canvi de mirada. No mirem el diferent com una cosa malalta, sinó mirem el diferent com una cosa que forma part del nostre dia a dia. És com els esquerrans, no? En comptes de fer que l'esquerrà esdevingui dretà... El meu germà, com era esquerrà, l'obligaven a escriure amb la dreta, i el pobre va agafar una dislexia i... Ara ja no, ara han començat a fer estisores per la mà esquerra, no? Coses per escriure amb la mà esquerra. Però costa molt. Una societat quan evoluciona i es torna una societat millor amb valors, va cap aquesta via de fer que el que és diferent no perseguir-lo, sinó conèixer les eines perquè pugui desenvolupar-se en naturalitat. Jo crec que, el que passa és que això genera molta resistència, també. Perquè la gent sent amenaçats els seus privilegis, gent que és molt paranoica, no?, que fàcilment se sent perseguida, genera un moviment en contra. Però Bueno, han canviat les circumstàncies.

Elena: Vale. Doncs fins aquí l'entrevista, moltes gràcies. Ha estat molt interessant escoltar-te.

GG1: Bueno, mhe enrollat com quatre persianes.

Elena: No passa res. A mi ja em va bé, eh? Quan més diguis, millor per mi..

[Dades demogràfiques:

- Edat: 56 anys
- Residència actual: Barcelona
- Residència durant la infantesa: Barcelona
- Nivell d'estudi dels pares: Llicenciatura el pare, estudis secundaris la mare
- Nivell d'estudis de l'entrevistada: Màster en psicologia clínica i sanitària
- Feina del pare: Metge
- Feina de la mare: Mestressa de casa la mare
- Feina de l'entrevistada: Investigació social i de mercats]

Elena: Moltes gràcies per tot. Vols afegir qualsevol cosa?

GG1: No, no, no. Que et vagi molt bé, i ja està. Moltes gràcies.

Entrevista GG2

Fitxa tècnica	
Entrevistada	GG2 (50 anys)
Lloc de l'entrevista	En línia (a petició de l'entrevistada)
Data	17/04/2025
Entrevistadora	Elena Monjonell Gómez
Transcripció	Elena Monjonell Gómez
Format	Literal
Duració	33:11
Valoració personal	L'entrevistada es mostra oberta a parlar i expressar la seva vivència, amb una història intensa i emotiva. Té una narrativa profunda i amb moltes anècdotes que reflecteixen el rebuig i la invisibilització. Li dona molta importància al paper de la militància dins el feminisme, amb èmfasi en la consciència crítica.

Elena: Com em vas dir que et va arribar?

GG2: Mira, estic en un chat de Bollos en teoria, de Cala Dona, i ens ho va enviar una companya, no sé, no me'n recordo qui, però va arribar d'allà.

Elena: Perfecte, és que ets l'única que m'ha contactat i dic, no sé ben bé d'on li ha arribat.

GG2: Sí, sí, l'altre dia fa uns dies. De tant en tant, això, ens van enviant coses, i estic contenta.

Elena: Vale, doncs moltes gràcies per participar. (interferències) Abans de tot, dir-te que serà anònim i que només s'utilitzarà pel meu treball de recerca. O sigui, que

la informació no anirà gaire més enllà. I si va més enllà, et demanaria permís i en tot cas no sortiria la teva identitat, d'acord?

GG2: D'acord, molt bé.

Elena: Primer, per començar una mica, pots presentar-te i dir qui ets?

GG2: Sí, em dic *** i soc professor d'escriptura i tinc 50 anys, gaire bé 51.

Elena: Doncs per començar una mica l'entrevista, la primera pregunta seria, quan va ser el primer cop que et vas adonar que eres lesbiana? I com va anar una miqueta el procés d'acceptació?

GG2: Doncs el primer cop, jo crec que devia tenir uns 12 anys o així, perquè em va començar a agradar una nena de l'escola, que era un any més gran que jo almenys, i vaig estar molt... és a dir, m'agradava moltíssim, i clar, en aquella època anàvem a una escola de monges, que a més érem nenes. (Para per obrir la porta al seu gat i es disculpa) I clar, hi havia com molt d'interès, en general, en els nois, nois que anaven, als pares... perquè clar, a l'escola no en veiem diàriament, però a mi era igual. Jo estava super enamorada d'una nena, i clar, això era un... clar, és que estic parlant dels anys 80, a finals dels 80, i clar, no hi havia cap mena de referent, i va ser molt difícil, realment. Llavors, el que va passar és que jo vaig començar a escriure-ho, vaig escriure en un diari, perquè necessitava molt expressar-ho, però tenia la sensació, la idea aquesta, que això no era normal, que no estava bé, i ja et dic, no hi havia cap mena de referent enlloc. I bé, doncs ho escrivia, i res, que quan tenia 14 anys, 13-14, en uns campaments de l'escola, unes nenes em van regirar la motxilla, i van trobar el diari. Jo vaig veure que m'havien regirat la motxilla. Bueno, no ho sé, pensava, “mira, jo què sé, saps?, serà per molestar”, no ho sé, però no sabia que m'havia llegit en diari, o no ho vaig voler saber, saps? I clar, això del juliol a l'agost. I al setembre, aquesta gent venia a la meua escola, i es veu que durant uns mesos es comença a escampar que jo era lesbiana, que ho havien llegit en el diari, no sé què, i jo no me'n vaig assabentar, no sé, fins al cap d'uns mesos, que va venir una amiga, així, superpàlida, que em va dir “***, que estan dient per

l'escola que ets lesbiana, no sé què". I bueno, això va ser un daltabaix molt gran i molt bèstia. I res, que em vaig tornar, em vaig ficar, evidentment no havia sortit de l'armari, però m'hi vaig ficar encara més endins, i va ser una experiència molt bèstia, molt bèstia perquè llavors ja vaig trigar molts anys a poder acceptar que m'agradaven les dones. Vull dir, que això va ser com un, no sé, com que em va parlar la vida en aquest sentit, saps? Va ser molt bèstia.

Elena: Vale. Doncs, entenc que aquest no va ser com, la teva primera sortida de l'armari, sinó que tu vas tirar una mica enrere.

GG2: No, no, la sortida de l'armari no. És a dir, saber que li m'agradaven les dones jo ja ho sabia en aquella època i ja m'havia enamorat, i ja estava... ho tenia com molt clar, el que passa que era molt difícil, realment.

Elena: Vale. I doncs, quan va ser la teva sortida de l'armari, o com va ser aquest procés?

GG2: Clar, jo, arran de tot això, primer que vaig trigar molt a tenir relacions afectives i sexuals, i va ser primer amb nois. Primer vaig estar de nòvia amb un noi, així rollo parella hetero dels 22 als 30. Als 30 allò es va acabar, i per mi va ser com una oportunitat perquè mentrestant continuava agradant-me noies en aquella època, dones, és a dir. I llavors als 30 anys va ser la meva sortida d'armari. El que passa és que encara vaig tenir una altra relació amb un altre home, perquè era un terreny així conegut, bàsicament. Així que diria que la sortida d'armari, quan jo ja em vaig llançar a tenir relacions amb dones, va ser als 33 anys, que mira, va ser, vaig dir "ja, fins aquí".

Elena: Vale.

GG2: Bueno, no tenia tanta por, hi havia més referents, era una altra època, realment, clar. Llavors ja vaig poder llançar-m'hi.

Elena: Què va ser el que et va portar a decidir sortida d'armari? Va haver-hi alguna motivació o simplement va ser ja estar més tranquil·la als 33?

GG2: Bé, al principi pensava que potser era bisexual, saps?, però jo sentia que hi havia alguna cosa que no encaixava. No sé com explicar-ho, a la meua vida. És a dir, que vaig estar en temps tranquil·la pensant, bueno, m'agraden les dones, com també m'agraden els homes, doncs ja està, soc bisexual i ja està. Però això no em funcionava. Llavors hi va haver un moment que em vaig enamorar molt d'una noia i vaig tenir l'oportunitat de tenir-hi alguna cosa. Vull dir, una mena de relació. I clar, aquesta experiència per mi va ser molt reveladora. Va ser “això és el que encaixa a totes les peces d'aquí jo soc, de com em vull relacionar”. I llavors va ser la necessitat de viure aquesta llibertat, perquè fins llavors jo havia viscut amb una peça desencaixada. I no havia experimentat, per exemple, la vivència de ser jo subjecte de desig. És a dir, sempre havia estat objecte de desig fins a aquest moment. I això, l'experiència de ser subjecte de desig i de poder-ho viure amb una altra persona. Doncs clar, per mi va ser una necessitat urgent de llibertat, de viure lliurement i sense amagar-me. I des d'aquell moment ja sempre vaig ser molt visible, diguem, molt militant de la visibilitat.

Elena: I quina va ser la primera persona a qui vas explicar-li o li vas comentar la teua orientació sexual? I com va ser aquesta experiència?

GG2: La primera va ser una terapeuta perquè no m'atrevia a dir-ho a la família. Va donar-me molta seguretat i confiança. Llavors la segona persona va ser el meu germà bessó. No, perdó, ell va ser l'últim dels germans perquè em feia molta por que em rebutgés. I era la relació més estreta que tenia. Primer li vaig dir el meu germà gran, que em va dir que ja ho sabia, i jo vaig dir que “com podia ser si no ho sabia ni jo, com ho haves de saber tu”. Però ell deia que després dels 17 anys o així que ja ho veia, que a mi segurament m'agraden les dones. I després la meua germana petita, que va ser per telèfon, que no vivia a Barcelona ella. I després el meu germà bessó. I a la meua mare no li vaig dir mai, no vaig tenir temps. I quan li vaig voler dir va agafar Alzheimer, i jo li deia però no sé si sabia què li estava dient. I al meu pare li vaig dir que tenia 87, i va ser brutal, perquè al principi va fer així com “això és cosa teua”, però estava com molest. Però al cap d'uns dies em va trucar per preguntar-me si aniria a dinar amb ell dissabte, que molts dissabtes hi anava, i si portaria la meua novia. I clar, jo vaig flipar, i vaig dir “aquest home en 48 hores!”.

Elena: Vale, perfecte. I amb el teu cercle d'amics vas haver de sortir de l'armari, també?

GG2: No, no. Bé, sí, sí, però no. És a dir, vas ser... Perquè hi ha gent que no s'ho pensava, però com que en aquell ambient... Jo no tenia com un entorn d'amics, diguem-ho, una colla, saps què vull dir? No ho sé, jo sortia pel barri, allà hi havia gent. I allà justament hi havia la noia de qui jo m'havia enamorat, hi havia un moviment ja de noies joves lesbianes, molt més joves que jo, o bastant més joves. I llavors, el primer dia que em vaig enrotllar amb una noia allà al bar, sí que hi va haver gent del barri que em coneixia tota la vida que es va quedar una mica sobtat, però com que... No ho sé, no va passar res. No sé com explicar-ho. Sobtats perquè no s'ho esperaven, però ja està. És a dir, no vaig haver de sortir de l'armari, simplement em vaig mostrar i ja està. I la resta d'amics que vaig anar fent, doncs ja ens ho deia i ja està.

Elena: I al teu lloc de treball o si estaves estudiant o qualsevol cosa similar, vas haver també de sortir de l'armari, no ho vas fer? Quina va ser la situació?

GG2: Sí, jo vaig voler sortir de l'armari, perquè havia tingut una relació amb un home que treballava a la mateixa empresa que jo, i després d'aquesta relació vaig sortir de l'armari, vaig començar a estar amb noies. I va coincidir que la meua oficina hi va anar a treballar un noi gay. I llavors va ser molt fàcil, realment. També perquè, clar, com que el meu ex el coneixien a l'empresa, doncs, no ho sé, era com... Vull dir-ho, que jo em considero lesbiana i vaig amb dones. No ho sé, va ser com "ho diré i ja està". I va ser molt alliberador, també, la veritat. No vaig tenir mai cap problema, tampoc, per aquest motiu.

Elena: Perfecte. I vas sentir canvis en els entorns on et trobaves en aquell moment al sortir de l'armari? Més o menys ja ho has explicat, eh? però si hi ha algun espai on hagis sentit algun canvi més rellevant?

GG2: No, la veritat és que no. No, més de canvis en el sentit de..."ala, no m'ho esperava". Però, de fet, era un positiu. Perquè ens entenem, jo fins que vaig sortir

de l'armari, jo gairebé anava per monja, no ho sé, m'explico. Era com l'última persona que algú hauria pensat que no acabaria tenint una vida heterosexual, saps? Cis heterosexual. Però no, no. La veritat és que... En els ambient en què jo moria...

Elena: Vale, perfecte. I creus que després de sortir de l'armari, en cercles o en espais on tu et sentissis ja més còmode, com pot ser la família o el cercle d'amics, creus que aquesta vivència, ja sigui positiva o negativa, t'ha afectat a les següents vegades que has sortit de l'armari, ja sigui amb nou grup d'amics o amb una nova feina, etcètera?

GG2: Diguem que... Em va empoderar per mostrar-me... És a dir, per ja no tenir mai més por de sortir de l'armari. Saps? De mostrar-me sent qui era, bàsicament. És a dir, tot... Sí, la primera experiència va ser molt traumàtica. A més, va ser molt violenta, perquè... Recordo que em van trencar la guitarra, saps? Quan van descobrir això, van fer coses contra objectes meus. Va ser un any molt dur, allà, que aquí seria 4t d'ESO, el 2n de BUP. Va ser horrorós. Em vaig aprimar 15 quilos. Va ser realment molt bèstia, aquella experiència. I em va tallar, realment, la meva evolució com a adolescent i jove en el camp efectiu sexual, perquè no vaig ser lliure d'escollir amb qui volia estar, perquè tenia molta por i molta autovergonya, sobretot. Però després... És a dir, quan vaig sortir de l'armari, va ser tan bèstia, la sensació de llibertat, que em va donar molta força per no... no ho sé, per lluitar-hi, per lluitar contra tot això. Per tant, ja des de llavors, ja sempre m'he mostrat com sóc i sóc i ja està. Vull dir que no he tingut cap problema. Potser em va donar força també el fet de com jo he perdut la vida, tants anys de vida i de la meva joventut, sense poder escollir de manera lliure per culpa d'aquesta autovergonya i d'aquestes violències que vaig viure, i va ser com "això no em tornarà a passar". Em va donar molta força per no fer mai més un pas enrere, en aquest sentit. No vull dir no tornar a relacionar-me amb homes. Vull dir jo com em considero. Vull dir com em dic i quina és la meva vivència afectiva i sexual i com la vull expressar i com em vull mostrar.

Elena: Perfecte. Ara va una mica relacionat amb el que acabes de dir, però, creus que el fet de ser lesbiana ha afectat en la manera que tens de concebre't i fins i tot com de relacionar-te amb els altres i amb tu mateixa?

GG2: Sí, totalment. Sobretot, pel que fa a l'autopercepció, és a dir, física, i a l'autoestima, diguem. Quan jo vaig créixer educada com a dona hetero, doncs em vaig modelar sempre per la mirada masculina, diguem-ne, sense adonar-me'n. I això ho vaig viure molt malament, vaig tenir molts problemes d'autoimatge, de pubertat, d'autoestima... Em feia també molta por el que dirien els homes de mi, o els nois, en aquella època, que es poguessin relacionar amb mi, perquè sempre havia de rebre la seva aprovació, de ser desitjable per a ells, etcètera. El fet d'autodenominar-me lesbiana i viure-ho va fer que tot això es desintegrés totalment. És a dir, que també va ser una part de l'alliberament, però que em vaig adonar realment que els codis a les relacions que jo estava a partir d'aquell moment amb dones, no necessàriament havien de ser un calc del que jo havia viscut abans i, que de fet, no ho eren. Perquè jo em vaig moure des d'uns ambients de lesbianes, de feminisme autònom, és a dir, feministes, i que per tant no era un calc de les relacions amb homes. I clar, em va canviar absolutament també la concepció de les relacions en general sexualment i afectivament amb les dones que m'agradessin, i que no tenia res a veure, ni em perjudicava, tant físicament i psicològicament, també.

Elena: Vale, perfecte. I creus que els altres han pogut fer-te dubtar sobre si ets lesbiana, com en algun punt? Suposo que quan eres petita, potser una mica més, però com ho has viscut?

GG2: Sí. Quan era petita si. Després també... També en el fet de l'etiqueta, per entendre'ns. Perquè, per exemple, jo què sé, coses que m'han dit ja d'adulta, ja quan havia sortit a l'armari. "Però tu també has estat amb homes, per tant, ets bisexual". I clar, jo deia "jo he estat amb homes perquè no he pogut fer res més". I això no vol dir... Ha estat un tema de que jo no podia dir-me a mi mateixa què volia, i vaig anar seguint el que podia viure. Això no vol dir que no m'acabés estimant aquests homes ni que no gaudís del sexe amb aquests homes. Això no té res a veure, però... Com que jo no em vull dir bisexual perquè hagi estat amb homes en tot el meu procés de lesbiana a l'armari, i no... No m'agrada, saps? Que ara t'has de posar aquí, perquè si no ets lesbiana en pedigrí, no ets lesbiana, saps? Una cosa així. I després també, la meua parella és un home trans, però quan jo el vaig conèixer, doncs estava socialitzat com a dona, llavors en aquest procés del seu trànsit... Clar, jo no he

volgut deixar de dir-me lesbiana, encara que sigui un home trans, perquè també tinc aquesta idea de lesbianisme polític. Que no vol dir... “Soc lesbiana però en realitat no ho ets i no saps el que vol dir això”, saps? És a dir, no sé si m'ho explico. I també perquè a mesura que va passant el temps, jo puc ampliar també el meu... i de fet abans de conèixer la meva parella, jo ja havia ampliat l'espectre del que m'agrada i del que no m'agrada. Fins i tot pensava, “bueno, potser ets pansexual”. I al final la meva conclusió, que és que es veu que existeix, i jo no ho sabia, es diu ABCD, que són sigles en anglès que volen dir All But Cishetero Dudes (Tot menys els homes Cishetero). Aquesta seria la meva definició, si jo he de posar l'etiqueta, doncs mira, el que sigui menys joves cisheteros, saps? Però clar, per a mi, el lesbianisme, és a dir, dir-me lesbiana, també té unes implicacions polítiques, en aquest sentit que et deia. Que és una manera de trencar els codis de les relacions afectives i sexuals del cis-hetero-patriarcat, i per tant trobo que és molt important i que no és només una etiqueta, doncs, en aquest sentit me la poso jo. Com jo crec que cadascú s'ha de posar l'etiqueta que li doni la gana, en aquest sentit. Potser, no sé si anava per aquí la pregunta, però si he tingut algun... alguna cosa així ha estat en aquest sentit, saps?

Elena: Vale, no no, ha estat perfecte. Vale, i saps si hi ha hagut algun espai on hagis sentit rebuig o prejudici a causa de la teva orientació sexual, i si és així, en quins?

GG2: Bueno, a banda de l'escola en aquella època, sí. Bueno, la veritat és que... aquí al poble. És que clar, ara vivim en un poble des de fa dos anys, i sí, quan vam arribar, va ser una mica... Ara, amb la seva transsexualitat no saben què fer i de moment estan una mica enloquejats, no? Però sí que quan vam arribar, al principi “ah, molt bé, molt bé, aquestes noies”, noies de quaranta i pico, però ens deien així. Però vam tenir algun problema amb la veïna, perquè la nena... No sé, una nena que... Doncs 9 anys, doncs estava com molt curiosida, i jo, no sé, i la mare d'aquesta criatura... No deixa que la nena se'ns acosti, no sé, és una cosa molt... d'anada d'olla. Perquè, evidentment, nosaltres no sé, no hem fet absolutament res. Que la nena ens trobava pel carrer i volia xerrar amb nosaltres, o venia a l'hort i xerrava amb nosaltres, i d'un dia per l'altre això es va acabar, es veu que va saber que érem lesbianes i es va acabar. Però no és res que m'afecti. He rebut violències al carrer un parell de vegades, però una vaig passar més por que l'altra. Una va ser una

xorrada, jo anava bastant acompanyada, però poca cosa més. La veritat és que he estat bastant afortunada pel que fa a això.

Elena: I ara, al sentit contrari, a quins t'has sentit més còmode o menys jutjada?

GG2: Doncs, en espais feministes, de lesbianes feministes, i sobretot últimament en espais queer, en que també hi ha persones, vull dir, de totes les lletres. Persones queer, persones trans, persones no binàries, lesbianes... I aquí he trobat un espai de molta seguretat, no solament per expressar-me, sinó també per, no sé, compartir maneres d'expressar-se i de viure el gènere també. No sé, aquí és com un espai de seguretat que he descobert els últims anys i en el qual he estat molt molt còmode. No sé.

Elena: Vale. Ara passarem a una part de com veus diferències intergeneracionals, que ja és com el tancament. Creus que hi ha diferències significatives en com les dones lesbianes actualment experimenten la sortida de l'armari en comparació en com ho vas fer tu? i si és així, quines?

GG2: I tant, m'agradaria pensar que i tant. El que passa és que jo no tinc filles, he tingut les nebodes, però que són heteros, de moment. Doncs no conec gaire com està el pati, però pel que jo veig a les xarxes socials, pel que veig... Jo tinc la sensació que les nenes, les noies i les dones ara, per sortir a l'armari, ho tenen molt fàcil. En el sentit que no és una cosa estranya, no és una cosa que ja no tingui nom, que això també passava. Recordo en aquest episodi que t'he explicat que no sabien com insultar-me. No coneixien la paraula ni tortillera ni bollera, no sabien com dir-ho. Lesbiana semblava ja horrible. I ara realment hi ha un teixit social de persones del col·lectiu a les quals pot acudir una nena, una noia que... que tingui algun problema per sortir a l'armari, si és que el té. Jo crec que hem avançat moltíssim i és una meravella. Però no sé si és així de tot arreu.

Elena: Perfecte (riuen). Jo tampoc ho se, també et dic. I com creus que ha canviat la visió de la gent homosexual, de manera més genèrica?

GG2: És a dir, la visió sobre la gent homosexual?

Elena: Si.

GG2: En aquest sentit, a veure, en general ha canviat gràcies a les lluites del moviment i del feminisme a l'hora de no tractar-lo com... Primer, que ja no és una raresa, que això ja és molt. És a dir, que la normalitat ja no és heterosexualitat, perquè tothom és sospitós de la bisexualitat. Això ho dic en el sentit, sospitós, com si parlés amb persones cisheteros, que solen ser bastant homòfobes, en aquest sentit. Crec que hi ha una gran representació també en els mitjans de comunicació, en les notícies, en les sèries, en les pel·lícules. És a dir, que cada vegada més, els personatges del col·lectiu no són com un bolet o la quota. Però encara hi ha moltíssims casos en què sí. En què també hi ha la caricatura del personatge homosexual, o de les dones lesbianes. Les dones lesbianes, la representació que hi ha en les sèries i pel·lícules no acaben de sortir gaire de l'esquema lesbian chic que serveix més pel plaer masculí. Trobo que no s'aprofundeix gaire, en general, amb tot el ventall que hi pot haver de relacions entre dones. I en aquest sentit, a banda amb tota l'onada reaccionària i feixista que ara estem tenint a escala mundial i nacional, està en fallida tot. És a dir, no ho sé, jo crec que veig que també hi ha, sobretot, homes joves que se senten molt amenaçats pel feminisme, i que fan un atac a les llibertats del col·lectiu, perquè no encaixa en la idea del cis-hetero-patriarcat. No sé si això és pendular, i això és el que tocava ara, però em sembla preocupant i amenaçador.

Elena: Vale. Doncs, moltes gràcies. Ara, com ha finalitzat la part de l'entrevista, si vols dir qualsevol altra cosa, o vols comentar qualsevol altra cosa que creguis que falta per dir?

GG2: Bueno, sí, que crec que és molt important que les sortides de l'armari, la vivència de sortir públicament i de viure la teva sexualitat, de com tu pots relacionar-te amb les persones, per les lesbianes, no les joves, sinó més les de la meua edat. Jo també conec molta gent de 45 anys que està sortint de l'armari ara. Per tant, no han tingut ocasió de fer-ho abans. Doncs, si no va paral·lel a una destrucció de les estructures patriarcals, és a dir, si no va del braç d'una consciència feminista, crec que afegeix molts problemes al col·lectiu realment, a la llibertat de

les persones. I com que trobo que no és suficient. Clar, jo se que a mi m'encantaria que tothom fos feminista en aquest sentit, però que penso que es pot fer molt de mal al col·lectiu també dins del col·lectiu, i que, per tant, no s'hi val... És a dir, és una conquesta per la teva llibertat individual i personal, no, sortir de l'armari? Però si no va associat a una sèrie de valors que destrueixin el que ens ha tingut oprimides durant tant de temps, no serveix gaire, saps? Vull dir que vivim en societat i... no ho sé, ja està. No sé si m'he explicat.

Elena: Sí, sí, ho he entès, no et preocupis. Vale, doncs, moltes gràcies. Hi ha unes preguntes demogràfiques que, repeteixo, no sortiran, vale?

GG2: Vale.

[Dades demogràfiques:

- Edat: 50 anys
- Residència actual: Alt Penedès
- Residència durant la infantesa: Barcelona
- Nivell d'estudis pare: Llicenciat en clàssiques
- Nivell d'estudis mare: Diplomatura d'educació primària a Xile
- Nivell d'estudis de l'entrevistada: Llicenciatura en filologia catalana + màster en estudis de la diferència sexual (2011).
- Feina actual: Professora de català per adults.
- Feines passades: correccions, editora a una editorial, i altres relacionats.]

Elena: Espero que t'hagi agradat i t'hagi sentit còmode. I si coneixes algú que pugui fer l'entrevista, encantada. Moltes gràcies.